Bible. N.T. Matthew. Kusaie

MWO ŠAŠU

LUN

JISUS KRAIST LEUM LAS,

MA

MATTU EL ŠIM.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1871.

MWO ŠAŠU LUN JISUS KRAIST LEUM LAS, MA MATTU EL ŠIM.

ŠAPTER I.

FWIL in Buk lun Jisus Kraist, mwen nutin
Devid, nutin Ebream.
2. Ebream el oswela Aisak; ă Aisak el oswe-
la Jekob; ă Jekob el oswela Judas ă met lel;
3. ă Judas el oswela Feres ă Zera nutin
Temar; ă Feres el oswela Esrom; ă Esrom
el oswela Eram; 4. ă Eram el oswela Emi-
nadab; ă Eminadab el oswela Neasson; ă
Neasson el oswela Salmon; 5. ă Salmon el
oswela Boos nutin Rekab; ă Boos el oswela
Obed nutin Rut; ă Obed el oswela Jesse; 6.
ă Jesse el oswela Devid togusa; ă Devid to-
gusa el oswela Solomon nutin mutan kĭel
Uraias; 7. ă Solomon el oswela Roboam; ă
Roboam el oswela Ebaia; ă Ebaia el oswela
Esa; 8. ă Esa el oswela Josafat; ă Josafat;
el oswela Joram; ă Joram el oswela Osaias;
9. ă Osaias el oswela Joatam; ă Joatam el
oswela Ekas; ă Ekas el oswela Esekaias; 10.
ă Esekaias el oswela Manasses; ă Manasses
el oswela Emon; ă Emon el oswela Josaias;
11. ă Josaias el oswela Jekonaias ă met lel,
akurun pal si ke utukla nu yin Babilon; 12.

ă tuk ke utukla elos nu yin Babilon, Jeko-
naias el oswela Salatiel; ă Salatiel el oswela
Zorobabel; 13. ă Zorobabel el oswela Ebai-
ud; ă Ebaiud el oswela Elaiakim; ă Elaia-
kim el oswela Ezor; 14. ă Ezor el oswela
Sedok; ă Sedok el oswela Ekim; ă Ekim el
oswela Elaiud; 15. ă Elaiud el oswela Elie-
sur; ă Eliesur el-oswela Mattan; ă Mattan
el oswela Jekob; 16. ă Jekob el oswela Jo-
sef tumal Meri, šu isūs Jisus, šu pañpañ
Kraist.

17. Tu fwil nu kemwu Ebream mi nu ke
Devid fwil sie-ñul-akos; ă Devid mi nu ke pal
si utukla elos nu yin Babilon fwil sie-ñul-
akos; ă ke utukla elos nu yin Babilon nu ke'l
Kraist fwil sie-ñul-akos.

18. ¶ Ā isūsla lun Jisus Kraist ou iñi: Ke
Meri nine kīel ă Josef eltal akeni, met eltal
tukeni tuk, elos konoilok el la putete ke Ñun
Mutal.

19. Na Josef met tumal, el met payi, el tiu
luñsel maluñlūñalak, el nunku mu el liki'lye
mwukunla.

20. Ā ke el nunku ke ma iñi, liye, lipufon
lun Leum sikmi nu sel in memi, fwakañ, Jo-
sef mwen nutin Devid, kom tiu šañeñ as al Me-
ri kīum; tu ma in šiel ma lun Ñun Mutal.

21. Ā el tufwa isūsla sie mwen, ă kom fwa
pañpañ Ēl JISUS: tu el fwa molūla met lal
liki ma koluk.

22. Ã ma nu kemwu ma iñi orek tari, tu ma
payikin ma met palu fwak ke Leum, fwakañ,
23. liye, mutan si šu tiu etu met, el tufwa
putete, ă el fwa isŭsla tulig mogul, ă elos fwa
pañpañ Ẽl Emmanuel; ma tafwu, luñas God
yuros.
24. Ã Josef ke el motul tukakak, el oru oanu
lipufon lun Leum fwak nu sel, ă el es mutan
kĭel: 25. ă el tiu eta'l nu ke el isŭsla mwen
natal met: ă el pañpañ Ẽl JISUS.

ŠAPTER II.

IÑI ke Jisus el isŭsla in Betleem an Judea,
pal si ke Erod togusa, liye, kutu met lal-
metmet elos tuku yin fwatu takmu we nu Je-
rusalem, 2. fwakañ, Pa ya el isusla Togusa
lun met J u ? tu kut liye itu lal yin fwatu
takmu we, ă tŭku in ali nu sel.
3. Ke Erod togusa el loñ, el añañfoñ, ă Je-
rusalem nu kemwu oelul.
4 Ã ke el šulŭni nu kemwu met tol fulat ă
met šim lun metu, el siyuk nu selos pa ya an
Kraist el isŭsla we.
5. Ã elos fwak nu sel, Yin Betleem an Ju-
dea: tu ou iñi met palu el šimisla, 6. Ã kom
Betleem, in an sel Juda, kom tiu srik liki nu
kemwu yurin leum lun Juda; tu sie leum el
fwa tuke liki kom, šu sropu liye met luk Is-
rael.
7. Na Erod ke el pañon mu met lalmetmet luk-

la, el siyuk ṇu seloṣ ma lo pal ña itue sikmi.

8. Ã el sipaloswot nu Betleem, ă fwak, Fwasot ă šuk tulig fwus ma lo; ă ke komwos konoilok, siefwil fwak nu sik, tu ña pe fwa šom ă ali nu sel.

9. Ke elos loñ togusa, elos šomla: ă liye, itu si, ma elos liye yin fwatu takmu we, el fwas ye mutalos, nu ke el tuku ă tuwi yin tulig fwus mutu we.

10. Ke elos liye itu, elos arulanu eñun malulap.

11. Ã ke elos ilyuk nu in lomwu, elos liye tulig fwus yurol Meri nine kĭel, ă putatle, ă ali nu sel: ă ke elos oaliñalik atro lalos, elos šuñ kiše nu sel; gol, ă franku, ă mur.

12. Ã God el oru nu selos in memi tu elos in tiu flokla nu yurin Erod, elos šom sienu inganek nu yin selos.

13. ¶ Ã ke elos šomla, liye, lipufon lun Leum el sikmi nu sel Josef in memi, fwakañ, Tukakak, ă es tulig fwus ă nine kĭel, ă kasus nu yin Ijip, ă kom mutu we nu ke ña siefwil fwak nu šum; tu Erod el a šuk tulig fwus in uni'lye.

14. Ke el tukakak, el es tulig fwus ă nine kĭel ke foñ, ă šomla nu yin Ijip:
15. ă mutu we nu ke Erod el miše, tu ma payikin ma met palu fwak ke Leum, fwakañ, Ña pañon mu mwen nutig Ijip mi.

16. ¶ Na Erod, ke el liye tu met lalmetmet

elos kiapa'la, el koskusok akinu, ā šapot, ā
onela tulig mogul fwus nu kemwu in Betleem,
ā apneni an nu kemwu, ke yiu luo matu ā
fwus, oanu pal si el siyuk met lalmetmet ma lo.
17. Na ma payikin ma met palu Jeremi el
oru, fwakañ, 18. In Rema loñak pusral, eok-
sra, ā tuñ, ā asor lulap, Rešel tuñinu tulig
natal, ā el koflanu parak, tu elos wañin.
19. ¶ Ā ke Erod el miši, liye, lipufon lun
Leum sikmi in memi nu sel Josef in Ijip,
20. fwakañ, Tukakak, ā es tulig fwus ā nine
kīel, ā šom nu fwal Israel, tu elos miši šu
šuk mol lun tulig fwus.
21. Ā el tukakak, ā es tulig fwus ā nine
kīel, ā tuku nu fwal Israel.
22. Ā ke el loñ tu Arkelaus togusa in Judea
ar nu fwel Erod papa tumal, el sañeñ ke
fwas nu we: ā God el oru nu sel in memi,
lun kufla nu kutenu an Galili.
23. Ā el tuku ā mutu in sie siti pañpañ Na-
zaret: tu payikin ma met palu fwak, Elos
pañon el Nazarin.

ŠAPTER III.

IN len iño Jon Baptist el tuku in luti yin
mesis Judea, 2. ā fwakañ, Komwos au-
liyuk: tu togusaī in kosao akurun tuku.
3. Tu el si iñi el šu Isaias met palu el polyi,
ā fwak, Sie pusra wowoyuk yin mesis, Kom-
wos akou inekin Jeova, nakul ma šumwos.

4. Ã Jon si iñi nuknuk lal unen kamel, ã
kulin me lol in folo; ã me moño nel lokus ã
unni lemnok.
5. Na Jerusalem, ã Judea nu kemwu, ã an
nu kemwu apneni Jordan šom nu yurol.
6. Ã el baptais elos la in Jordan, ke fwakak
la ma koluk lalos.
7. Ã ke el liye ma puspis met Farisi ã Sad-
dusi elos tuku nu ke baptais lal, el fwak nu
selos, We fwil nutin faipu, šu luti nu šumwos
in kaiñla liki ma siluñ a tuku?
8. Ke ma iñi orek fwako mwo lun auliyuk;
9. ã tiu nunku inšiumwos ã fwak, Ebream
papa tumus: tu ña fwak nu šumwos, God el
ku in orauk tulig nutin Ebream ke eot iñi.
10. Ã iñipe tulaiu on ke okun šaku: ke ma
iñi šak e nu kemwu šu tiu isũs fwako mwo,
pokiye, ã sisla nu in e.
11. Payi ña baptaisi komwos la ke kof in
auliyuk: ã el šu tuku tukuk ku liki yu, fwal-
uk lal ña tiu mwo ke wisye: el fwa baptaisi
komwos la ke Ñun Mutal, ã e: 12. pal lal in
paul, ã el palelanu pa lal ma nasnas, ã eseni
wit lal nu in lomwu; ã el fwa fureuk kulin
ma in e kamwul.
13. ¶ Na Jisus el tuku Galili mi nu Jordan,
nu yurol Jon, lun in baptais el la.
14. Ã Jon el mu sito, fwakañ, Mwo tu kom
baptais yu la, ya kom tuku nu yuruk?
15. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, Tari

ma iñi: tu mwo kital payikin mwo nu kemwu. Na el lela in oru nu sel.

16. Ā Jisus, ke baptaisla tari, el fwasiuk kitin misiñi liki kofo: ā liye, kosao igakla nu sel, ā el liye Ñun lun God sikmi oanu muli oa, ā tuwi fwe'l.

17. Ā liye, pusra si in kosaoe mi, fwakañ, El iñi Mwen kulu nutig, ña inŝimwowo ke el.

ŜAPTER IV.

NA Ñun el kolol Jisus nu yin mesis, tu devil el fwa srifwe'l.

2. Ā ke el lālo len añaul ā foñ añaul, tuk el musinsral.

3. Ā ke pansruf el tuku nu yurol, el fwak, Kom fwin Mwen nutin God, kom ŝap eot iñi in efla bred.

4. Ā el tupokoañ ā fwak, Ma ŝimisla, Met a tiu mol ke bred mugenu, tu ke kas nu kemwu tuke liki olin God.

5. Na devil el wisalak nu in siti mutal ā fili'lye on fwin mañon imwen tempel; 6. ā fwak nu sel, Kom fwin Mwen nutin God, kom ŝifwanu srola nu ten: tu ma ŝimisla, El fwa fwak nu sin lipufon lal ke yum: ā elos fwa tapuk komyuk in paolos, fwin tiu ou iñi kutu pal kom kontaye nium ke eot.

7. Jisus el fwak nu sel, Ma ŝimisla pe, Nik kom srifwe Jeova God lom.

8. Devil el siefwil pe wisalak nu fwin eol fulat lanu, ā luti nu sel togusaĩ nu kemwu fwalu, ā ma mwo lalos;
9. ā el fwak nu sel, Ma nu kemwu ma iñi ña fwa kite kom, kom fwin putati ā ali nu sik.

10. Na Jisus el fwak nu sel, Satan, kom fwala liki: tu ma šimisla, Kom ali nu sin Jeova God lom, ā oru nu sel mugenu.

11. Na Devil el šom luk el, ā liye, lipufon elos tuku ā oru nu sel.

12. ¶ Ā ke Jisus el loñ tu Jon el sisiuñ nu in prison el šomla nu Galili:
13. ā likie an Nazaret, el tuku ā mutu yin Keperneum, ma on fwin we nu mwea, an siskin an Zabulon a Neftalim:
14. tu ma payikin ma Isaias met palu el oru met, fwakañ,
15. Fwal Zabulon, ā fwal Neftalim, fwin we nu mwea, likin yeno Jordan, Galili lun met Pegan;
16. met šu mutu in losu elos liye kalem lulap: ā nu selos šu mutu in an ā ñunin mas kalem sikyuk nu we.

17. Tukin pal si iño Jisus el mutamwauk in luti ā fwak, Auliyuk: tu togusaĩ in kosao akurun tuku.

18. ¶ Ā Jisus ke el fwafwasyis mwe an Galili, el liye tamulel luo, Saimon pañpañ Piter, ā Andru met lel, eltal fulalik kwa mwea: tu eltal met kwa.

19. Ā el fwak nu seltal, Komtal fwas tukuk, ā ña fwa orek umtal komtal kwa met.

20. Ā kitin misiñi eltal likiye ok, ā fwas tukol.
21. Ā ke el ŝom kutu nu met, el liye luo pe tamulel, Jemes nutin Zebedi, ā Jon met lel, in oaku oelul Zebedi papa tumaltal, onon ok lalos: ā el pañ loltal.
22. Ā kitin misiñi eltal aliki oaku ā papa tumaltal, ā fwas tukol.
23. ¶ Ā Jisus el fwafwasyis yin nu kemwu Galili, lotoiuñ in lolñok lalos, ā luti mwo ŝaŝu lun togusaï, ā kela mas e nu kemwu, ā atuk nu kemwu yurin metu.
24. Ā an Siria nu kemwu loñ puñal; ā elos wis nu yurol nu kemwu ŝu mas ke kutenu mas, ā mwaiok, ā elos sū musin devil, ā musin alwet, ā mas matoltol; ā el oralosyuk in kela.
25. Ā met puspis tukeni fwas tukol Galili mi, ā Dekapolis, ā Jerusalem, ā Judea, ā likin yeno Jordan.

ŜAPTER V.

AKE el liye met puspis tukeni, el fwasiuk nu fwin eolu: ā ke el mutu, met tumal lutlut elos tuku nu yurol: 2. ā el mañalik, ā luti nu selos, fwakañ, 3. Inŝi mwowo elos ŝu sigasrup in ñun: tu togusaï in kosao ma lalos.
4. Inŝi mwowo elos ŝu asor: tu elos fwa parak.

5. Insi mwowo elos šu fwokpap: tu fwalu fwa ma lalos.

6. Inši mwowo elos šu musinsral ā malu kin ma mwowo: tu elos fwa kūp.

7. Inši mwowo elos šu pakomutu: tu a fwa pakomutu ma lalos.

8. Inši mwowo elos šu nasnas in ñun: tu elos fwa liye God.

9. Inši mwowo elos šu oru in misla: tu pañpañ elos tulig nutin God.

10. Inši mwowo elos šu orek ma mwowo ke met kolya alos: tu togusaï in kosao ma lalos.

11. Inši mwowo komwos, ke met kaskas ko nu šumwos, ā kolyaï komwos, ā kaskas ko nu kemwu nu šumwos, tiu payi, tu komwos met luk.

12. Komwos eñunak, ā inši mwowo lanu: tu ma lulap mwo lomwos in kosao: tu ou iñi elos kolyaï met palu šu mutu met šumwos.

13. Komwos sol lun fwalu: ā sol fwin tiu emak, fuka soleye? ma tuko kolukla, ā sisila, ā loñyu nu ye niin metu.

14. Komwos kalem lun fwalu. Siti si mutu fwin eola, koflanu mwukunla.

15. Met elos tiu akosiuk lamu, ā filiye on ye tupu, tu on ke sikon lamu; ā kofleuk nu kemwu in lomwu.

16. Šuñ kalem lomwos in tolāk ye mutun metu, tu elos fwa liye me orekma mwo lomwos, ā oru mwo lanu nu sin Papa tumomwos in kosao.

17. ¶ Tiu nunku mu tu ña tuku in kana-

owisla ma šap, ā ma palu: ña tiu te kanaowis,
ña te oru in payi.
18. Tu payinu ña fwak nu šumwos, Nu ke
kosao ā fwalu šomla, sie akul sisik ā sie ñar-
ñar lun me šap koflanu wañinla, nu ke ma nu
kemwu orek payi.
19. Ke ma iñi el šu kanawis sie me šap srik
liki nu kemwu iñi, ā fwa luti nu sin met ou
iñe, pañpañ el srik liki in togusaï in kosao: ā
el šu oru ā luti mao, pañpañ el yok in togusaï
in kosao.
20. Tu ña fwak nu šumwos, Tu mwo lomwos
fwin tiu yok liki ma lun met šim ā met Fa-
risi, komwos koflanu ilyuk nu in togusaï in
kosao.
21. ¶ Komwos loñ ma matu fwak umet, Nik
kom akmus: ā met šu akmus el šenšen ke ma
nununku: 22. ā ña fwak nu šumwos, Tu met
šu koskusok sin met lel ke wañin ma sripi, el
fwa šenšen ke ma nununku: ā met šu a fwak
nu sin met lel, Reka, el fwa šenšen ke mwolil:
ā met šu a fwak, Kom lalfon, el fwa šenšen ke
e in hell.
23. Ke ma iñi kom fwin usi kiše lom nu in
lāñ, ā iño kom esamak tu ma lium kutu ma
alaii kom; 24. likiye iño kiše lom ye mutun
lāñ, ā šom; met kom eumwela met lium, ā
tufwa tuku ā šuñ kiše lom.
25. Kitin misiñi kom eumwela met añañ
lom, ke kom oelul fwas inganek; fwin tiu ou

iñi kutu pal met añañ es komyuñ nu sin met nununku, ă met nununku es komyuñ nu sin roŝo, ă sis komyuñ nu in prison.

26. Payinu ña fwak nu ŝum, Kom koflanu fwala liki mao, nu ke kom mol ma nu kemwu nu ke kitin ma sisik.

27. ¶ Komwos loñ ma matu fwak umet, Nik kom kosro.

28. Ā ña fwak nu ŝumwos, Met ŝu ñetañ nu sin mutan ă luñŝi fwas nu yurol; el orek kosro nu sel tari inŝiel.

29. Ā mutom leyut fwin orek kom koluk, tipella mao ă sisla liki kom: tu mwo nu ŝum tu sie monum miŝalla, ă tiu monum nu kemwu sisila nu in hell.

30. Ā la pom leyut fwin ore kom koluk, pakala mao, ă sisla liki kom: tu mwo nu ŝum tu sie monum miŝalla, â tiu monum nu kemwu sisila nu in hell.

31. Ma fwak met, Met ŝu sisla mutan kĭel, lela lun ŝuñ nu sel me ŝim lun sisila.

32. Ā ña fwak nu ŝumwos, Tu met ŝu sisla mutan kĭel, el fwin tiu kosro, el ora'l lun met kosro: ă met ŝu payuk el ŝu sisila, el orek kosro.

33. Siefwil pe, komwos loñ ma matu fwak umet, Nik kom ŝifwanu kiape kom, ă kom tufwa akfwolye kas lom nu sin Jeova.

34. Ā ña fwak nu ŝumwos, Nik komwos sranu fulak: tiu nu ke kosao; tu me mutu lun

God: 35. tiu nu ke fwalu; tu me fwolkin
ŋien; tiu nu ke Jerusalem; tu siti sin Togusa
lulap.
36. Nik kom fulak šiufum, tu kom koflanu
oru sugo aun šiufum in fwosfwos ã sralsral.
37. Ã lela kaskas lomwos, Aok, aok; Mo,
mo: tu kutenu ma fwin yok liki ma iñi, ko-
luk.
38. Komwos loñ ma fwak met, Muta topkin
muta, â mwis topkin mwis: 39. ã ña fwak
nu šumwos, Tu komwos tiu asikeli ke ma
koluk: ã met šu tokoilik olum leyut, siefwil
forla nu sel lesi.
40. Ã sienu met fwin luñši oru nu šum nu
ke nununku ã esla nuknuk lũ lom, lela lun
es pe nuknuk lik.
41. Ã met šu kaifwi kom in fwas nu ke mail
si, kom oelul fwas nu ke luo.
42. S̃uñ nu sel šu siyuk šum, ã met šu asroa
kom nik kom forla luk el.
43. Komwos loñ tu ma fwak met, Mwo kom
luñšom met kawuk lom, ã sruñu met lokwa-
lok lom: 44. ã ña fwak nu šumwos, Mwo
komwos luñši met lokwalok lomwos, kaskas
mwo nu selos šu kaskas ko nu šumwos, oru
mwo nu selos šu sruñe komwos, ã siyuk alos
sin God šu orek ma koluk nu šumwos, ã
kolyaĩ komwos; 45. tu ou iñi komwos fwa
tulig nutin Papa tumomwos šu in kosao: tu
El oru fwat lal in sikyuk on ke koluk ã ke

mwo, ā El sipamu auf on ke payi ā on ke sito.

46. Tu komwos fwin luñšomwos elos šu luñselos komwos, mea mol lomwos? ya met rošo elos tiu ou iñi?

47. Ā komwos fwin paiñ met liumwos mugenu, mea yŏk šumwos? ya met rošo elos tiu ou iñi?

48. Tu ou iñi mwo komwos šumwosmwos lanu, ou Papa tumomwos šu in kosao šumwosmwos lanu.

ŠAPTER VI.

KOMWOS liauñ in tiu oru ma payi lomwos ye mutun metu, tu elos liye komwos: fwin ou iñi Papa tumomwos šu in kosao el tiu siot me mol lomwos.

2. Ke ma iñi ke kom oru kīte, tiu ugug ye mutom, oanu met mwošounkas in imwen lolñok ā in inganeku, tu met kaksakin olos. Payinu na fwak nu šumwos me mol lalos.

3. Ā ke kom orek kīte, nik la pom lesi etu ma la pom leyut oru: 4. tu kīte lom fwa lukla: ā Papa tumom šu liye in lukla, el šifwanu fwa mol nu šum lemtulaiuk.

5. Ā ke kom pre, kom tiu oanu met mwošounkas: tu elos luñselos pre ke elos tu in imwen lolñok ā in srumwosrik inganek, tu met fwa liye'los. Payinu ña fwak nu šumwos, Me mol lalos.

6. Ā kom, ke kom pre, iliuk nu in fukil šum,

ā ke kom kaliye mutun oaoa lom, pre nu sin Papa tumom šu in lukla; ā Papa tumom šu liye in lukla, el fwa mol nu šum lemtulaiuk.

7. Ā ke komwos pre, nik komwos enutnut oanu met pegan: tu elos nunku mu enut el loñ tu elos kaskas ka puspis.

8. Ke ma iñi komwos in tiu ou elos: tu Papa tumomwos el etu ma komwos luñšomwos met, komwos siyuk sel tuk.

9. Ke ma iñi komwos pre ou iñi: Papa tumus šu in kosao, E'los oal payi.

10. Togusaï lalos tuku. Orek ma nu fwalu, ou elos oru in kosao.

11. Kite kit len si iñi ma kut moño misiñi.

12. Ā nunok munas nu šes ke ma koluk las, oanu kut nunok munas sin met šu orek ma koluk nu šes.

13. Ā tiu kol kit kut in mel, ā es kit la liki ma koluk. Tu togusaï lalos, ā ku, ā mwolanu, ma patpat. Amen.

14. Tu komwos fwin nunok munas sin met ke ma koluk lalos, ouyape Papa tumomwos in kosao el fwa nunok munas ke ma koluk lomwos.

15. Ā komwos fwin tiu nunok munas sin met ke ma koluk lalos, ouyape Papa tumomwos el fwa tiu nunok munas ke ma koluk lomwos.

16. Ā ouyape, ke komwos lālo, tiu oanu met mwošounkas, efwal: tu elos akkolukye muta-

los, tu met in liye.elos la lălo. Payinu ña
fwak nu šumwos, Me mol lalos.
17. Ă kom, ke kom lălo, mosuela šiufwom,
ă tanla mutom; 18. Tu kom lălo tiu nu sin
metu, tu nu sin Papa tumom šu in lukla:
ă Papa tumom šu liye in lukla, el fwa šiot
mol nu šum lemtulaiuk.
19. ¶ Tiu likiye ma mwo lomwos on fwalu,
yin mwotil ă rus koñla, ă yin met pusupas
konaoselik ă puse: 20. ă likiye ma mwo lom-
wos in kosao, yin mwotil ă rus tiu koñla, ă
yin met pusupas tiu kanaoselik ă tiu puse:
21. Tu yin ma mwo lomwos on we, ouyape
yin ñunumwos on we.
22. Mutu kalem lun mano: ke ma iñi mu-
tom fwin mwo, monum nu kemwu tiñtiñinu
ke kalem: 23. ă mutom fwin koluk, mo-
num nu kemwu tiñtiñinu ke los. Ke ma iñi
fwin kalem in kom los, los iñi yok fuka!
24. Wañin met oru nu sin leum luo: tu el
fwa sruñu sie, ă łuñši sie; ku el fwa srukie
sie, ă sisla sie. Komwos koflanu oru nu sin
God ă mammon.
25. Ke ma iñi ña fwak nu šumwos, Tiu nun-
ku mu mol lomwos, ma komwos a moño, ă
ma komwos a nim; ă tiu monumwos ma
komwos a nukomañ. Ya mol tiu mwo liki
me moño, ă mano ku nuknuk?
26. Liye mwon yin eñyeñu: tu elos tiu eoki,
ă tiu kosrni, ă tiu ti mu in lomwu: ă Papa

tumomwos in kosao el kit alos. Ya komwos tiu mwo luk elos?

27. Šu šumwos ke nunkauk fwa ku in orek komwos fulat oanu kubit si?

28. Ā efwo komwos ku nunku ke nuknuk? Liye kiuf in ima si, elos kapak ma fuka; elos tiu orekma, ā tiu isap: 29. ā ña fwak nu šumwos, Tu Solomon, ke ma nu kemwu mwo lal, el tiu yinla oanu sie selos.

30. Ā God el fwin akkapye ma mwo in ima si, tu on misiñi, ā lutu sisla in fwunyou, ya el tiu oru nu šumwos yok liki, we komwos lalalfuñi ma sisik?

31. Ke ma iñi komwos tiu nunkauk, fwakañ, Mea kut a moño? ku Mea kut a nim? ku Pia ma kut a nukomañ?

32. (Tu met pegan elos šukuk ma nu kemwu ma iñi:) tu Papa tumomwos in kosao el etu tu ma nu kemwu iñi mwo nu šumwos.

33. Ā met komwos šuk nu togusaï lun God, ā ma payi lal; ā ma nu kemwu ma iñi fwa šuñ pe nu šumwos.

34. Tu ou iñi tiu nunku mu nu lutu: tu lutu fwa nunku kutu ma lutu. Tari ma koluk len si.

ŠAPTER VII.

KOMWOS tiu nununku, tu met a tiu nununke komwos.

2. Tu nununku ma komwos nununku ka,

met a fwa nununke komwos ou iñi; me srigu-
sok ma komwos sriki ka, ma iñi met fwa srike
pe nu šumwos.
3. Ā efwo kom ku liye kutkut in mutun
lium, ā tiu nunku mu šak lulap in mutom?
4. Ka fuka kom fwak nu sin met lium, Mwo
ña esla kutkut liki in mutom; ā liye, šak
lulap in mutomwun?
5. Kom mwošounkas, met kom sisla šak liki
in mutom; ā na kom fwa liye mwo in esla
kutkut liki in mutun lium.
6. Tiu šuñ kutu ma mutal nu sin kosro
ñaliñul, ā tiu sisla mwek lomwos nu ke kosro
pig, tu elos fwa fwolkeye ye nialos, ā elos fwa
forla ñalis komi.
7. Siyuk, ā fwa kite komwos; šuk, ā komwos
fwa konoiok: tomwolak, ā fwa igakla nu
šumwos: 8. tu met nu kemwu šu siyuk es;
ā el šu šuk konoiok; ā šu tomwolak ma
igakla nu sel.
9. Ka met šu šumwos, tulig nata fwin siyuk
bred, el fwa šuñ eot nu sel?
10. Ka el fwin siyuk ik, el a šuñ nu sel
serpent?
11. Na komwos met koluk, fwin etu fuka in
šuñ ma mwowo nu sin tulig nutomwos, Papa
tumomwos šu in kosao el fwa šuñ mwo yok fu-
ka nu selos šu siyuk sel?
12. Ke ma iñi ma nu kemwu komwos luñ-
šomwos, met in oru nu šumwos, komwos oru

ouyape nu šelos: tu ou iñi manu ā met palu.

13. Komwos iliuk mutun kol ou sriksrik; tu mutun kol sralap, ā inganek sralap pailiknu, ma kol nu yin koluk lanu, ā met puspis iliuk nu we.

14. Tu mutun kol ou sriksrik ā inganek ou sriksrik, ma kol nu yin mol; ā met pu konoiok mao.

15. Liauñ met palu sito, šu tuku nu yurom-wos in nuknuk lun šip, ā inšielos kosro wolf konaosten.

16. Komwos fwa etalos ke fwako lalos. Ya met elos eseni grep ke mu, ā fig ke kokol?

17. Ou iñi šak mwo nu kemwu isūs fwako mwo; ā šak koluk isus fwako koluk.

18. Šak mwo koflanu isûs fwako koluk, ouyape šak koluk koflanu isūs fwako mwo.

19. Šak e nu kemwu fwin tiu isūs fwako mwo pokiye iguri, ā sisla nu in e.

20. Ke ma iñi komwos eta'los ke fwako lalos.

21. ¶ Tiu met nu kemwu šu fwak nu sik, Leum, Leum, elos fwa iliuk in togusaï in kosao; tu el šu oru ma Papa tumuk in kosao el luñsel.

22. Met puspis fwak nu sik in len si iño, Leum, Leum, ya kem tiu kaskas in ēum? ā in ēum kem·sisla devil? ā in ēum oru ma puspis ma šokuruk?

23. Ā na ña a fwak nu selos, Ña tiu ete

komwos; fwala liki yu komwos šu orek ma koluk.

24. Tu ou iñi met nu kemwu šu loñ ma ña
fwak iñi, ā oru mao, ña fwak el oanu met lal-
metmet, šu muša lom sel on fwin eot: 25. ā
auf kakla, ā sronot tuku, ā eñ tumi, ā fuñulye
lomwu; ā tiu iguri: tu muša fwin eot.

26. Ā met nu kemwu šu loñ ma ña fwak
iñi, ā tiu oru, elos oanu met lalfon, šu muša
lom sel on fwin puku: 27. ā auf kakla, ā sronot
tuku, ā eñ tumi, ā fuñulye lomwu; ā iguri:
ā ma iñi iguri ma lulap.

28. Ā ma iñi te oru, ke Jisus el kaskas tari,
met elos lut ke ma luti lal: 29. Tu el lu-
ti nu selos oanu kas pen, ā tiu oanu met šim.

ŠAPTER VIII.

KE el oatu fwin eolami, met puspis tukeni fwas tukol.

2. Ā liye, lepu si tuku ā šinakunal, fwakañ, Leum, kom fwin luñšom, kom ku in ore yu la in nasnas.

3. Ā Jisus el sralot paul, ā kali'lye, fwakañ, Ñā ke, kom in nasnas. Ā kitin misiñi lepu si el nasnas.

4. Ā Jisus el fwak nu sel, Liauñ, nik kom fwak nu sin met; ā fwas, ā luti komyuñ nu sin met tol, ā šuñ kiše ma Moses el šap, ke ma lo nu selos.

5. ¶ Ā ke Jisus el utiuk nu in Kepernaum,

met senturion el tuku nu yurin siyuk s̃el,
6. ā fwakañ, Leum, met kulans̃ap luk on
yin sik mas matoltol, keokinu.
7. Ā Jisus el fwak nu sel, Ña fwa tuku ā
akkei el la.
8. Met senturion el tupokoañ ā fwak, Leum,
ña tiu mwo, nik kom tuku nu fwin tukin ium
sik: ā kom fwaknu, ā met kulans̃ap luk fwa kela.
9. Tu ña met leum s̃uks̃uk si, met meun luk
akkos yu: ā ña fwak nu sin sie, S̃om, ā el s̃om;
ā nu sin sienu, Tuku, ā el tuku; ā nu sin met
kos luk, Oru ma iñi, ā el oru.
10. Ke Jisus loñ, el lut, ā fwak nu selos s̃u
fwas tukol, Payinu ña fwak nu s̃umwos, Ña
tiu konoiok ma lalalfuñi lulap ou iñi, mo, tiu
in Israel.
11. Ā ña fwak nu s̃umwos, Tu met puspis
fwa tuku yin fwatu takmu we ā yin fwatu
tili we, ā elos fwa mutu yurin Ebream, ā
Aisak, ā Jekob, in togusaī in kosao.
12. Ā tulig lun togusaī fwa sisila nu yin los
liki losu: ā nu iño fwa tuñ ā ñañorñor in
mwuse.
13. Ā Jisus el fwak nu sin met senturion,
Fwasot; ā oanu kom lalalfuñi a fwa oru nu
s̃um. Ā kitin mis̃iñi met kulans̃ap lal el
kela ke auu si iñi.
14. ¶ Ā ke Jisus el ilyuk nu in lom sel
Piter, el liye nine kīen mutan kīel onu, ā
mas fwol.

15. Ã el kalye paul, ã mas fwol wañinla luk el: ã el tukakak, ã oru nu Sel.
16. Ã ke eukela, elos wis nu yurol met puspis šu musin devil: ã el sisla ñun liki ke pusral, ã akkei elos la nu kemwu šu mas:
17. Tu oru ma payi ma Isaias met palu el polyi, fwakañ, El šifwanu srukak ma kolukla las, ã wisla mas las.
18. ¶ Iñi ke Jisus el liye met puspis apnulani, el šap in šom nu lefwalo.
19. Ã sie met šim el tuku, ã fwak nu sel, Met luti, ña ke fwas tukum yin nu kemwu kom fwas nu we.
20. Ã Jisus el fwak nu sel, Kosro foks inluf selos, a mwon yin eñyeñu auñ selos; ã Mwen nutin met wañin an šiufwel on nu we.
21. Ã sienu sin met tumal lutlut el fwak nu sel, Leum, lela ña šom pukinye papa tumuk met.
22. Ã Jisus el fwak nu sel, Fwas tukuk; ã lela met miši pukinye met miši lalos.
23. Ã ke el sroauk nu fwin oaku, met tumal lutlut elos sroauk tukol.
24. A liye, eñ lulap tuku nu mwea, oanu tu nuamwot afwunla oaku: ã el motulnu.
25. Ã met tumal lutlut elos tuku, ã oksalak, fwakañ, Leum, moli kit la: kut a miši.
26. Ã el fwak nu selos, Efwo komwos ku šañeñ, we komwos lalalfuñi ma sisik? Na el tukakak, ã igul eñ ã mwea; ã iñi mis lanu.

27. Ã met elos lut, fwakañ, We met measi, tu eñ ã mwea aksol!

28. ¶ Ã ke el tuku lefwalo, yin met Gadara mutu we, iño met luo musin devil ŝunol, eltal fwase liki inkulyuk mi, koskusok akinu, oanu tu wañinu met fwas alukela nu we.

29. Ã liye, elos wowoyuk, fwakañ, Mea kut oru nu ŝum, Jisus, Mwen nutin God? ya kom tuku nu yinu in akkolukye kit met pal si?

30. Ã lũsi lalos un kosro pig si ma puspis moño we.

31. Ã devil elos pre siyuk sel fwakañ, Kom fwin sis kit la, lela kut in ŝom nu in un kosro pig.

32. Ã el fwak nu selos, Fwala. Ã ke elos fwas liki tari, elos ŝom nu in un kosro: ã liye, un kosro nu kemwu oatu ma keku nu yin lual mwea, ã elos miŝi nu in kofo.

33. Ã elos ŝu liye'losyuñ kaiñla, ã ŝom nu yin siti, ã fwakak ma nu kemwu, ã kutu ma oru nu sin met musin devil.

34. Ã liye, nu kemwu mutu yin siti elos fwas liki ŝunol Jisus: ã ke elos liye'l, elos pre siyuk sel in fwala liki an selos.

ŜAPTER IX.

AEL sroauk nu fwin oaku, ã kolot, ã tuku nu yin siti sel.

2. Ã liye, elos wis nu yurol sie met mas ma-

toltol, on fwin kūlus si: ā Jisus liye lalalfuñ-
olos, el fwak nu sin met mas matoltol, Mwen,
eñunak; ma koluk lom nunok munas šum.
3. Ā liye, kutu sin met šim fwak inšielos,
El enum.
4. Ā Jisus etu nunka'los, el fwak, Efwo kom-
wos ku nunku ma koluk inšiumwos?
5. Ka šu a fusas liki in fwak, Ma koluk nu-
nok munas nu šum? ku fwak, Tukakak, ā
fwas.
6. Ā tu komwos fwa etu, tu Mwen nutin
met ma ku lal on fwalu in nunok munas ke
ma koluk (na el fwak nu sin met mas ma-
toltol,) Tukakak, srukak kūlus kium, ā fwas
nu in lom šum.
7. Ā el tukakak, ā šom nu in lom sel.
8. Ā ke met puspis tukeni liye elos šañeñ ā
kakšakin God, šu šuñ ku ou iñi nu sin metu.
9. ¶ Ā ke Jisus šom liki an si iñi, el liye
met si, ēl Mattu, el mutu imwen met rošo:
ā el fwak nu sel, Fwas tukuk. Ā el tuyuk,
ā fwas tukol.
10. Ā ma te oru, ke Jisus el foñla nu ke te-
bel in lomwu, liye, ma puspis met rošo ā met
koluk elos tuku ā foñla nu yurol ā met tu-
mal lutlut pe.
11. Ā ke met Farisi liye, elos fwak nu sin
met tumal lutlut, Efwo met luti lomwos ku
mutu moño yurin met rošo ā met koluk?
12. Ā ke Jisus el loñ el fwak nu selos, Met

ku elos tiu enenu met šatal, tu met mas mu-
genu.
13. Ā komwos šom ā lutlut ke ma iñi fuka,
Ña luñsik pakomutu, ā tiu kiše: tu ña tiu
tuku in pañon mu met payi, tu met koluk in
auliyuk.
14. Na met lutlut lal Jon elos fwas nu yurol,
fwakañ, Efwo kut ku ā met Farisi lălo pal
puspis, ā met lutlut lom tiu lălo?
15. Ā Jisus el fwak nu selos, Ya tulig in fu-
kil nutin met pusla elos asro ke met pusla
mutu yurolos? ā len a fwa tuku, ke met
pusla el šom luk elos, ā na elos lălo.
16. Wañin met likiye ipen nuknuk šašu nu
ke nuknuk ma; tu ma filiye nakla esla kute
liki nuknuk, ā muša yokoilik.
17. Ouyape met tiu filiye wain šašu nu in
šifwa matu, fwin ou iñi šifwa fogōlik, ā wain
širorla, ā šifwa mušalšala: ā elos filiye wain
šašu nu in šifwa šašu, ā eltal mwo.
18. ¶ Ke el kaskas kutu ma iñi nu selos, liye,
sie leum tuku nu yurol, ā šinakunal, fwakañ,
An nutig el miši iñi: ā fwasu ā likiye pom
on fwel, ā el fwa mol.
19. Ā Jisus el tuyuk ā fwas tukol, ā met tu-
mal lutlut pe.
20. Ā liye, sie mutan, šu musin sa ke yiu
sie-ñul-luo, el tuku tukol, ā kalye siske nuk-
nuk lal: 21. Tu el fwak inšiel, Ña fwin kal-
yanu nuknuk lal, ña fwa mol.

22. Ã Jisus el tapulla; ã ke el liye'l, el fwak,
An, eñunâk; lalalfuñi lom ore kom in kela.
Ã mutan si el kela ke auu si iñi.
23. Ã ke Jisus el tuku nu in lom sin leum,
ã liye met ušuk sisik ã kutenu met šaša, 24.
el fwak nu selos, Sesekla; tu mutan fwus el
tiu miše, ã el motul. Ã elos isasinkusa.
25. Ã ke met elos ílla, el ilyuk, ã el es
paul, ã mutan fwus el tukakak.
26. Ã ma iñi sulkakin yikelik nu fwal si
iño nu kemwu.
27. ¶ Ã ke Jisus el šom liki an si iñi, met
kun muta luo fwas tukol, wowoyuñ, â fwa-
kañ, Mwen nutin Devid, pakomutetalu.
28. Ã ke Jisus el utyuk nu in lomwu, met
kun muta luo tuku nu yurol: ã Jisus el fwak
ñu seltal, Ya komtal lalalfuñi tu ña ku in oru
ma iñi? Eltal fwak nu sel, Ao, Leum.
29. Na el kalye mutaltal, fwakañ, Ma nu
šumtal oanu komtal lalalfuñi.
30. Ã mutaltal ñutalik: ã Jisus el fwakañ
šumoseye nu seltal, Nik komtal oru nu sin
met.
31. Ã ke eltal šomla, eltal sulkakunalik ma
el oru nu fwal iño nu kemwu.
32. Ke elos šomla liki, liye, elos wis nu yu-
rol met šiloñkas si musin devil.
33. Ã ke el sisla devil luk el, met šiloñkas
el kaskas: ã met puspis tukeni elos lut, fwa-
kañ, Met kut tiu liye ou iñi in Israel.

34. A met Farisi elos fwak, el sisla devil liki ke leum lun devil.
35. Ā Jisus el fwafwasyis nu in siti ā yin sisik nu kemwu met mutu we, luti in lolñok lalos, ā kaskas ma mwo šašu lun togusaĩ, ā kela mas e nu kemwu ā atuk nu kemwu yurin metu.
36. Ā ke el liye met puspis tukeni, el pakomutalos, tu elos mululla, ā fwaselik, oanu šip wañin met sropu.
37. Na el fwak nu sin met tumal lutlut, Ma puspis kapak masla orani wisak, ā pu met orekma; 38. tu ou iñi komwos pre nu sin Leum lun ma kapak masla, tu el fwa sipaot met in orekma nu yin kapak masla.

ŠAPTER X.

AKE el pañon mu met sie-ñul-luo tumal lutlut, el šuñ nu selos ku ke ñun fokfok tu elos in sis elos la, ā in kela mas e nu kemwu ā atuk nu kemwu.
2. Ā ēlos ou iñi lun met šap sie-ñul-luo: Masi metu Saimon šu pañpañ Piter, ā Antru met lel; Jemes nutin Zebedi, ā Jon met lel; 3. Filip, ā Bartolomu; Tomas, ā Mattu met rošo; Jemes nutin Alfeus, â Lebbeus, ē mwulal Taddeus; 4. Saimon met Kenan, â Judas Iskariot, el šu tukakunulak.
5. Sie-ñul-luo iñi Jisus el sipaot, ā oru nu selos, fwakañ, Nikmit fwaš nu inganek lun

Met pegan â nikmit ilyuk nu yin siti lun met
Simaritan.
6. Tu mwo liki šom nu yurin šip tũla lun
sou lun Israel.
7. Ã, ke komwos šom, luti fwakañ, Togusaĩ
in kosao akurun.
8. Oru met mas in kela, met lepu in nasnas,
met miši in molyuk, sisla devil liki: komwos
esla ke tiu mol, kitala ke tiu mol.
9. Tiu filiye gol, ă silver, ă bras in atro lom-
wos; 10. tiu nuk ke fwafwasyis, tiu koat luo,
tiu faluk, tiu sikal; tu mwo in šuñ me mol
nu sin met orekma.
11. Komwos fwin ilyuk yin siti ă yin sisik
met mutu we, siyuk šu mwo yinu; ă mutu
we nu ke komwos šomla.
12. Ã ke komwos ilyuk nu in lomwu, tañ
mu.
13. Ã lom fwin mwo, misla lomwos on fwe:
ă fwin tiu mwo, lela misla lomwos in foloko
nu yuromwos.
14. Ã sienu met šu tiu es komwos, ă tiu loñ
kas lomwos, ke komwos šom liki lom ku siti si
iñi, fotoñla fok ke niumwos.
15. Payinu na fwak nu šumwos, Fwal So-
dom ă Gomorra mwo liki siti si iño in len
ošun.
16. ¶ Liye, ña sipe komwos la oanu kosro
šip nu yurin kosro wolf: tu ou iñi mwo komwos
lalmetmet oanu serpent, â oa oanu muli oa.

17. Ã sismouk metu: tu elos fwa es komwos
yuk nu ke mwolin papu, â elos fwa sriñil
komwos in lolñok lalos; 18. ã elos fwa wis
komwos yuk nu ye mutun leum ã togusa ke
ña, ke ma lo lain elos ã Met pegan.
19. Ã ke elos es komwosyuñ, tiu nunkauk
kutu ã fuka ma komwos a fwak; tu ña fwa
šiot nu šumwos kutu ma komwos a fwak ke
auu si iño.
20. Tu tiu komwos a fwak, ã Ñun lun Papa
tumomwos el fwak in komwos.
21. Ã met lel fwa ašuñ met lel nu ke miši, ã
papa ašuñ tulig: ã tulig elos tuyuk lain papa
nine, ã ora'los nu ke miši.
22. Ã met e nu kemwu fwa sruñe komwos ke
ĕk; ã el šu oru mwo nu tuk fwa mol.
23. Ã ke elos kolyaĩ komwos yin siti si iñi,
komwos kaiñ la nu sienu: tu payinu ña fwak
nu šumwos, Komwos tiu fwas tari nu yin siti
in Israel, nu ke Mwen nutin met tuku.
24. Met tuma lutlut el tiu fulat liki met luti,
ã met kulanšap tiu fulat liki leum lal.
25. Tarinu tu met tuma lutlut oanu met luti
lal, ã met kulanšap oanu leum lal. Elos fwin
pañpañ met fwunmet Beelzebub, ya yok liki
elos pañpañ pe kutu sin sou lun met fwunmet?
26. Tu ou iñi tiu šañeñ ṣelos, tu wañin
kutu ma afne, a fwa tiu igasla; ã mwukin, a
fwa tiu etauk.
27. Ma ña fwak nu šumwos in los, komwos

kaskas in kalem: ă ma komwos loñ in sreumwos, komwos fwakot on fwin mañon lomwu.

28. Ă tiu sañeñ selos šu uniye mano, ă tiu ku in uniye ñun: ă mwo liki šañeñ sel šu ku in kanaosla ñun ă mano pe in hell.

29. Ya met tiu kukakin kitin mwon luo ke kitin muni sisik? ă sie fwin putati nu in foko Papa tumomwos el liauñ.

30. Ă aun šiufumwos nu kemwu el oakla.

31. Ke ma iñi komwos tiu šañeñ; tu komwos mwo liki kitin mwon sisik puspis.

32. Tu ou iñi met sinu šu fwak yŭ yuk ye mutun metu, ouyape ña fwa fwakalak ye mutun Papa tumuk šu in kosao.

33. Ă sienu met šu lafwekin yu ye mutun metu, ña ouyape fwa lafwekunal ye mutun Papa tumuk šu in kosao.

34. Tiu nunku mu tu ña tuku in sipamu misla on fwalu: Na tiu tuku in sipamu misla, tu kutlas.

35. Tu ña tuku in oru met si lain papa tumal, ă tulig mutan lain nine kĭal, ă tulig talap lain nine talupal.

36. Ă met lokwalok lun met in sou lal.

37. El šu luñši papa ă nine yok liki yu, tiu mwo nu sik, ă el šu luñši mwen ă an yok liki yu, tiu mwo nu sik.

38. Ă el šu tiu es šaksiñ sugo lal, ă fwas tukuk, tiu mwo nu sik.

39. El šu konoiok mol lal fwa tūla mao: ā
el šu tūla mol lal keik, fwa konoiok mao.
40. ¶ El šu es kom, es yu mi; ā el šu es
yu mi, es al šu sipe yu mi.
41. El šu es met palu in ēl met palu, fwa
es mol lun met palu; ā el šu es met pay̆i, in ēl
met pay̆i, fwa es mol lun met pay̆i.
42. Ā el šu fwa nime sin sie ma sisik luk
alein kof eou si in ēl met tuma lutlut, payinu
ña fwak nu šumwos, me mol lal fwa tiu tūla.

ŠAPTER XI.

AMA iñi te oru ke Jisus el šap tari nu sin
met sie-ñul-luo tumal lutlut, el šom in lu-
ti ā in kaskas yin siti selos.
2. Ā ke Jon el loñak in prison me orekma
lun Kraist, el sipaot met luo tumal lutlut, 3. ā
fwak nu sel, Ya kom el šu a tuku, ku kem a
šuk sienu?
4. Jisus el tupokoañ ā fwak nu seltal, Fwala
ā siefwil pe luti nu sel Jon ma komtal loñ ā
liye: 5. met kun elos liye, ā met ul elos fwas,
ā met leper nasnas, ā met siloñkas loñ, ā met
miši molyuk, ā met sigasrup elos loñ ma mwo
šašu.
6. Ā inši mwowo el šu tiu tugulkil keik.
7. Ā ke elos šomla, Jisus el mutamwauk in
fwakul Jon nu sin met puspis tekeni, Mea
komwos šom nu yin mesis in liye? Ya a sugo
kususus in eñyeñu?

8. Ka mea komwos som in liye? Ya met si nukomañ nuknuk mwowo? liye, elos su nukomañ ma mwowo mutu in lom sin togusa.

9. Ka mea komwos som in liye? Ya met palu si? aok, ña fwak nu sumwos, ā yok liki met palu si.

10. Tu el iñi met si elos simisla met, Liye, ña sipu met sap luk ye mutom, el su akou inek lom ye mutom.

11. Payinu ña fwak nu sumwos, Wañin mutan oswela met yok luk el Joñ Baptist: ā el su srikla liki in togusaï in kosao yok luk el.

12. Ā ke len lun Jon Baptist nu iñi met elos oigusiuk nu in togusaï in kosao, ā elos kenu fwas nu we.

13. Tu met palu nu kemwu ā manu elos polyi nu ke Jon.

14. Ā komwos fwin kenu etu mao, El iñi Elaias su a tuku.

15. El su sra in loñ, lela lun loñ.

16. ¶ Ā fwil si iñi oanu mea? Oanu tulig mutu yin kutakot, ā elos pañonmu asouk lalos,
17. ā fwakañ, Kem nigaruru nu sumwos, ā komwos tiu srosro; kem usuk sisik nu sumwos, ā komwos tiu asor.

18. Tu Jon el tuku tiu moño ā tiu nim, ā elos fwak, Devil yurol.

19. Mwen nutin met el tuku moño ā nim, ā elos fwak, Liye met kain moño, ā nim wain,

met wiyen met roŝo ā met koluk. Ã Lalmet-
met el payi ke tulig natal.
20. Na el mutamwauk in kaiyuk nu sin siti,
yin El orek menmen puspis, tu elos tiu au-
liyuk.
21. We nu ŝum, Koresin! we nu ŝum Bet-
saida! tu fwin orek menmen lulap yin Tair ā
Saidon met, oanu oru nu ŝumtal, iñi eltal au-
liyuk ma lulap in nuknuk mwa ŝeñŝeñ ā apat.
22. Ã ña fwak nu ŝumtal, An Tair ā Saidon
eltal mwo liki komtal in len oŝun.
23. Ã kom an Kapernaum orauk ma fulat in
kosao, fwa utuki nu in hell: tu fwin orek
menmen lulap nu in Sodom met oanu oru nu
ŝum iñi, Sodom tiu wañinla nu ke len si iñi.
24. Tu ña fwak nu ŝumwos, Tu an Sodom
mwo liki kom in len oŝun.
25. ¶ Ke pal si iño Jisus el tupokoañ ā fwak,
Ña kulu nu ŝum, Papa, Leum in kosao ā fwa-
lu, tu kom mwukunla ma iñi liki met lalmet-
met ā met liaten, ā igasañ mao nu sin kitin tu-
lig.
26. Ao, Papa: tu ou iñi mwo on ye mutom.
27. Papa tumuk el kite yu ma nu kemwu:
ā wañin nu met etu Mwen, tu Papa mugenu:
ā wañin nu mĕt etu Papa, tu Mwen mugenu, ā
el pe Mwen a fwa igaselañ nu sel.
28. Fwasu nu yuruk, komwos nu kemwu ŝu
totola ā fwinni, ā ña fwa ŝiot nu ŝumwos moñle.
29. Es srenenu luk on fwom, ā lutlut keik;

tu ña misle ã efwal inši: ã komwos fwa ko-
noiok moñle in ñunumwos.
30. Tu srenenu luk mwonu, ã enu luk mula-
la.

ŠAPTER XII.

KE pal si iño Jisus el fwas ke len sabbat
sasla in ima korn si; ã met tumal lut-
lut elos musinsral, ã mutamwauk in lusla korn,
ã in moño.
2. Ã ke met Farisi liye, elos fwak nu sel,
Liye, met tumom lutlut elos orek ma tiu payi
in oru ke len sabbat.
3. Ã el fwak nu selos, Ya komwos tiu rid ku-
tu ma Devid el oru ke el musinsral, ã elos šu
oelul; 4. fuka el ilyuk nu in lom sin God,
ã moño bred luti, ma oul sel lun tiu moño, ã
selos šu oelul, ã tiu oul nu sin met tol?
5. Ya komwos tiu rid in manu, fuka ke len
sabbat met tol elos orekma in imwen tempel
ã tiu koluk?
6. Ã ña fwak nu šumwos, Tu in an si iñi sie
yok liki imwen tempel.
7. Ã komwos fwin etu fuka ma iñi, Ña luñ-
sik pakomutu, ã tiu kiše, komwos a tiu lus-
la ma mwowou.
8. Tu Mwen nutin met el Leum lun sabbat.
9. ¶ Ã ke el šom liki an iño, el ilyuk nu in
lolñok lalos: 10. a liye, met si ul lanu paul.
Ã elos siyuk sel, fwakañ, Ya oul in kela ke

len sabbat ku tiu oul? tu elos fwa kas lain
ul.
11. Ā el fwak nu selos, Ka met šu yurom-
wos nata sugo šip, ā el fwin putatla nu inlu-
fu ke len sabbat, Ya el tiu sruki'lye ā sru-
kak?
12. Fuka met a mwo liki šip? Tu ou iñi tiu
oul in oru mwo ke len sabbat.
13. Na el fwak nu sin met si, Asreot pom. A
el asroela; ā kelanu oanu layenu.
14. ¶ Na met Farisi elos šom liki, ā tukeni
kaskas lain ul, fuka elos fwa uni'lye.
15. Ā ke Jisus el etauk, el šifwanu šom liki
an iñi: ā met puspis tukeni elos fwas tukol, ā
el akkei'elos la nu kemwu; 16. ā el mwulauñ
nu selos tu elos in tiu fwakulak: 17. tu in
payikin kutu ma Esaias met palu el fwak met
fwakañ, 18. Liye tulig nutig, šu ña emun; ku-
lu nutig, nu sin šu ñunik luñkin ma lulap: ña
fwa likiye ñunik on fwel, ā el fwa luti manu
nu sin Met pegan.
19. El a tiu anwuk, tiu wowo; ā wañin
met loñ pusral inganeku.
20. A malok el a tiu koptalik, ā ma fofosiuk
el a tiu kunla, nu ke el sipaot manu nu ke
kutuñla.
21. Ā met pegan elos fwa lalalfuñi in ēl.
22. ¶ Na elos wis nu yurol sie musin devil,
kunla mutal ā tiu kas: ā el ora'l in kela, oanu
kunla ā tiu kas eltal liye ā kas.

23. Ā met nu kemwu elos lut, ā fwak, Ya el iñi tiu Mwen nutin Devid ?
24. Ā ke met Farisi elos loñ, elos fwak, El iñi tiu sisla devil liki, fwin tiu ke Beelzebub, leum lun devil.
25. Ā Jisus el etu nunka'los, fwak nu selos, Togusaï kemwu fwin šifwanu aes fwa wañinla ; ā siti nu kemwu ā lom elos šifwanu aes fwa tiu tu.
26. Ā Setan el fwin sisla Setan liki, el šifwanu aes ; fuka togusaï lal fwa tu ?
27. Ā ña fwin sisla devil liki ke Beelzebub, ke šu tulig nutom sisla luk elos ? ou iñi elos fwa nununke komwos, la payi ku sito.
28. Ā ña fwin sisla devil liki ke Ñunal God, na togusaï lun God tuku nu yurumwos.
29. Ka fuka met si ilyuk nu in lom sin met ku, ā kanaosla ma lal, el fwin tiu kopuriyawun met ku ? ā na el fwa kanaosla lom sel.
30. El šu tiu wi yu, el lain yu : ā el šu tiu wi yu wisani, el siselik.
31. Tu ou iñi ña fwak nu šumwos, Ma koluk ā ma enum nu kemwu God nunok munas sin metu ; ā ma enum lain Ñun Mutal, El tiu nunok munas sin metu.
32. Ā kutenu šu kaskas sie kas lain Mwen nutin met, God fwa nunok munas nu sel : ā el šu kaskas lain Ñun Mutal, El fwa tiu nunok munas nu sel, tiu nu fwalu, tiu nu fwal tuko.

33. La orek šak mwo, ā fwakol mwo; ku orek šak koluk, ā fwakol koluk: tu kut etu šak ke fwako.

34. We fwil lun faipu! komwos koluk, fuka kaskas mwo? tu ke puspis inši, oalu kaskas.

35. Met mwo el wisla ma mwo lal liki niin tatū mwo lal; ā met koluk wisla ma koluk lal liki niin tatū koluk lal.

36. Tu ña fwak nu šumwos, Tu mwusrulunkas nu kemwu ma metu fwak, elos fwa oraot
in len ošun: 37. tu ke kas lom kom fwa payi,
ā ke kas lom kom fwa sito.

38. ¶ Na kutu sin met šim [ā sin met Farisi elos tupokot, fwakañ, Met Luti, kut luñšes liye sie akul ke'um.

39. Ā el tupokoañ ā fwak nu selos, Fwil koluk ā kosro šuk sie akul; ā wañin akul oru nu ka, ā akul siewunu lun Jonas met palu:
40. Tu oanu Jonas el mutu len tolu ā foñ tolu inšien luat; ouyape Mwen nutin met el fwa mutu len tolu ā foñ tolu inšien fwalu.

41. Met Ninefa elos fwa tuyuk in olul lain fwil si iñi, ā lus el la; tu elos auliyuk ke Jonas el kaskas; ā liye, sie yinu yok luk el Jonas.

42. Kosoa yin eur el fwa tuyuk in olul lain fwil si iñi, ā lus el la; tu el tuku nu tafwun fwale mi in loñ ma lalmetmet lun Solomon; ā liye, sie yinu yok luk el Solomon.

43. Ke ñun fokfok el fwas liki met, el fwa-

fwasyis sasla an paoala, ŝuknu moñla, ā tiunu
konoiok.
44. Na el fwak, Ña folokla nu in lom sik ña
fwas we mi; ā ke el tuku, el konoiok puŝe,
imom, ā mwonu.
45. Na el ŝom, ā wis kutenu ñun itkos koluk
luk el, ā elos ilyuk ā mutu we: ma safla lun
met ŝen koluk liki ma met. Ā ou iñi fwil
koluk si iñi koluk pe tuk.
46. ¶ Ke el kaskas iñi nu sin metu, liye,
nine ā met lel elos tu likin umwe, luñŝi in
kaskas nu sel.
47. Na sie fwak nu sel, Liye, nine kĭum ā
met lium elos tu likin umwe, luñŝi in kaskas
nu ŝum.
48. Ā el tupokoañ ā fwak nu sin ŝu fwak nu
sel, Ŝu nine kĭuk? ā met ŝu likan?
49. Ā el sralot paol nu ke met tumal lutlut,
ā fwak, Liye nine kĭuk, ā met lik!
50. Tu met ŝu oru luñ lun Papa tumuk in
kosao, elnu ma lik, ā louk, a kĭuk.

ŜAPTER XIII.

LEN si iñi Jisus el fwas liki lomwu, ā mu-
tu fwin meŝi.
2. Ā met puspis elos tukeni tuku nu yurol,
ou iñi tu el sroauk nu fwin oaku, ā mutu; ā
met puspis tukeni tu fwin meŝi.
3. Ā el kaskas ma puspis nu selos in pupul-
yūki, fwakañ, Liye, met takunla, el ŝom in

takunalik: 4. ā ke el takunalik, kutu putatla nu pupaneku, a mwon elos tuku ā koñla mao.

5. Kutu putatla nu yin eoteot, srikla fok on we; ā kitin pal elos kapak, tu fok tiu lāl: 6. ā ke fwatu takak, elos paoala; ā tu wañin oka lalos, elos paoa lanu.

7. Ā kutu putatla nu ke kokol; ā kokol kapak, ā kupowiye masla.

8. Ā kutenu putatla nu in fok mwo, ā oswe fwako, kutu sie-fok ka, kutu on-ñul ka, kutu tol-ñul ka.

9. El su sra in loñ, lela lun loñ.

10. ¶ Ā met lutlut elos tuku, ā fwak nu sel, Efwo kom ku kaskas nu selos in pupulyūki?

11. El tupokot ā fwak nu selos, Tu ma etukot nu sumwos in etu ma foñla lun togusaï in kosao, ā tiu etukot nu selos.

12. Tu el su os ma lal, fwa suñ kute pe nu sel, ā el fwa ma puspis ma lal: ā el su wañin ma lal, fwa esla luk el nu kemwu ma lal.

13. Tu ou iñi ña kaskas nu selos in pupulyūki; tu liye, elos tiu liye; ā loñ, elos tiu loñ, ā elos tiu etu.

14. Ā in selos oru ma payi ma Esaias, met palu, el polyi fwak, Ke loñ komwos fwa loñ, ā fwa tiu etu; ā liye komwos fwa liye, ā ninukunlanu: 15. tu insien met iñi ma upa, ā sralos matoltol, ā elos sruñulye mutalos; fwin tiu ou iñi kutu pal elos liye ke mutalos,

ā lon̄ ke sralos, ā fwa etu ins̄i elos, ā fwa
forla, ā n̄a fwa akkei elos la.
16. Ā ins̄i mwowo mutomwos, tu elos liye:
ā sreumwos, tu elos lon̄.
17. Tu payinu n̄a fwak nu s̄umwos, Tu met
palu ma puspis ā met payi elos lun̄selos in
liye ma komwos liye, ā tiu liye; ā in lon̄ ma
komwos lon̄, ā tiu lon̄.
18. Ke ma in̄i komwos lon̄ pupulyuk si lun
met takunalik.
19. Ke kutenu lon̄ ma kas lun togusaï, ā tiu
etu, na ma koluk si el tuku, ā tulakunla ma
takunalik ins̄iel. El in̄i el s̄u es fute nu ke
pupaneku.
20. Ā el s̄u es fute yin eoteot, el in̄i el s̄u lon̄
kas, ā kitin misin̄i el ins̄i mwowo in es mao:
21. ā wan̄in oka ke el, ā el oru kutu pal; ā
ke ma koluk ā kolya tuku ke kas, kitin misin̄i
el tugulkul.
22. El pe s̄u es fute yin kokol, el in̄i el s̄u
lon̄ kas; ā ins̄ie lanu fwalu, ā kutasrik lun
gasrup sruukeni kas, ā el tiu fokla.
23. Ā el s̄u es fute yin fok mwo, el in̄i el s̄u
lon̄ kas, ā etu; elnu oswe fwako, ā isūs, kutu
sie-fok ka, kutu on-n̄ul ka, kutu tol-n̄ul ka.
24. ¶ El lute nu selos sie pe pupulyuk, fwa-
kan̄, Togusaï in kosao oanu met s̄u takunalik
fute mwo in ima si lal: 25. ā ke met elos on-
nu motul, met lokwalok lal tuku ā takunalik
tau kolweni wit, ā el s̄omla.

26. Ā ke sra kapak, ā oswe fwako, na tau
elòs kapak pe.
27. Na met kulanšap lun met kato tuku ā
elos fwak nu sel, Leum, ya kom tiu takunalik
fute mwo in ima si lom? efwo ku tau on ka?
28. El fwak nu selos, Met lokwalok el oru
ma iñi. Met kulanšap elos fwak nu sel, Ya
kom luñšom tu kem šom in šifwalosyuk?
29. Ā el fwak, Mo; tu ke komwos šifwa-
losye tau, komwos fušak wit oelulosyuk pe.
30. Lela in tukeni kapak nu ke šifweni: ā
ke pal si šifweni ña tufwa fwak nu sin met
kosrūni, Met komwos eseni nu sie tau, ā ka-
peni loseni in furelosyuk: ā komwos wiseni
wit nu in imwen wit sik.
31. El luti nu selos sie pe pupulyuk, fwakañ,
Togusaï in kosao oanu futin mustad, ma met
si srukak, ā takunalik in ima si lal: 32. ma
iñi srik liki fute nu kemwu; ā ke ma kapak,
ma yok liki šak tasuk, ā oanu šak lulap kutu,
oanu tu mwon yin eñyeñu elos tuku ā mutu
on fwin le šaku.
33. El kaskas nu selos sie pe pupulyuk: To-
gusaï in kosao oanu me pulolak, ma mutan si
es, ā mwukin in buket in flau tolu, nu ke
pulolak kemwu.
34. Ma nu kemwu ma iñi Jisus el kaskas in
pupulyuk nu sin met puspis tukeni; ā fwin
tiu pupulyuk el tiu kaskas nu selos: 35. tu a
fwa payikin ma met palu el polyi, fwakañ,

N̄a fwa mañalik in pupulyūki; ña fwa fwakot kutu ma mwukmwuk ke mutamwauk fwalu nu iñi.

36. Na Jisus el sipalik met puspis tukeni, ā
ilyuk nu in lomwu: ā met tumal lutlut elos
tuku nu yurol, fwakañ, Luti nu šes pupulyuk
lun tau in ima si.

37. El tupokot ā fwak nu selos, El šu taku-
nalik fute mwo, Mwen nutin met: 38. Ima si,
fwalu: fute mwo, tulig nutin togusaï: ā tau
tulig nutin koluk: 39. lokwalok šu takunalo-
selik, devil: šifweni, safla fwalu; ā met kos-
rūni, lipufon.

40. Tu oanu ma tau šifweni ā fureuk in e;
ouyape ke safla fwalu.

41. Mwen nutin met el fwa sipaot lipufon
lal, ā elos esla liki togusaï lal ma nu kemwu
ma tugulkul, ā elos šu orek ma koluk; 42. ā
fwa sis elos la nu in fwunyu in e: ā iño fwa
tuññu ā ñañorñor.

43. Na met payi elos tufwa šaromromla oa-
nu fwatu in togusaï lun Papa tumalos. El
šu sra in loñ, lela lun loñ.

44 ¶ Siefwilpe, togusaï in kosao oanu ma
mwo mwukunla in ima si; ma ke met si ko-
noiok, el mwukmwuk, ā tu inšimwo ka, el
šom kuko ma nu kemwu ma lal, ā mol ima
si iño.

45. Siefwilpe, togusaï in kosao oanu met
kutatot šu šukuk mwek mwowo; 46. ke el

konoiok mwek mwo yok lanu molo, el ŝom ā kuko ma nu kemwu ma lal, ā mol masi.

47. ¶ Siefwilpe, togusaī in kosao oanu kwa, ma met fulalik mwea, ā sruukeni kain in ik nu kemwu.

48. Ke tiñtiñinu, elos amakunak nu fwin meŝi, ā eloŝ mutu, ā ŝifweni ma mwowo kea nu fwin oaku, ā sisla ma koluk kea.

49. A fwa ou iñi ke safla fwalu: lipufon elos tumi ā eselik ma koluk liki ma payi, 50. ā fwa sis elos la in fwunyu in e: iño a fwa tuñnu ā ñañorñor.

51. Jisus el fwak nu selos, Ya komwos etu ma nu kemwu ma iñi? Elos fwak nu sel, Ao, Leum.

52. Na el fwak nu selos, Tu ou iñi met ŝim ŝu lalmetmet ma lun tugusaī in kosao, el oanu met kato, ŝu usi ŝaŝu ā matu liki tatū lal.

53. ¶ Ā ma te oru, ke Jisus el kaskas pupulyuk iñi tari, el ŝom liki.

54. Ā ke el tuku nu yin sel, el luti nu selos in lolñok lalos, oanu tu elos lut, ā fwak, Ma ya lalmetmet, ā menmen lulap, met si iñi el es?

55. Ya el iñi tiu mwen nutin kapenter? kem tiu pañpañ nine kīel, Meri? ā ma lel, Jemes, ā Joses, ā Saimon, ā Judas?

56. Ā ma loul, ya elos tiu mutu yuros? Na ma ya met si iñi es nu kemwu ma īñi?

57. Ā elos tugulkul ke'l. Ā Jisus el fwak

nu selos, An sin met palu, ā sou lal, tiu mwo
nu sel.
58. Ā iño el tiu orek ma puspis menmen lu-
lap, tu elos silalalfuñi.

ŜAPTER XIV.

KE pal si iño Herod titrak el loñ puñal
Jisus, 2. ā el fwak nu sin met kulanŝap
lal, El iñi Jon Baptist: el molyuk liki met
miŝi; tu ou iñi menmen lulap ŝifwanu luti in
el.
3. Tu Herod el sruki'lye Jon met, ā kopuri-
'lye, ā fili'lye nu in prison ke Herodias, kīel
Filip met lel.
4. Tu Jon el fwak nu sel, Oul ke kom es el.
5. Ā ke el lunsel uni'lye, el ŝañeñ sin met
puspis, tu elos nunku mu el met palu.
6. Ā ke elos orekma ke len si Herod el isūs-
la, an nutin Herodias el on srosro ye mutalos,
ā Herod el eñun ka.
7. Tu ou iñi el tukakunañ ke fulak in ŝuñ
nu sel ma nu kemwu ma el siyuk.
8. Ā el, nine kīel luti nu sel umet, fwak, Usi
nu sik ŝiufwel Jon Baptist in pulet lulap si.
9. Ā togusa el pakomutu: ā tu fulak ka,
a ke elos ŝu mutu moño yurol, el ŝap in aŝuñ.
10. Ā el sipaot, ā tala ŝiufwel Jon in prison.
11. Ā elos wis ŝiufwel in pulet lulap si, ā
suñ nu sin mutan fwus si, ā el wis nū yurin
nine kīel.

12. Ā met tumal lutlut elos tuku ă srukak manol, ă pukini'lye, ă ŝom ă fwakañ nu sin Jisus.

13. Ā ke Jisus el loñ, el ŝom in oaku liki an si iñi nu yin mesis muku: ă ke met elos loñ, elos fwas tukol fwas liki siti.

14. ¶ Ā Jisus el fwasot, ă el liye met puspis tukeni, ă el pakomutalos: ă el akkeiela mas lalos.

15. Ā ke eukela, met tumal lutlut elos tuku nu yurol, fwakañ, An si iñi an mesis, ă patla pal si iñi; sipala metu, tu elos ŝom nu yin met mutu we, ă mol kutu me moño nelos.

16. Ā Jisus el fwak nu selos, Mwo elos tiu ŝom; komwos ŝuñ me moño nelos.

17. Ā elos fwak nu sel, Srukwalun nu bred limikos, ă ik lugwe iñi mugenu yuros.

18. El fwak, Usi mao nu sik.

19. Ā el ŝap met puspis tukeni in mutu on fwin ma; ă el srukak srukwalun nu bred limikos ă ik lugwe, ă ñetak nu in kosao, el ali, ă kunŝalik, ă ŝuñ srukwalun bred nu sin met lutlut, ă met lutlut nu sin met puspis tukeni.

20. Ā elos nu kemwu moño, ă kŭp: ă elos srukak luwin moño lalos kuom sie-ñul-luo sesesla.

21. Ā elos ŝu moño apkurun met mogul limu, sayin mutan ă tulig.

22. ¶ Ā kitin misiñi Jisus el ŝap nu sin met tumal lutlut in sroauk nu fwin oaku, ă kol

met nu lefwalo el tuk, ke el sipalik met puspis tukeni.

23. Ā ke el sipalik met puspis tukeni tari, el mugenu šom nu fwin eola in pre: ā ke pal si eukela, el mugenu mutu.

24. Ā oaku infulwin nemwu, ikikyuk ke nua: tu eñ kolukyuk.

25. Ā ke šano akakos in foñ Jisus el šom nu yurolos, fwafwasyis fwin kof.

26. Ā ke met lutlut elos liye'l el la fwafwasyis mwea, elos toninfoñ, fwakañ, We ñun si; ā elos wowoyuk ke šañeñ.

27. Ā kitin misiñi Jisus el kaskas nu selos, fwakañ, Komwos eñunak; Ña; nikmit šañeñ.

28. Ā Piter el tupokoañ nu sel ā fwak, Leum, fwin kom, šap ñun fwas fwin kofo nu yurum.

29. Ā el fwak, Fwasu. Ā ke Piter el srola liki oaku, el fwas fwin kof, in šom nu yurin Jisus.

30. Ā ke el liye eñ upa, el šañeñ; ā mutamwauk in tili, el fwakañ, Leum, moli yu la!

31. Ā kitin misiñi Jisus el asraot paul, ā sruki'lye, ā fwak nu sel, We kom lalalfuñi ma sisik, efwo kom ku pulesu?

32. Ā ke eltal sroauk nu fwin oaku, eñ misla.

33. Na elos fwin oaku tuku ā ali nu sel, fwakañ, Payinu kom Mwen nutin God.

34. A ke elos kolot, elos tuku nu yin Gennesaret.

35. A ke met yin si iño elos eta'l, elos sipaot
nu yin nu kemwu apneni, ā wis nu yurol met
mas nu kemwu:
36. Ā elos siyuk sel tu elos in kalye siske
nuknuk lal: ā nu kemwu šu kalye elos kela
nu šumosmos.

ŠAPTER XV.

NA met šim ā met Farisi lun Jerusalem
ēlos tuku nu yurin Jisus, fwakañ, 2. Ef-
wo met tumom lutlut ku kanaosla kaskas ma-
tu lun met elder? tu elos tiu tanla paolos ke
elos moño bred.
3. Ā el tupokoañ ā fwak nu selos, Efwo kom-
wos ku kanaosla pe ma šap lun God ke kas-
kas matu lomwos?
4. Tu God el šap, fwakañ, Oru mwo nu sin
papa tumom ā nine: ā, El šu kaskas ko nu ke
papa ā nine, lela lun mišenu misi.
5. Ā komwos fwak, Met šu a fwak nu sin
papa ā nine, Ma iñi oul, ña koflanu šiot nu
šum; 6. ā tiu oru mwo nu sin papa tumal ā nine
kīel, *tari*. Ou iñi komwos kanaosla ma šap
lun God ke kaskas matu lomwos.
7. Mwošounkas! mwo ma Esaias el polyi ke
komwos, fwakañ, 8. Met iñi elos kolkai yu ke
oalulos, ā oru mwo nu sik ke ñasro: ā inši-
elos lusliki yu.
9. Ā elos šuule šunakin yu, luti me lutlut ma
metu šap.
10. Ā el pañon mu met puspis tukeni, ā el

fwak nu selos, Poroño, ã etu: 11. tiu kutu
ma fwasyuk nu in oalin metu ora'l koluk; ã
kutu ma fwala likin oalu, ma iñi oru metu
koluk.

12. Na met tumal lutlut elos tuku ã fwak
nu sel, Ya kom etu tu met Farisi elos tugul-
kul, tukin kas si iñi ke elos loñ?

13. Ã el tupokoañ ã fwak, Šak nu kemwu
ma Papa tumuk šu in kosao el tiu eoki, fwa
fwusak.

14. Lela elos in mutanu: elos met kun kol
met kun. Ã met kun fwin kol met kun, el-
tal fwa putatla nu inlũfu.

15. Na Piter el tupokoañ, ã fwak nu sel, Lu-
ti nu šes pupulyuk si iñi.

16. Ã Jisus el fwak, Ya komwos ninukunla
pe nu iñi?

17. Ya komwos tiu etu nu iñi, tu ma nu
kemwu ma fwasyuk nu in oalu šom nu inšie,
ã fwa fwas nu fwin lãño?

18. Ã ma fwala likin oalu tuku inšie mi; ma
iñi oru metu koluk.

19. Tu ma nunkeyuk koluk, ma akmus, ma
kosro, ma pukus, ma puse, ma kikiap, ma en-
um, elos tuke liki inšie: 20. ma iñi orek me-
tu koluk: ã moño ke tiu tanla paus tiu orek
metu koluk.

21. ¶ Na Jisus el šom liki, a fwas nu kute-
nu an Tair ã Saidon.

22. Ã liye, mutan si Kenaan el tuke liki an

si iñi, ā wowoyuk nu sel, fwakañ. Pakomutuk: O Leum, Mwen nutin Devid! an nutig el musin devil keokinu.
23. Ā el tiu tupokot sie kas nu sel. Ā met
tumal lutlut elos tuku, ā siyuk sel, fwakañ, Sipa'l la; tu el tuñnu tukos.
24. Ā el tupokot ā fwak, Sipe yu la nu ke
šip tūla lun Israel mugenu.
25. Na el tuku ā ali nu sel, fwakañ, Leum,
kase yu!
26. Ā el tupokoañ ā fwak, Tiu mwo ke es
bred nun tulig ā sisla nu sin kitin kosro ñaliñul.
27. Ā el fwak, Ao, Leum, ā tu kitin kosro
ñaliñul elos moño kutkut in bred ma putatla liki fwin tebue lun tuma.
28. Na Jisus el tupokoañ, ā fwak nu sel, We
mutan, kom lalalfuñi ma lulap: ma oru nu šum oanu kom luñšom. Ā an natu el kela ke auu si iñi.
29. ¶ Ā Jisus el fwas liki an si iñi, ā tuku
apkurun nu mwean Gali li; ā utiuk nu fwin eola, ā mutanu we.
30. Ā met puspis tukeni elos tuku nu yurol,
wis oelulos met ul, met kun, met sikas, met fuke, ā met puspis pe, ā filelosla nu ke niin Jisus; ā el akkei elos la:
31. ou iñi, tu met
puspis tukeni elos lut, ke elos liye met sikas in fwak, met fuke in fwol, met ul in fwas, ā met kun in liye: ā elos kakšakin God lun Israel.

32. Na Jisus el pañon mu met tumal lutlut,
ā fwak, Ña pakomutun met puspis tukeni, tu
elos mutu yuruk iñi len tolu, ā wañin me mo-
ño nelos: ā ña tiu luñsik sipa'los la ke lālo,
fwin ou iñi elos fwa mulula ke elos šom.
33. Ā met tumal lutlut elos fwak nu sel, Ma
ya bred puspis nes yin mesis oanu tu met pus-
pis tukeni elos moño kūp?
34. Jisus el fwak nu selos, Srukwal yikas
nomwosen? Ā elos fwak, Itkos, ā ik sisik pu.
35. Ā el šap met puspis tukeni in mutu in
foko.
36. Ā el es srukwal itkos ā ik, ā šuñ kulu, ā
kunšalik, ā šuñ nu sin met tumal lutlut, ā met
lutlut elos šuñ nu sin met puspis tukeni.
37. Ā elos nu kemwu moño, ā kūp: ā elos
srukak luwen ma on kuom itkos sesesla.
38. Ā elos šu moño oanu met mogul ao, sa-
yen mutan ā tulig.
39. Ā el sipalik met puspis tukeni, ā sroauk
nu fwin oaku, ā tuku nu kutenu an Magdala.

ŠAPTER XVI.

MET Farisi ā met Saddusi oelulos tuku, ā
srifwe siyuk sel, tu el luti nu selos sie
akul in kosaoe ini.
2. El tupokoañ ā fwak nu selos, Ke yikue,
komwos fwak, len mwowo lutu, tu kosao sisa.
3. Ā ke lutue, Auf misiñi: tu kosao sisa ā
kosra šuyuk. We mwošounkas, komwos etu

mutun kosao; ya komwos tiu ku in akulin kutu palu?

4. Fwil koluk ā kosro šuk nu akul; a wañin nu akul oru nu ke mao, ā akul siewunu lun Jonas met palu. Ā el fulelosi, ā šomla.

5. Ā ke met tumal lutlut elos tuku nu lefwalo, elos mulkunla in wis bred.

6. Na Jisus el fwak nu selos, Liauñ ā sismouk me pulolak lun met Farisi ā met Saddusi.

7. Ā elos asiuki inšielos, fwakañ, Ma iñi tu kut tiu wis bred.

8. Ke Jisus el etauk, el fwak, We komwos lalalfuñi ma sisik, efwo komwos ku asiuki inšiumwos, tu komwos tiu wis bred?

9. Ya komwos tiu etu iñi, tiu esam srukwal limikos lun met limu, ā kuom yikas komwos srukak?

10. Ka srukwal itkos lun met ao, ā kuom yikas komwos srukak?

11. Efwo komwos ku tiu etu tu ña tiu fwak nu šumwos ke bred, tu komwos fwa sismouk me pulolak lun Farisi ā lun Saddusi?

12. Na elos etu tu el tiu fwak, Sismouk ma pulolak lun bred, tu me lutlut lun Farisi ā lun Saddusi.

13. ¶ Ke Jisus el tuku nu kutenu an Sesaria Filippai, el siyuk sin met tumal lutlut, fwakañ, Ka met su fwak yu mu, Mwen nutin met?

14. Ã elos fwak, Kutu mu, Kom Jon Baptist; kutu, Elaias; ă kutenu, Jeremaias, ku sie sin met palu.

15. El fwak nu selos, Ka komwos mu s̆uo ñao?

16. Ã Saimon Peter el tupokoañ ă fwak, Kom Kraist, Mwen nutin God mol.

17. Jisus el tupokoañ ă fwak nu sel, Ins̆i mwowo kom, Saimon Bar-jona: tu ikwe ă sa tiu luti ma iñi nu s̆um, tu Papa tumuk s̆u in kosao.

18. Ã ña fwak pe nu s̆um, Tu kom Piter, ă on fwin eot si iñi ña fwa mis̆a s̆urs̆ luk; ă mutun pot lun hell koflanu mokwela ke mao.

19. Ã ña fwa s̆iot nu s̆um ki lun togusaï in kosao: ă ma kom fwa kopuri on fwalu fwa kopuri in kosao; ă ma kom fwa lusala on fwalu fwa lusala in kosao.

20. Na el s̆ap nu sin met tumal lutlut, tu elos in tiu fwak nu sin met tu el la Kraist payi.

21. ¶ Pal si iñi nu tuk Jisus el mutamwauk in luti nu sin met tumal lutlut, tu el a fwa s̆om nu Jerusalem, ă lañuñuñ ma puspis ke met elder ă met tol fulat ă met s̆im, ă uni'lye, ă siefwil molyuk ke len si aktolu.

22. Na Piter el kolilye, ă mutamwauk in kaiyuk nu sel, fwakañ, We mo, Leum, tiu ma iñi nu s̆um.

23. Ã el tapula, ă fwak nu sel Piter, Fwala

liki yu, Satan: kom aktugulkuli yu: tu kom tiu nunkauk ma lun God, tu ma nu lun metu.

24. Na Jisus el fwak nu sin met tumal lutlut, Sienu met si fwin luñši fwas tukuk, lela lun šiefwanu lafwekunal, ã srukak šaksiñ sugo lal, ã fwas tutuk.

25. Tu el šu luñši kolañ molol el fwa tũla mao: ã el šu luñši tũla molol keik el fwa konoiok mao.

26. Tu fuka mwo lun met, fwin fwal e nu kemwu ma lal, ã ñunal tũla? ka mea met a ašuñ in aolla ñunal?

27. Tu Mwen nutin met el fwa tuku in ma mwowo lun Papa tumal, lipufon lal elos oelul: ã na el fwa šuñ mol nu sin met nu kemwu oanu me orek ma lalos.

28. Payinu ña fwak nu šumwos, Kutu met tu iñi, šu tiu pulakin miši, nu ke elos liye Mwen nutin met tuku in togusaï lal.

ŠAPTER XVII.

A TUKIN len onkos tari Jisus el šuloltalu Piter, ã Jemes, ã Jon tamulel, ã wisalosyuk nu fwin eol fulat muku.

2. Ã el ekla ye mutalos: ã mutal šaromrom oanu fwatu, ã nuknuk lal fwosfwos oanu kalem.

3. Ã liye, Moses ã Elaias eltal sikmi nu yurolos kaskas nu sel.

4. Na Piter el tupokoañ ã fwak nu sin Jisus,

Leum, mwo tu kut mutanu iñi: kom fwin
luñsom, lela kem in orek tolu lom sra: sie
sum, ā sie sin Moses, ā sie sin Elaias.
5. Ke el kaskas ou iñi, liye, sie pukunieñ
saromrom lolelosye: ā liye pusra si kasmu in
pukunieñ, fwak, El iñi Mwen kulu si nutig,
ña insi mwowo ka'l, komwos loñol.
6. Ā ke met lutlut loñ, elos putatle foksiufwi,
ā sañeñ lanu.
7. Ā Jisus el tuku ā kalalosye, ā fwak, Tu-
kakak, ā tiu sañeñ.
8. Ā ke elos ñetak mutalos, elos tiu liye met,
Jisus mugenu.
9. Ā ke elos oatui fwin eola mi, Jisus el
mwuleuñ nu selos, fwakañ, Nik mit fwak nu
sin sie met ma komwos liye fwin eola, nu ke
Mwen nutin met misi siefwil molyuk.
10. Ā met tumal lutlut elos siyuk sel, fwa-
kañ, Efwo met sim ku fwak tu Elaias el a
tuku met?
11. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos,
Payi Elaias el a tuku met, ā siefwil fulokunak
ma nu kemwu.
12. Ā ña fwak nu sumwos, Tu Elaias el
tuku iñi, ā elos tiu eta'l, ā elos oru nu sel ma
elos luñselos. Ouyape elos fwa ora'l Mwen
nutin met keokinu.
13. Na met lutlut elos etu tu el fwak nu
selos ke Jon Baptist.
14. ¶ Ā ke elos tuku nu yurin met puspis

tukeni, sie met tuku nu yurol sikukmutunti,
ā fwakañ, 15. Leum, pakomutumwen nutig; tu
el musin alwet, ā keokinu: tu pal puspis el
putatle nu in e, ā puspis nu in kof.
16. Ā ña wis al nu yurin met tumom lutlut,
ā elos koflanu akei el la.
17. Na Jisus el tupokoañ ā fwak, We fwil
silalalfuñi ā šilolel, putaka ña mutu yurom-
wos? putaka ña muten komwos? wis al nu
yuruk.
18. Ā Jisus el kaiyuk nu sel devil; ā el fwas
luk el: ā tulig el kela ke auu a ša.
19. Na met lutlut elos tuku nu yurol Jisus
muku, ā fwak, Efwo kem ku koflanu sis el la?
20. Ā Jisus el fwak nu selos, Tu komwos
silalalfuñi: tu payinu ña fwak nu šumwos,
Komwos fwin lalalfuñi oanu futin mustad si,
komwos a fwak nu ke eol si iñi, Mwārla
nu an si iño; ā el fwa mwātla: ā wañin nu
ma kofla nu šumwos.
21. Ā ma ou iñi tiu šom liki fwin tiu pre ā
lālo.
22. Ā ke elos mutu yin Galili, Jisus el fwak
nu selos, Mwen nutin met a fwa tukakinyik-
yuk in pon metu: 23. ā elos fwa uni'lye, ā
len si aktolu el siefwil molyuk. Ā elos pako-
mutu ma lulap.
24. ¶ Ā ke elos tuku nu Kepernaum, elos
šu es me takmu tuku nu yurol Piter, ā fwak,
Ya met luti lomwos el tiu oru takmu?

25. El mu Aok. Ā ke el ilyuk nu in lomwu, Jisus el ŝa kusal, fwakañ, Saimon, mea kom nunku? togusa lun fwalu elos esla sin ŝu me kūte ā me takmu? ·ya sin tulig natalos, ka sin metŝa?

26. Piter el fwak nu sel, Sin metŝa. Jisus el fwak nu sel, Na tulig elos ŝugoŝok.

27. Tu ou iñi mu, tu keın tiu aktugulkul alos, kom ŝom nu mwea, ā sisla kou, ā es ik sugo umetun; ā ke kom oaliñalik in oalul, kom fwa konoiok ipen muni si: ma iñi es, ā ŝuñ nu selos ke ña ā kom.

ŜAPTER XVIII.

KE pal si iño met lutlut elos tuku nu yurin Jisus, fwakañ, Ŝu ka yok liki in togusaï in kosao?

2. Ā Jisus el pañon ınu kitin tulig nu yurol, ā fiili'lye yurolos infulwe, 3. ā fwak, Payinu ña fwak nu ŝumwos, Komwos fwin tiu ayaol nunok ā fwa oanu kitin tulig, komwos koflanu ilyuk nu in togusaï in kosao.

4. Tu ou iñi el ŝu ŝifwanu fwilpap ou kitin tulig si iñi, el iñi yok liki in togusaï in kosao.

5. Ā el ŝu fwa es sie sin kitin tulig ou iñi in ēk el es yu pe.

6. Ā el ŝu aktugulkulye sie sin tulig iñi ŝu lalalfuñi yu, mwo nu sel tu tapañ sripsrip in kaiwel, ā el walomla yin lāl mwea.

7. We koluk fwalu ke me tugulkul! tu wañ-

in ma kutoñl tu me tugulkul in tiu tuku; ā we koluk nu sin met ŝu oru me tugulkul!

8. Tu ou iñi po'm ā nium fwin aktugulkuli kom, pakala mao, ā sisla liki kom, tu kom fwin ilyuk nu yin mol ke fuke ā ke srumwunla, mwo liki tu ke pom luo ā nium luo fwa sisla nu in e kamwul.

9. Ā mutom fwin aktugulkuli kom, kom tupella, ā sisla liki kom: tu kom fwin ilyuk nu yin mol ke mutom si, mwo liki tu ke mutom luo fwa sisla nu in e in hell.

10. Sismouk tu komwos tiu sruñu sie sin tulig sisik iñi? tu ña fwak nu ŝumwos, Tu lipufon lalos in kosao liye mutun Papa tumuk in kosao pal e nu kemwu.

11. Tu Mwen nutin met el tuku in moli ma tūla.

12. Komwos nunku ma fuka? fwin ŝip siefok nutin met si, ā sugo kaiñla, ya el tiu filiye eu-eu, ā ŝom nu fwin eola, ā ŝuk ma sugo kaiñla?

13. Ā el fwin konoilok, payinu ña fwak nu ŝumwos, el iñŝi mwowo ke ma sugo, yokliki ke eu-eu ŝu tiu kaiñla.

14. Ou iñi Papa tumomwos ŝu in kosao el tiu luñŝel tu sie sin ma sisik si iñi fwa tūla.

15. ¶ Ā met lium el fwin orek ma koluk nu ŝum, kom fwasot ā kaskas nu sel ke ma koluk lal, kom ā el muku: el fwin loñ kom, kom moli met lium.

16. Ā el fwin tiu loñ, es sie ku luo in wi kom, tu ma kas nu kemwu sumwos in olin met lo luo ā tolu.

17. Ā el fwin sañes loñ olos, fwakot nu sin surs: ā el fwin tiu loñ surs, lela lun nu sum oanu met pegan ā met roso.

18. Payinu ña fwak nu sumwos, Ma nu kemwu komwos koperiye on fwalu fwa koperi in kosao; ā ma nu kemwu komwos tulala on fwalu fwa tulala in kosao.

19. Siefwilpe ña fwak nu sumwos, Tu fwin luo sumwos on fwalu nunok sugo ke kutu ma eltal siyuk, Papa tumuk su in kosao el fwa oru ma iñi nu seltal.

20. Tu yin met luo ku tolu tukeni mutu in ĕk, ña oelulos mutu yin si iño.

21. ¶ Na Piter el tuku nu yurol, ā fwak, Leum, pal yikas met lik orek ma koluk nu sik, ā ña nunok munas nu sel? ya nu ke pal itkos?

22. Jisus el fwak nu sel, Ña tiu fwak nu sum, Nu ke pal itkos: tu, Nu ke it-ñul pal itkos.

23. Tu ou iñi togusaï in kosao oanu sie togusa su luñsi lolñok nu sin met kulansap sral.

24. Ā ke el mutamwauk in lolñok, elos wis nu yurol sie su es sumwe mol muni sie-ñul-siu ma lal.

25. Ā ke wañin ma lal in moli, leum lal el

šap in kite'l la, â kīin natu, ā tulig natal, ā ma nu kemwu ma lal, ā in te moli.

26. Ke ma iñi met kulanšap el putatla, ā siyuknu sel, fwakañ, Leum, pako yu, ā ña fwa moli nu šum nu kemwu.

27. Na leum lun met kulanšap 'iño el pakomutal, ā tula'l la ā nunok munas nu sel ke me mol.

28. Ā met kulanšap iñi el šom liki, ā konoiok sie sin met kulanšap wi el, šu es šumwe mol muni sie-fok sisik lal: ā el sruki'lye, ā išeni in kaiwel, fwakañ, Moli nu sik ma luk.

29. Ā met kulanšap wi el, el putatla nu ke nial, ā siyuk nu sel, fwakañ, Pako yu; ā ña fwa moli nu šum nu kemwu.

30. Ā el tiu luñsel: ā el šom ā sis el la nu in prison, nu ke el fwa moli ma lal.

31. Ā ke kutu sin met kulanšap wi el elos liye ma oru, elos pakomutu ma lulap, ā elos tuku ā fwak nu sin leum lalos ma nu kemwu ma oru.

32. Na leum lal, tuk ke el pañnolmu, el fwak nu sel, We kom met kulanšap koluk si, ña nunok munas nu šum nu kemwu ma luk, kom es sumwe mol, tu kom siyuk sik: 33. ya tiu mwo tu kom ouyape pakomutun met kulanšap wi yum; oanu ña pakomutom?

34. Ā leum lal el koskusok, ā asalañ nu sin met me kopur, nu ke el moli nu kemwu ma lal.

35. Ã ou iñi Papa tumuk in kosao el fwa
oru ouyape nu s̃umwos, komwos fwin tiu nu-
nok munas ins̃iumwos ke ma koluk met lium-
wos oru.

S̃APTER XIX.

AMA te oru, ke Jisus el kaskas ma iñi ta-
ri, el fwas liki an Galili, ã tuku nu ku-
tenu an Judea likin yeno Jordan; 2. ã met
puspis tukeni elos fwas tukol; ã el akkei elos
la iño.
3. Met Farisi elos pe tuku nu yurol, in srifwe'l,
ã siyuk sel, Ya oul ku tiu oul tu met sisla
mutan kĩel ke ma nu kemwu?
4. Ã el tupokoañ ã fwak nu selos, Ya kom-
wos tiu rid, tu el s̃u orala ke mutamwauk, el
oralos mogul si ã mutan si, 5. ã fwak, Tu ou iñi
met el fwa filiye papa ã nine, ã el fwa fwalse-
ni kĩin natu: ã eltal fwa ikwe s̃enu?
6. Ke ma iñi tuko eltal tiu luo, tu ikwe s̃enu.
Tu ou iñi ma God el fwalseni, lela met in tiu
eselik.
7. Elos fwak nu sel, Ke ma iñi efwo ku Mo-
ses el s̃ap in s̃uñ me s̃im lun sisila, ã in sis el
la?
8. El fwak nu selos, Moses el oru ma iñi nu
s̃umwos in sisla kĩin nutumwos tu upala ins̃i-
umwos: ã ma tiu ou iñi ke mutamwauk nu
iñi.
9. Ã ña fwak nu s̃umwos, El s̃u fwa sisla

kĩin natu, el fwin tiu kosro, ă fwa mari sienu, el orek kosro: ă el su mari el su sisila, el orek kosro.

10. Met tumal lutlut elos fwak nu sel, Fwin ou iñi ke mogul ă kĩin natu, tiu mwo in mari.

11. Ā el fwak nu selos, Nu kemwu koflanu es kas si iñi, elos mugenu El asi nu ke mao.

12. Tu kutu met yunuk, ma ou iñi ke elos isusla insien nine: ă kutu yunuk, ma met orek ke yunuk: ă kutu yunuk su sifwanu orek yunuk ke togusaï in kosao. El su ku in es ma iñi, lela lun es.

13. ¶ Na utuk nu yurol kitin tulig, tu El fwa filiye paul on fwelos, ă pre: ă met lutlut elos kaiyuk nu selos.

14. Ā Jisus el fwak, Lela kitin tulig in fwas nu yuruk, ă tiu sipa'loswot; tu sin ma iñi togusaï in kosao.

15. Ā el filiye paul fwelos, ă som liki.

16. ¶ Ā liye, sie tuku ă fwak nu sel, Met Luti Mwowo, Mea mwo ña oru, tu fwa luk mol ma patpat?

17. Ā el fwak nu sel, Efwo kom ku pañpañ ña Mwo? tu siewunu mwo, God mugenu: ă kom fwin luñsom ilyuk nu yin mol, liauñ oul payi.

18. El fwak nu sel, Oul su? Jisus el fwak, Nik kom akmus, Nik kom kosro, Nik kom pusupas, Nik kom kikiap, 19. Oru mwo nu sin

papa tumom ā nine: ā Kom luñšom met lom oanu kom šifwanu.

20. Met fwus si el fwak nu sel, Ma nu kemwu ma iñi ña oru ke ña tulig nu iñi: pia kutu fwos?

21. Jisus el fwak nu sel, Kom fwin luñšom oru šumosmos lanu, fwasot kukakin ma lom, ā šuñ nu sin met sigasrup, ā fwa kwanin tatū lom os in kosao: ā fwasu fwas tukuk.

22. Ã ke met fwus si loñ kas si iñi, el šom asor: tu ma puspis ma lal.

23. Na Jisus el fwak nu sin tumal lutlut, Payinu ña fwak nu šumwos, Tu upa lanu met gasrup ilyuk nu in kosao.

24. Ã siefwil pe ña fwak nu šumwos, Tu kamel el fwas sasla mutun nilel fusesas liki met gasrup in ilyuk nu in togusaï lun God.

25. Ke met tumal lutlut elos loñ, elos lut ma lulap, fwakāñ, Fwin ou iñi, ka šu ku in mol?

26. Ã Jisus liye elos, ā fwak nu selos, Metu elos koflanu oru ma iñi; ā God el ku in oru ma nu kemwu.

27. Na Piter el tupokoañ ā fwak nu sel, Liye, kem filiye ma nu kemwu lumem, ā fwas tukum; fuka ma lumem ke ma iñi?

28. Ã Jisus el fwak nu selos, Payinu ña fwak nu šumwos, Tu komwos šu fwas tukuk ke siefwil isūsla, ke Mwen nutin met el fwa mutu fwin me muta mwowo si lal, komwos

pe fwa mutu fwin me muta sie-ñul-luo, nunun-ku sruf sie-ñul-luo lun Israel.

29. El a šu filiye lomwu, ă lel, ă loul, ă papa, ă nine, ă kiin natu, ă tulig, ă fwalu, ke ĕk, el fwa es kais sie-fok ka, ă fwa mutu in mol ma patpat.

30. Ā met puspis masi meta elos fwa masi tuko; ă masi tuko elos fwa masi meta.

ŠAPTER XX.

TU togusaï in kosao oanu met kato si, šu šom olutue in šulšul met in orek in ima fain si lal.

2. Ā ke el papani nu sin met orekma in mol penni si len si, el sipa'loswot nu in ima fain si lal.

3. Ā ke akurun auu si aktolu el šom, ă liye kutenu tu mwul niin kutakot.

4. Ā el fwak nu selos, Komwos šom pe nu in ima fain si, ă oanu ma payi ña fwa mol nu šumwos. Ā elos šomla.

5. El sifwil pe šom ke akurun auu akonkos ă akeu, ă oru ouyape.

6. Ā ke akurun auu aksie-ñul-sie el šomla, ă konoiok kutenu tu mwul, ă fwak nu selos, Ef-wo komwos ku tu mwul iñi len fon si?

7. Elos fwak nu sel, Tu wañin met painmu nu šes. El fwak nu selos, Komwos fwasot pe nu in ima fain si; ă ña fwa moli nu šumwos ma payi.

8. Ã ke eukela, leum lun ima fain si el fwak
nu sin met tutafpo lal, Kom pañonmu met
orekma, ã šuñ me mol nu selos, mutamwauk
ma tuko nu meta.
9. Ã ke elos tuku šu akurun auu aksie-ñul-sie,
elos kemwu es penni si.
10. Ke masi meta tuku, elos nunku mu tu
elos es yok liki; ã elos kemwu es pe penni si.
11. Ã ke elos es, elos torkaskas nu ke met
kato, 12. fwakañ, Met iñi tuk elos orek ma
auu si, ã kom oru nu selos akfwolye nu šes, šu
wis ma toas lenfon si ã ke fwol.
13. Ã el tupokoañ nu sin sie selos, ã fwak,
Kawuk, ña tiu sito nu šum: ya kom tiu papa-
ni nu sik ke penni si?
14. Es ma lom, ã fwasot: ña luñsik šuñ nu
sin masi tuko ou nu šum.
15. Ya tiu payi nu sik in oru oanu ña luñsik
ke ma luk? Ya mutom koluk tu ña mwo?
16. Ou iñi masi tuko fwa metla, ã masi me-
ta fwa tukla: tu ma puspis pañonmu, ã ma
pu šulũla.
17. ¶ Ke Jisus el fwasyuk nu Jerusalem el wis
met sie-ñul-luo lutlut muku in inganek ã fwak
nu selos, 18. Liye, kut fwasyuk nu Jerusalem,
ã Mwen nutin met a fwa tukakinyukyuk nu
sin met tol fulat ã nu sin met šim, ã elos fwa
otela lun mas.
19. Ã elos fwa esalañ nu sin Met pegan in
aknunta, ã popo, ã in uni'lye on ke šaksiñ

sugo: ā ke len si aktolu el fwa siefwil mol-
yuk.
20. ¶ Na nine kĩin tulig nutin Zebedi mwen
luo natal oelul, el sinak, ā siyuk kutu ma nu
sel.
21. Ā El fwak nu sel, Mea kom luñŝom?
El fwak nu Sel, Orauñ tu mwen luo nutig
eltal fwa mutu, sie on la pom leyut a sie on
la pom lesi, in togusaï lom.
22. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak, Komwos
nikin ma komwos siyuk. Ya komwos ku in
nim kup si ña'nimnim lũ, ā in baptaisla ke
sie baptais ña wi baptaisla ka? Elos fwak
nu sel, Kut ku.
23. Ā el fwak nu selos, Aok, komwos fwa
nim kup luk, ā baptaisla ke sie baptais ma ña
wi baptaisla ka: ā in mutu on la pouk leyut,
ā on la pouk lesi, tiu ma luk in aŝiot, tu ma
lalos ŝu Papa tumuk akou.
24. Ā ke ma sie-ñul loñ, elos mulat nu sin
met tamulel luo.
25. Ā Jisus el paññolos mi, ā fwak, Komwos
etu tu leum lun Met pegan elos oru oanu
leum nu selos, ā elos ŝu fulat elos ŝuñ me ŝap
nu selos.
26. Ā fwa tiu ou iñi yuromwos; ā el ŝu luñ-
ŝi met fulat yuromwos, lela lun met tutafpo
lomwos; 27. ā el ŝu luñŝi met leum yurom-
wos, lela lun met foko lomwos.
28. Oanu Mwen nutin met el tiu tuku tu

met oru nu sel, ā el oru nu sin met, ā in šuñ
mol lal in moli met puspis.
29. ¶ Ā ke elos šomla liki an Jeriko, met
puspis tukeni elos fwas tukol.
30. Ā liye, met luo kunla muta eltal mutu
pupanek, ke eltal loñ tu Jisus el fwas alukela,
eltal wowoyuk, fwakañ, O Leum, Mwen nu-
tin Devid, pakomutetalu.
31. Ā met puspis tukeni elos kaiyuk nu sel-
tal, tu eltal in misla: ā eltal wowoyuk yok-
liki, fwakañ, O Leum, nutin Devid, pakomu-
tetalu.
32. Ā Jisus el tu, ā pañloltal, ā fwak, Mea
komtal luñšomtal tu ña fwa oro nu šumtal?
33. Eltal fwak nu sel, Leum, ketal kenu
mutetal in ñutalik.
34. Ā Jisus el pakomutu, ā kalye mutaltal:
ā kitin misiñi eltal liye, ā eltal fwas tukol.

ŠAPTER XXI.

A KE elos fwas apkurun nu Jerusalem, ā
tuku nu yin Betfeš, nu fwin eol Olifs, na
Jisus el sipaot met lutlut luo, 2. fwakañ nu
seltal, Fwasot nu yin sisik met mutu we ye
mutomtal, ā kitin misiñi komtal fwa konoiok
ass sugo kopuri, ā kolt wi el: tulala, ā usi nu
yuruk.
3. Ā met sinu fwin siyuk nu šumtal kutu,
komtal a fwak, Leum el enen eltal; ā kitin
misiñi el fwa sipe'ltal mu.

4. Elos oru ma iñi nu kemwu, tu in orek ma
payi ma met palu kaskas, fwakañ, 5. Kom-
wos fwak nu sin an nutin Saion, Liye, Togu-
sa lom el tuku nu yurom, moñfusas, ã mutu
on fwin ass, ã kolt tulig nutin ass.
6. Ã met lutlut eltal ŝom, ã oru oanu Jisus
el ŝapkin nu seltal, 7. ã usi ass, ã kolt, ã
filiye yuroltal nuknuk lalos, ã elos fili'lye fwe.
8. Ã met puspis lanu tukeni elos lakunalik
nuknuk lalos inganeku; ã kutenu poki leŝak
ulin ŝaku, ã takunalik oaoot ineku.
9. Ã met puspis tukeni ŝu fwas met, ã ŝu
fwas tuk, elos woywoyuk, fwakañ, Hosana
nu sin Mwen nutin Devid! Inŝi mwowo el
ŝu tuku in ĕl Leum, Hosana in fulat liki
nu kemwu!
10. Ã ke el tuku nu in Jerusalem, nu kem-
wu in siti elos rarrar, fwakañ, Ŝu iñi?
11. Ã met puspis tukeni elos fwak, El iñi
met palu lun Nazaret fulun an Galili.
12. ¶ Ã Jisus el utiuk nu in imwen tempel sin
God, ã sis elos la nu kemwu ŝu kutakot ã mol
in imwen tempel, ã topkakunla tebue lun met
ayaol muni, ã me mutu lun met kutakot
mwulioa.
13. Ã el fwak nu selos, Ma ŝimisla, Pañpañ
lom luk Imwen pre; ã komwos orala mao
inluf lun met pusupas.
14. Ã met kun ã met ul elos tuku nu yurol
in imwen tempel; ã el akkei elos la.

15. Ã ke leum tol ã met ŝim elos liye kutu
ma ŝokuruk ma el oru, ã tulig elos tuñwot
in imwen tempel! ã fwakañ, Hosana nu sin
Mwen nutin Devid! elos sruña lanu, 16. ã
fwak nu sel, Ya kom loñ ma elos fwak? Ã
Jisus el fwak nu selos, Aok: ya komwos tiu
rid, Kom orek on payi ke olin kitin tulig ã
sromsrom?
17. Ã el fwas lukelos, ã ŝom liki siti nu
Beteni; ã el on nu we.
18. ¶ Ã lutue, ke el foloko nu siti, el musinsral.
19. Ã ke el liye ŝak fig sugo pupaneku, el
fwas nu ka, ã konoiok tu wañinu ma on
wulo, ã sra mugenu, ã el fwak nu ke mao,
Lela fwako lun tiu kapak on wulo nu tuk ma
patpat. Ã kitin misiñi ŝak fig masla.
20. Ã ke met lutlut liye, elos lut, fwakañ,
Efwo ku ŝafuk ŝak fig masla!
21. Jisus el tupokoañ ã fwak nu selos, Payinu ña fwak nu ŝumwos, Komwos fwin lalalfuñi, ã tiu silalalfuñi, komwos a fwa tiu ma
iñi nu ke ŝak fig mugenu, tu komwos ouyape
fwin fwak nu ke fwin eol si iñi, Kom fwala moklũla in putatla nu mwea, ma fwa
oru.
22. Ã ma nu kemwu komwos siyuk ke pre,
lalalfuñi, komwos fwa es.
23. ¶ Ã ke el tuku nu in imwen tempel,
leum tol ã met elder lun met elos tuku nu yurol

ke el luti, ā fwak, Ma ya ŝap si kom orek makin? ā ŝu ŝiot nu ŝum ŝap si iñi?
24. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Ña pe siyuk ŝumwos sie mao, komwos fwin fwak nu sik mao, ña fwa ore pe nu ŝumwos ma ŝap si ña orek makin.
25. Tu ya baptais lun Jon? in kosaoe mi, ku yurin metu? Ā elos tukeni asiuki, fwakañ, Kem fwin fwak, In kosaoe mi; El a fwa siyuk nu ŝes, Efwo komwos ku tiu lalalfuñol?
26. Ā kem fwin fwak, Ma yurin met mi; kem ŝañeñ sin met; tu elos nu kemwu nunku mu Jon el met palu.
27. Ā elos tupokoañ nu sin Jisus, ā fwak, Kem koflanu fwak. Ā el fwak nu selos, Ña pe tiu fwak ma ya ŝap si ña orú ma iñi.
28. Ā mea komwos nunku? Mwen luo nutin met si; ā el tuku nu yurin masi meta, ā fwak, Mwen, fwasot orekma misiñi in ima fain si luk.
29. El tupokoañ ā fwak, Ña tiu ŝom; ā tuko el auliyuk, ā ŝom.
30. Ā el tuku nu yurin masi akluo, ā el fwak ouyape. Ā el tupokoañ ā fwak, Ao, leum; ā el tiu ŝom.
31. Ka ŝu seltal iñi oru oanu papa el luñsel? Elos fwak nu sel, Masi meta. Jisus el fwak nu selos, Payinu ña fwak nu ŝumwos, Tu met roŝo ā met kosro elos ilyuk nu in togusaï lun God met ā komwos tuk.

32. Tu Jon el tuku nu yuromwos nu inganek lun ma payi, ā komwos tiu lalalfuñol; ā met roŝo ā met kosro elos lalalfuñol: ā komwos, ke komwos liye, tiu auliyuk tuk, tu komwos fwa lalalfuñol.

33. ¶ Komwos loñ sienu pupulyuk: Sie met kato ŝu eoki ima fain si, ā orek kolkol apneni, ā pukpuk ma fulūye wain lū, ā muŝa ni yin ŝan met, ā sipauñ kutu met kato in liauñ ā el ŝom nu yin lulisla.

34. Ā ke pal si fwako akurun tuku, el sipala met kulanŝap lal nu sin met kato, tu elos fwa es fwako ka.

35. Ā met kato elos es met kulanŝap lal, ā popo sie, ā uniye sie, ā tuñal sie.

36. Siefwil pe, el sipala kutenu met kulanŝap pus liki meta: ā elos oru nu selos ouyape.

37. Ā, o-tuk, el sipala nu selos mwen natal, fwakañ, Elos a fwa ŝunakin mwen nutig.

38. Ā ke met kato elos liye mwen, elos tukeni kaskas, El iñi met mwol: fwasu, lela kut in uni'lye, ā lela kut srukie es ma lal.

39. Ā elos sruki'lye, ā sis el la liki ima fain si, ā uni'lye.

40. Tu ou iñi ke leum lun ima fain si tuku, mea el fwa oru nu sin met kato iño?

41. Elos fwak nu sel, El a fwa un'elosi kolukla met koluk iño, ā el a fwa ŝuñ ima fain si nu sin kutenu met kato, ŝu fwa oru nu sel fwako ke pal fwol si.

42. Jisus el fwak nu selos, Ya komwos tiu rid in ma ŝimisla, Eot si ma met muŝa sisila, eot si iñi on fwin ŝiufwin srumwosrik in eot: ma iñi ma Leum oru, ã ma ŝokuruk in mutas?
43. Tu ou iñi ña fwak nu ŝumwos, God el fwa esla togusaï lal liki komwos, ã ŝuñ nu sin mutun fwalu ma orek fwako ke.
44. Ã el ŝu fwa putatla on fwin eot si iñi fwa miŝalŝalu: ã on fwel ŝu eot si iñi fwa putatla, mao fwa ililye nu ma sisik.
45. Ã ke leum tol ã met Farisi elos loñ pupulyuk lal, elos etu tu el kaskas nu ke elos.
46. Ã ke elos ŝuk in sruki'lye, elos ŝañeñ met puspis tukeni, tu elos es el met palu.

ŜAPTER XXII.

A JISUS el siefwil tupokoañ ã kaskas nu selos in pupulyuki, ã fwak, 2. Togusaï in kosao oanu sie togusa, ŝu orek mari lun mwen natał, 3. ã sipala met kulanŝap lal in pañnolos mi ŝu sulkakin met nu ke akonkon: ã elos sañes tuku.
4. El siefwil sipaot kutenu met kulanŝap, fwakañ, Orauñ nu selos ŝu sulkakin, Liye, ña akou me moño nuk tari; kauu mogul luk ã puspisinu luk elos uniye tari, ã ma nu kemwu ako: fwasu nu ke akonkon.
5. Ã elos mu mansis, ã ŝomla, sie nu ke ima si lal, sie nu ke me kitakot lal: 6. ã kutenu

selos elos es met kulanšap lal, ā orek ma ko-
luk lanu nu selos, ā onelosi.
7. Ā ke togusa el loñ, el koskusok: ā el sipa-
ot met meun lal, ā onelosla met akmus iño, ā
furreuk siti selos.
8. Na el fwak nu sin met kulanšap lal,
Akonkon ako, ā elos šu sulkakin met tiu
mwo.
9. Tu ou iñi komwos fwasot nu inganek, ā
ma nu kemwu komwos konoiok, šuloimu nu
ke akonkon.
10. Ā met kulanšap iñi elos šom nu inganek,
ā eseni nu kemwu ma elos konoiok, ma mwo,
ā ma koluk; ā pus metu tari wi el nu ke
akonkon.
11. Ā ke togusa el tuku in liye'los šu wi el, el
liye met și wañin nuknuk in akonkon el
nukomañ.
12. Ā el fwak nu sel, Kawuk, efwo kom ku
tuku nu yinu, tiu nukomañ nuknuk in akon-
kon? Ā el tiu kas.
13. Na togusa el fwak nu sin met kulanšap,
Kopuri'lye paul ā nial, ā wis el la, ā sisla nu
yin los liki losu: yin a tuññu ā ñañorñor.
14. Tu ma puspis pañon mu, ā šuloila ma pu.
15. ¶ Na met Farisi šom, ā elos tukeni kas-
kas fuka elos fwa akfosye'lak ke kaskas.
16. Ā elos sipaot nu yurol met tumalos lutlut,
oelulos met Herod fwakañ, Met luti, kem etu
tu kom payi, ā luti inek lun God payinu, ā

kom tiu kolak sin met; tu kom pulesu monin
metu.
17. Tu ou iñi kom fwak nu ses, Mea kom
nunku? Oul ku tiu oul, in suñ takmu nu
sin Sisar?
18. Ā Jisus el etu ma koluk lalos, ā fwak,
Mwosounkas, efwo komwos ku srifwe yu?
19. Luti nu sik muni takmu. Ā elos wis nu
yurol penni si.
20. Ā el fwak nu selos, Mutun su iñi, ā si-
misyukla?
21. Ā elos fwak nu sel, Lun Sisar. Na el
fwak nu selos, Tu ou iñi oru nu sin Sisar ma
lun Sisa, ā nu sin God ma lun God.
22. Ke elos loñ, elos lut, ā fwas luk el, a
somla.
23. ¶ Len si iñi met Saddusi, su fwak wañ-
innu ma siefwil molyuk, elos tuku nu yurol, ā
siyuk sel, 24. fwakañ, Met luti, Moses el fwak,
Met si fwin misi, wañin tulig natu, met lel el
fwa mari mutan kiel, ā oreuk fute lun met lel.
25. Ā umet tamulel itkos mutu yuros: ā ma-
si meta, ke el mari sie mutan, el misi, ā wañin
fute, el likiye mutan kiel nu sin met lel:
26. Ouyape masi akluo, ā aktolu, nu ke akit-
kos.
27. Ā tukolos nu kemwu mutan el mise pe.
28. Tu ou iñi, pal si ke sifwil molyuk, lun
su mutan si iñi ke met itkos? tu elos nu kem-
wu es el.

29. Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Kom-
wos sito, tiu etu ma Šimisla, ā tiu etu ku lun
God.
30. Tu ke siefwil molyuk elos tiu mari, ā tiu
šuñ in mari, tu elos oanu lipufon lun God in
kosao.
31. Ā ke siefwil molyuk lun met miši, ya
komwos tiu rid ma God el kaskas nu šumwos,
fwakañ, 32. Ña God lun Ebream, ā God lun
Aisaak, ā God lun Jekob ? God el tiu God
lun miši, tu lun mol.
33. Ā met puspis tukeni ke elos loñ *ma ini*,
elos kakšak ke ma lutlut lal.
34. ¶ Ā ke met Farisi loñ tu el orek met Sad-
dusi in misla, elos tukeni mutu.
35. Na sie selos, met manu, el siyuk sel, sri-
fw'el, 36. Met luti, ka šap šu yok in manu ?
37. Jisus el fwak nu sel, Kom luñšom Jeova
God lom ke inšium kemwu, ā ke in ñunum
kemwu, ā ke in nunkom kemwu.
38. Ma si iñi masi meta ā ma yok ke šap.
39. Ā masi akluo ouyape, Kom luñšom met
lom ou kom šifwanu.
40. On fwin ma šap luo iñi sripsrip ma nu
kemwu manu ā palu.
41. ¶ Ā ke met Farisi elos tukeni mutu, Ji-
sus el siyuk selos, 42. fwakañ, Mea komwos
nunku k'el Kraist ? el mwen nutin šu ? Elos
fwak nu sel, Nutin Devid.
43. El fwak nu selos, Na fuka Devid in ñun

pañpañ el Leum, fwakañ, 44. Jeofa el fwak
nu sin Leum luk, Kom mutu on le pok leyut,
nu ke pal si ña orek lokwalok lom me laño ye
nium?
45. Na Devid el fwin pañpañ el Leum, fuka
el mwen natal?
46. Ā wañin met ku in tupokoañ nu sel
sie kas; wañin met pulaik in siyuk sel ku-
tu ma, len si iñi nu tuk.

SAPTER XXIII.

NA Jisus el fwak nu sin met puspis tukeni,
ā nu sin met tumal lutlut, 2. fwakañ,
Met sim ā met Farisi elos mutu fwin niin
mutu lun Moses: 3. tu ou iñi ma nu kemwu
ma elos sap komwos in liauñ, komwos liauñ ā
oru; ā komwos tiu oru oanu elos oru: tu elos
fwak, ā tiu oru.
4. Tu elos polñuni enu toas, ā toas ke utuk,
ā filiye fwin pisin metu; ā elos tiu luñsi mok-
lōla mao ke sugo kufin paulos.
5. Ā ma nu kemwu ma elos oru, elos oru tu
met in liye: elos orek ma failakteri sralap la-
los, ā orek ma lulap siskin nuknuk lalos, 6. ā
elos luñselos mutu ye op niin kofwo, ā niin
mutu lun leum in lolñok, 7. ā paiñ niin kita-
kot, ā met in pañnolos, Rabbai, Rabbai.
8. Ā komwos tiu pañon komwos Rabbai: tu
sie met luti lomwos, Kraist; ā komwos nu
kemwu met lili.

9. Ã wañin met komwos pañon papa tumomwos on fwalu: tu sie Papa tumomwos, šu in kosao.
10. A komwos tiu pañon komwos met luti: tu sie Met luti lomwos, Kraist.
11. Ã el šu yok liki nu kemwu yurumwos, el fwa met kulanšap lomwos.
12. Ã el šu kaifwaf nunku, fwa foroti; ã el šu šifwanu fwilpap, fwa mwo oiye.
13. ¶ We nu šumwos, met šim ã met Farisi, mwošounkas! tu komwos kaliye togusaï in kosao ye mutun metu: tu komwos tiu ilyuk nu we, ã komwos tiu lela elos in ilyuk šu fwas nu we.
14. We nu šumwos, met šim ã met Farisi, mwošounkas! tu komwos kanaosla lom sin kotin mas, ã tu kiapun pre' lulis: tu ou iñi komwos es lusla lulap.
15. We nu šumwos, met šim ã met Farisi, mwošounkas! tu komwos mutatu apneninu mwea ã fwalu in orek sie in forla; ã ke komwos oru, komwos ora'l tulig nutin hell ka luo nu šumwos.
16. We nu šumwos, met atol kun, šu fwak, el šu fulak ke imwen tempel, mansis; ã el šu fulak ke gol lun imwen tempel el fwa mol.
17. Met lalfon, ã met kun! ka šu yok liki, gol, ku imwen su orek gol in mwole?
18. Ã, el šu fulak ke lãñ, mânsis; ã el šu fulak ke kiše ma on fwe, el fwa mol.

19. Met lalfon, ā met kun! ka šu yok liki, kiše, ku lāñ šu orek kiše in mwole?

20. Tu ou iñi el šu fulak ke lāñ, el fulak ke mao, ā ke ma nu kemwu on fwe.

21. Ā el šu fulak ke imwen tempel fulak ke mao, ā ke El šu mutu lū.

22. Ā el šu fulak ke in kosao, fulak ke niin mutu lun God, ā ke el šu mutu fwe.

23. We nu šumwos met šim ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos mol masi aksie-ñul ka orun, ā anis, ā kumin, ā tiu oru ma yok kutu ke manu, ke nununku, ke pakomutu, ā ke lalalfuñi: mwo komwos oru ma iño meta, ā tiu sisla ma iñi tuko.

24. Komwos met atol kun! šu nomosol kitin mwet sisik, ā igumnu kaka sisik kosro kamel.

25. We nu šumwos, met šim, ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos oru nasnas likin kup si ā pulet si, ā lū elos tiñtiñinu ma koluk ā ma šilolel.

26. Farisi kun! met kom orek nasnas lūin kup si ā pulet si, tu lik elos fwa nasnas ouyape.

27. We nu šumwos, met šim ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos oanu inkulyuk fwosfwos, aok oanu ma mwowo lik, ā lū tiñtiñinu sri in mas, ā sipoklot lanu.

28. Ā komwos ouyape lik oanu ma payi nu sin metu, ā inšiumwos tiñtiñinu ma mwošounkas ā ma koluk lanu.

29. We nu šumwos, met šim ā met Farisi,
mwošounkas! tu komwos muša inkulyuk lun
met palu, ā oru mwolanu inkulyuk lun met
payi, 30. ā fwak, Kem fwino mutu in len lun
papa tumus, kem tiu oelulos in es san met
palu.
31. Ou iñi komwos met lo nu šumwos, tu
komwos tulig natalos šu uniye met palu.
32. Na komwos nakla tupin sigasok lun pa-
pa tumomwos.
33. Komwos serpent, ā fwil lun faiper! fuka
komwos a fwas liki sisila nu in hell?
34. Ke ma iñi, liye, ña sipaot nu šumwos
met palu, ā met lalmetmet, ā met šim: ā kutu
selos komwos fwa uniye ā uni on ke šaksiñ
sugo; ā kutu selos komwos onel in lolñok
lomwos, ā kolyaï in siti nu in siti.
35. Tu sa payi nu kemwu kaki nu fwalu
fwa tuku nu fwomwos, san Ebel mi met payi
nu ke san Zakaraias mwen nutin Barakaias,
šu komwos uniye in maslon imwen tempe
ā lāñ.
36. Payinu ña fwak nu šumwos, Ma nu kem-
wu ma iñi fwa tuku nu fwin fwil si iñi.
37. O Jerusalem, Jerusalem, šu uniye met pa-
lu, ā tuñlalos šu sipeyuk mi nu yurum, fuka
pal puspis ña luñsik šifweni tulig nutom, oa-
ñu mwonyen el šifweni trokrok natu ye paul,
ā komwos siluñši!
38. Liye, lom šum on wañin karwuñinye.

39. Tu ña fwak nu ŝumwos, Komwos a fwa tiu liye yu nu tuk, nu ke komwos fwak, Inŝi mwowo el ŝu tuku in ĕl Leum.

ŜAPTER XXIV.

A JISUS el ŝom, ā fwas liki imwen tempel: ā met tumal lutlut elos tuku in luti nu sel inte im ke imwen tempel.

2. Ā Jisus el fwak nu selos, Ya komwos tiu liye ma nu kemwu ma iñi? Payinu ña fwak nu ŝumwos, An si iñi a fwa wañin eot si on fwin sie eot, ma a fwa mogukla nu kemwu.

3. Ā ke el mutu on fwin eol Olifs, met lutlut elos tuku nu yurol muku, fwakañ, Lute nu ŝes, pal ya si ma iñi a fwa oru? ā mea akulin ke kom tuku, ā ke safla fwalu?

4. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Komwos oismouk tu met tiu kiape komwos la.

5. Tu ma puspis fwa tuku in ĕk, fwakañ Ña Kraist; ā elos fwa kiapala met puspis.

6. Ā komwos fwa loñ meun, ā kuŝan meun: liauñ tu komwos tiu fosña: tu ma nu kemwu iñi te oru met, ā safla ŝumwe tuku.

7. Tu met fwal si tuyuk lain sie met fwal, ā togusaï lain togusaï: ā a fwa sral, ā lolo, ā fwalu rarrar, in kutu an.

8. Ma nu kemwu iñi mutamwauk in aŝor.

9. Na elos fwa es komwosyuñ in akkolukye komwos, ā a fwa uni komwosye: ā fwal nu kemwu fwa sruñe komwos ke ĕk.

10. Ã na ma puspis fwa tugulkul, ã sie fwa tukakunak sie, ã sie fwa sruñu sie.

11. Ã met palu puspis sito fwa tuku, ã fwa kiapala met puspis.

12. Ã tu os nu ma koluk, luñ lun met puspis fwa musis kutu.

13. Ã el šu oru mwo nu ke safla, el iñi fwa mol.

14. Ã mwo šašu iñi lun togusaï fwa sulkakin in fwal e nu kemwu ke ma lo an nu kemwu: ã na safla a fwa tuku.

15. Tu ou iñi, ke komwos fwa liye ma koluk
lanu lun ma kanaos lanu, ma Daniel met palu el fwak, tu yin mutal (el šu rid, lela lun
etu:) 16. na lela elos šu mutu in Judea in
kasus šom nu fwin eola.

17. Lela el šu on fwin mañon lomwu tiu tuku fwuni in es kutu ma likin lom sel.

18. Ã el šu mutu in ima si tiu foloko in es nuknuk lal.

19. Ã we koluk nu selos šu putete, ã nu selos šu šuñ titi in len iño!

20. Ã pre tu komwos tiu kasus šom ke pal
musis, ã ke len sabbat: 21. Tu na fwa fosñala
ma lulap, oanu met tiu liye ke mutamwauk fwalu nu iñi, mo, ã nu tuk.

22. Ã fwin tiu oru len iño ma fototo kutu, wañin nu ikwe in mol: ã ke met šulūla len iño orani in fototo eni kutu.

23. Na kutenu met fwin fwak nu šunwos,

Liye, Kraist iñi, ku iño; komwos tiu lalalfuñi.

24. Tu Kraist sito fwa tuku, ă met palu sito, ă elos fwa luti akul lulap ă ma ŝokuruk; tu ou iñi, fwin ku, elos fwa kiapala met ŝula.

25. Liye, ña fwak nu ŝumwos met.

26. Tu ou iñi elos fwin fwak nu ŝumwos, Liye, El os yin mesis: komwos tiu ŝom: Liye, El os in fokil lukma; komwos tiu lalalfuñi.

27. Tu oanu ŝarom tuku yin fwatu sikyuk we, ă ŝaromromla yin fwatu tili we; ouyape ke Mwen nutin met el fwa tuku.

28. Tu yin kołak on we, an si iñi mwon igel elos fwa tukeni ŝokŝok.

29. Kitin misiñi tuko ke fosña lanu in leñ iño fwatu fwa losla, ă malem tiu ŝuñ kalem lal, ă itu elos fwa putatla in kosaoe mi, ă ku in kosao elos fwa kususus,

30. Ă na akul lun Mwen nutin met fwa sikmi in kosaoe mi: ă na sruf nu kemwu fwalu elos aŝor, ă elos fwa liye Mwen nutin met el tuku in pukunieñ in kosao, ke ku ă ma mwowo ma lulap.

31. Ă El fwa sipala lipufon lal ke pusren ugug-lulap; ă elos fwa eseni met ŝula lal yin eñ akos mi, yin tafwun kosa iño mi nu tafwun kosa iñi.

32. Iñi lutlut pupulyuk ke ŝak fig: ke le

šak lal sruk maños, a sra srunak, komwos etu akurun pal fwol.

33. Ã ouyape, ke komwos fwa liye ma nukemwu ma iñi, komwos etu tu apkurun nu mutun oaoa.

34. Payinu ña fwak nu šumwos, Fwil si iñi tiu alfukfukla nu ke ma nu kemwu ma iñi orek tari.

35. Kosao ã fwalu fwa wañinla, ã kaskas luk tiu wañinla.

36. ¶ Ã len si iño ã auu si wañinu met etu, ã tiu lipufon in kosao, tu Papa tumuk mugenu.

37. Ã oanu len lum Noa, ã ouyape ke Mwen nutin met el fwa tuku.

38. Tu oanu len met šaloñla tuk, elos moño ã nim, mari ã šuñ in mari, nu ke len si Noa el sroauk nu fwin oaku, 39. ã elos tiu etu, nu ke šaloñla tuku, ã es elos la nu kemwu; ouyape ke Mwen nutin met el fwa tuku.

40. Na met luo mutu in ima si; esla sie, ã filiye sie.

41. Mutan luo ilye ke me ilil si; esla sie, ã filiye sie.

42. ¶ Tu ou iñi šano; tu komwos tiu etu auu ya si Leum lom a tuku.

43. Ã komwos etu ma iñi, tu met kato in lomwu el fwino etu la auu ya si met pus a tuku, el fwa šano, ã tiu fulela lom sel in mišala.

44. Tu ou iñi komwos in ako pe, tu ke auu

si komwos tiu nunku, Mwen nutin met el a tuku.

45. Na ŝu met kulanŝap payi ā lalmetmet, ŝu leum lal ora'l lun fwa'l nu ke kwanun lom sel, in ŝuñ me moño nelos ke pal fwol si?

46. Inŝi mwowo met kulanŝap iño, ŝu leum lal, ke el tuku, el fwa konoilok in oru ou iñi.

47. Payinu ña fwak nu ŝumwos, tu el fwa ora'l lun fwa'l ke ma nu kemwu ma lal.

48. Ā met kulanŝap koluk iñi el fwin kaskas inŝiel, Leum luk patlanu in tuku; 49. ā el mutamwauk in popo kutenu met kulanŝap wi, ā oelulos met sruï in moño ā nim;

50. Leum lun met kulanŝap iñi el fwa tuku in len si ke el tiu ŝano'l, ā in auu si ke el tiu etu, 51. ā el fwa otelalik, ā oru ma lal wi met mwoŝounkas: yin a fwa tuñnu ā ñañorñor in mwusi.

ŜAPTER XXV.

NA togusaï in kosao fwa oanu mutan ŝieñul ŝu tiu etu met, ŝu es lam laloŝ, ā ŝom in ŝun met pusla.

2. Ā limikos selos lalmetmet, ā limikos lalfon.

3. Elos ŝu lalfon es lam lalos, ā tiu es oil oelulos.

4. Ā lalmetmet elos es oil in maŝe wi lam lalos.

5. Ke met pusla patla in tuku, elos nu kemwu metkel ā motul.

6. Ã ke infulwin foñ elos mwonak, We liye, met pusla el tuku; komwos fwasot in šunol.

7. Na mutan nu kemwu šu tiu etu met elos tukakak, ã akoala lam lalos.

8. Ã lalfon elos fwak nu sin lalmetmet, Si las kutu oil lomwos, tu lam las a kunla.

9. Ã lalmetmet elos tupokot, fwakañ, Fwin ou iñi tiu yok in las ã lomwos: ã mwo komwos fwasot nu yurin met kitakot, ã mol ma lomwos.

10. Ã ke elos šom in mol, met pusla el tuku; ã elos šu ako ilyuk oelul nu ke mari: ã mutun oaoa kauli.

11. Tuk 'kutenu mutan šu tiu etu met 'elos tuke pe, fwakañ, Leum, Leum, igasla nu šes.

12. Ã el tupokoañ ã fwak, Payinu ña fwak nu šumwos, Ña tiu ete komwos.

13. Tu ou iñi, šano, tu komwos tiu etu len si ã auu si ke Mwen nutin met el tuku.

14. ¶ Tu togusai in kosao oanu met fwafwasyis nu yin lulisla, el pañon mu met kulanšap lal, ã šuñ ma lal nu selos.

15. Ã el šuñ nu sin sie talen limikos, ã nu sin sie luo, ã nu sin sie sie: nu sin met nu kemwu oanu elos etu oreye; ã kitin misiñi el šomla.

16. Na el šu es talen limikos el šom kukakin ma iñi, ã oru talen limikos pe.

17. Ã ouyape el šu es luo, el ouyape oru luo pe.

18. Ã el šu es sie, šom ã pukinye in fōko, ã mwukunla muni lun leum lal.
19. Ã pat lanu tuk, leum lun met kulanšap iñi el folokla, ã lolñok nu selos.
20. Ã el šu es talen limikos tuku, ã usi talen limikos pe, fwakañ, Leum, kom asi nu sik talen limikos; liye, ña siefwil oru talen limikos pe.
21. Leum lal el fwak nu sel, Mwonu, met kulanšap mwo ã payi: mwo ma pu kom liauñ, ña fwa orek kom in fwu ma puspis: kom ilyuk nu yin eñun lun leum lom.
22. Ouyape el šu es talen luo tuku, ã fwak, Leum, kom asi nu sik talen luo: liye, ña siefwil oru talen luo pe.
23. Leum lal el fwak nu sel, Mwonu, met kulanšap mwo ã payi: mwo ma pu kom liauñ, ña fwa orek kom in fwu ma puspis: kom ilyuk nu yin eñun lun leum lom.
24. Na el šu es talen si tuku, ã fwak, Leum, ña ete kom tu kom met upa si, kosrūni oiya kom tiu siselik, ã eseni oiya kom tiu oskoilik:
25. Ã ña šañeñ, ã šom, ã mwukunla talen lom in foko; liye, es lom.
26. Leum lal el tupokoañ ã fwak nu sel, Met kulanšap koluk ã alsañes, kom etu tu ña kosrūni oiya ña tiu siselik, ã eseni oiya ña tiu
oskoilik: 27. Ke ma iñi mwo tu kom filiye muni luk nu yurin banker, ã ke ña tuku ña fwa es ma luk ã kute pe.

28. Tu ou iñi esla talen si luk el, ă šuñ nu
sel šu la talen sie-ñul.
29. Tu nu sin šu kutu ma la šuñ pe kutu, ă
el fwa os ma lal: ă yurol mi šu wañin ma la
fwa esla ma lal luk el.
30. Ā komwos sisla met kulanšap alsañes nu
yin los liki losu: nu iño fwa tuñnu ă ñañor-
ñor in mwusi.
31. ¶ Ke Mwen nutin met el fwa tuku in
ma mwowo lal, ă lipufon mutal nu kemwu
oelul, na el fwa mutu fwin niin mutu mwowo
si lal: 32. ă met an nu kemwu fwa tukeni
mutu ye mutal; ă el fwa es-elos elik sie sin
sie, oanu met sropu liye šip esla šipe liki gotu:
33. Ā el fwa filiye šipe on le paul leyut, ă
gotu on le paul lesi.
34. Na togusa el a fwak nu selos on le paul
leyut, Fwasu, komwos met mwonu lun Papa
tumuk, mutu yin akola nu šumwos u-mi ke
srosla fwalu: 35. tu ña musinsral, ă komwos
kiti yu me moño; ña malu, ă komwos si kof
nimuk: ña metša, ă komwos šuli yu yuk:
36. Ña koflufol, ă komwos si nuknuk ña
nukomañ: ña mas, ă komwos fwas nu yuruk
ă mutu: ña mutu in prison ă komwos tuku nu
yuruk.
37. Na met payi elos tupokot nu sel, fwakañ
Leum, kem liye kom ke kom musinsral, ă ki-
te nom ña? ku malu, ă kite nimom? 38. ña
kem liye kom metša, ă šuli kom yuk? ku ko-

flufol, ā nukom kom la? 39. ku kem liye
kom mas, ku in prison ā tuku nu yurom ña?
40. Ā Togusa el a tupokoañ ā fwak nu selos,
Payinu ña fwak nu somwos Tu oanu ke
komwos oru ma iñi nu sin sie met sisik sin
ma lik komwos oru nu sik.
41. Na el a fwak pe nu selos on le paul lesi,
Fwasot liki yu, komwos, met lusla, fwasot liki
yu nu in e kamwul ma patpat, akola sin devil
ā lipufon lal.
42. Tu ña musinsral, ā komwos tiu kiti yu
me moño: ña malu, ā komwos tiu si kof nimuk:
43. ña met sa, ā komwos tiu suli yu yuk;
koflufol, ā komwos tiu si nuknuk ña nukomañ:
mas, ā in prison, ā komwos tiu tuku nu
yuruk.
44. Na elos ouyape tupokot nu sel, fwakañ,
Leum, ka kem liye kom kom la musinsral ña?
ku malu, ku metsa, ku koflufol, ku mas, ku
in prison ā tiu oru nu sum?
45. Na el tupokot nu selos fwakañ, Payinu
ña fwak nu sumwos, Tu oanu ke komwos tiu
oru nu sin sie ma sisik iñi, Tu ouyape ke
komwos tiu oru nu sik.
46. Ā elos iñi fwa somla nu yin uniye ma
patpat: ā met payi nu yin mol ma patpat.

SAPTER XXVI.

AMA iñi te oru, ke Jisus el kaskas nu kemwu ma iñi tari, el fwak nu sin met tu-

mal lutlut, 2. Komwos etu tu ke tukin len
luo kofwo lun alukela, ā Mwen nutin met
fwa tukakinyukyuk in uniye on ke šaksiñ
sugo.
3. Na leum tol, ā met šim, ā met elder lun
met, elos tukeni nu in maslon lom sin
leum tol, pañpañ Kaiafas, 4. ā elos tukeni
papu fuka elos fwa es Jisus ke kiapu, ā uni'-
lye.
5. Ā elos fwak, Tiu ke kofwo, tu fwin ou iñi
met elos tukeni mwowon.
6. ¶ Ā ke Jisus el mutu yin Beteni, in lom
sin Saimon met leper, 7. sie mutan el tuku
nu yurol wis boken alabaster lun kūar mwo-
wo si, ā el okoiya nu fwin šiufwel, ke el foñ-
yuñ moño.
8. Ā ke met tumal lutlut liye, elos siluñši
lanu, fwakañ, Efwo ku sisla ma iñi ?
9. Tu kem ku in kitakot kūar iñi ka puspis,
ā kitala nu sin met sigasrup.
10. Ke Jisus el etu, el fwak nu selos, Efwo
komwos ku lokoluke mutan si ? tu el oru me
orek mwowo nu sik.
11. Tu met sigasrup mutu yuromwos pal e nu
kemwu ; ā ña tiu mutu yuromwos pal e nu
kemwu.
12. Tu ke el okoiya kūar iñi nu fwin mo-
nuk, el ako yu nu ke ña pukpuki.
13. Payinu ña fwak nu šumwos, Yin nu
kemwu met luti mwo šašu iñi in fwal nu

kemwu, elos fwa kaskás ma iñi ma mután si
iñi oru in akulinilye.
14. Na sie sin sie-ñul-luo, pañpañ Judas Is-
kariot, el šom nu yurin leum tol, 15. ă fwak,
Mea komwos aši nu sik, ă ña fwa asalot nu
šumwos? Ā elos mwuleuñ nu sel muni tol-
ñul.
16. Ā tukin palša el šuk pal mwo si in tu-
kakunulak.
17. ¶ Ke len si meta kofwo lun bred tiu pu-
lolak mėt lutlut elos tuku nu yurin Jisus,
fwak nu sel, Oiya an kom luñšom kut in
ako nu sum in moño alukela?
18. Ā El fwak, Šom nu in siti nu sin sie
met, ă fwak nu sel, Met luti el fwak, Pal si
luk akurun iñi; ña fwa oru alukela in lom
šum wi met tumuk lutlut.
19. Ā met lutlut elos oru oanu Jisus el lu-
ti nu selos; ă elos ako alukela.
20. Ke eukela, El foñyuñ nu ke tebel yurin
sie-ñul-luo.
21. Ā ke elos moño, el fwak, Payinu ña
fwak nu šumwos, tu sie šumwos a tukakin
yu yuk.
22. Ā elos pakomutu ma lulap, ă mutam-
wauk in takla siyuk sel, Leum, ka šu ña?
23. Ā el tupokoañ ă fwak, El šu wi yu sŭsñi
paul in ale si, el iñi a tukakun yu yuk.
24. Mwen nutin met el šom oanu ma šimis-
la ke el: we sin met šu tukakunulak Mwen

nutin met! mwo nu sin met iñi el fwin tiu
isŭsla.
25. Na Judas, su tukakunulak, el tupokoañ
ā fwak, Rabbai, ka ṣu ña? El fwak nu sel,
Kom fwakla.
26. Ā ke elos moño, Jisus el es bred, ā ali, ā
kunṡalik, ā ṡuñ nu sin met lutlut, ā fwak, Es,
moño; ma iñi monuk.
27. Ā El es kup, ā ṡuñ kulu, ā ṡuñ nu se-
los, fwakañ, Komwos nu kemwu numla mao:
28. Tu ma iñi sak lun mwilkas ṡaṡu, ma
ṡirorla ke met puspis in esla ma koluk.
29. Ā ña fwak nu ṡumwos, Ña a tiu nim
tuk fokin fain iñi, nu ke len si ña wi komwos
nim ma ṡaṡu'in togusaï lun Papa tumuk.
30. Ā ke elos iuk sugo on, elos ṡomla nu
fwin eol Olifs.
31. ¶ Na Jisus el fwak nu selos, Komwos
nu kemwu tugulkul foñ si iñi ke ña: tu ma
ṡimisla, Ña fwa uniye met sropu, ā ṡip lun
unen elos fwaseliknu.
32. Ā tuk ke ña siefwil molyuk, ña met
komwos tuk a fwas nu yin Galili.
33. Piter el tupokoañ ā fwak nu sel, Elos nu
kemwu fwin tugulkul ke um, ña tiu tugulkul
nu tuk.
34. Jisus el fwak nu sel, Payinu ña fwak nu
ṡum, Tu foñ si iñi, met mwon sisa kakla tuk,
kom a fwa laflafwekin yu pal tolu.
35. Piter el fwak nu sel, Ña fwin wi kom nu

mïši, ña tiu laflafwekin kom. Met lutlut nu
kemwu fwak ouyape.
36. ¶ Na Jisus el oelulos fwas nu an si pañ-
pañ Getsemane, ā fwak nu sin met lutlut,
Komwos mutawun iñi, ke ña šom nu iño ā
pre.
37. Ā el es oelul Piter, ā mwen luo nutin
Zebedi, ā mutamwauk iñ asor, ā toas la-
nu.
38. Na el fwak nu selos, Ñunik in ašor lulap,
nu ke miši: komwos mutawun iñi, ā wi yu
šano.
39. Ā el fwas nu met kutu, ā fokšiufwi, ā
pre, fwakañ, O Papa tumuk, fwin ku ke ma
iñi, lela kup si iñi in fwas aliki yu wot'
fwin tiu ou iñi, tiu ou ña luñsik, ā ou kom.
40. Ā el fwas nu yurin met lutlut, ā konoi'e-
los yuk la motul, ā el fwak nu sel Piter, Ma
ya, komwos tiu ku in wi yu šano ke auu
si?
41. Šano, ā pre, tu komwos tiu ilyuk nu in
mel: payi ñun luñši, ā ikwe munas.
42. El siefwilpe šom pal si akluo, ā pre, fwa-
kañ, O Papa tumuk, kup si iñi tiu ku in fwas
aliki yu wŏt, ña fwin tiu numla, oru ou kom
luñšom.
43. Ā el tuku ā konoi'elos yuk la siefwil mo-
tul: tu mutalos toas.
44. Ā el fwas luk elos, ā siefwilpe šomla, ā
pre pal si aktolu, kaskas ou meta.

45. Na el tuku nu yurin met tumal lutlut, ã fwak nu selos, Tari, komwos motul nu, ã moñle; liye, auu si tuku, ã Mwen nutin met tukakinyukyuk nu in poun met koluk.
46. Tukakak, kut šom: liye, el tuku šu tukakin yu yuk.
47. ¶ Ke el kaskas iñi, liye, Judas, sie sin sie-ñul-luo, el tuku, ã met puspis tukeni oelul, wis kutlas ã šak, yurolos mi met tol ã met elder lun met.
48. Ã el šu tukakunulak šuñ akul si nu selos, fwakañ, El šu ña ñek, elnu, sruki'-lye.
49. Ã kitin misiñi el tuku nu yurin Jisus, ã fwak, Paiñ kom, Rabbai; ã ñokol.
50. Ã Jisus el fwak nu sel, Kawuk, kom te sika? Na elos tuku filiye paolos fwe'l Jisus, ã as al.
51. Ã liye, sie selos oelul Jisus asroala paul, ã fwauk kutlas, ã pakal met kulanšap lun met tol, ã otala sral.
52. Na Jisus el fwak nu sel, Siefwil išuñye kutlas nutom nu yin on we: tu elos nu kemwu šu es kutlas fwa miši ke kutlas.
53. Ya kom nunku mu tu ña tiu ku in siyuk sin Papa tumuk iñi, ã el a fwa sipamu nu yuruk lipufon lišun sie-nul-luo ã yok?
54. Fwin ou iñi fuka ma šimisla payikin, tu a ma oru ou iñi?
55. Ke auu si iño Jisus el fwak nu sin met

puspis tukeni, Ya komwos fwas liki oanu nu sin met iñunyar, ke kutlas ā šaku in es yu? Piñanu len ña mutu yuromwos in luti in imwen tempel, ā komwos tiu sruki yu wi.

56. Ā ma nu kemwu ma iñi oru, tu ma šimisla lun met palu fwa payikin. Na met tumal lutlut nu kemwu fwas luk el, ā kaiñla.

57. ¶ Ā elos šu sruki'lye Jisus met, elos kolol nu yurin Kaiafas met tol, yin mwolil met šim ā met elder tukeni mutu.

58. Ā Piter el fwas tukol lūs'el la, nu in mas-lon lom sin met tol, ā ilyuk nu we, ā mutu yurin met tutafpo in liye masi tuko.

59. Ā met tol, ā met elder, ā mwolil nu kemwu, elos šuk met silo lainul Jisus, ou tu elos fwa uni'lye; 60. ā elos tiu konoiok: ā met silo ma puspis tuku, elos tiu konoiok sie. Ā tuko met silo luo eltal tuku, 61. ā fwak, El iñi fwak, Ña ku in kanaosla imwen tempel lun God, ā in muša mao in len tolu.

62. Ā met tol el tuyuk, ā fwak nu sel, Ya wañin nu ma kom tupokot? Mea eltal a fwak lain kom?

63. Ā Jisus el misla. Ā met tol el tupokoañ ā fwak nu sel, Ña fulakin kom ke God mol, tu kom fwak nu šes la payi ku sitou, kom Kraist Mwen nutin God.

64. Jisus el fwak nu sel, Kom fwakla: kute pe ña fwak nu šumwos, Tuko komwos a fwa

liye Mwen nutin met mutu on le paul leyut lun ku, ã tuku in pukunieñ kosao.

65. Na met tol el šalik nuknuk lal, fwakañ, El kaskas enum; efwo kem ku šuk ku'enu met lo? liye, iñi komwos loñ enum lal.

66. Mea komwos nunku? Elos tupokoañ ã fwak, El fwanauk el a la miši.

67. Na elos ani in mutal, ã fus k'el, ã kutenu
puklul, 68. fwakañ, Kraist, kom polyauk nu šes, Šu uni kom wun?

69. ¶ Ã Piter el muta liki nu in maslon lomu, ã mutan fwus el tuku nu yurin, fwakañ, Kom pe oelul Jisus luñ Galili.

70. Ã el laflafwekin ye mutalos nu kemwu, fwakañ, Ña tiu etu ma kom fwaku.

71. Ã ke el fwas nu in sraumwalsis, sienu liye'l, ẽ fwak nu selos šu mutanu iño, Ele pe oelul Jisus lun Nazaret.

72. Ã el siefwilpe laflafwekin ke fulakin pusupas, Ña tiu etu met šen.

73. Ã kutu pal tuk elos šu tu apkurun, tuku ã fwak nu sel Piter, Payinu kom pe sie selos; tu kas lom orek kom fwolnu.

74. Na el mutamwauk in kaskas koluk ã fulakin pusupas, Ña tiu etu met šen. Ã kitin misiñi mwon sisa kakla.

75. Na Piter el esamak kas lun Jisus, ma el fwak nu sel, Kom fwa laflafwekin yu pal tolu met, mwon sisa kakla tuk. Ã el fwas liki, ã tunñu tuñnu.

ŠAPTER XXVII.

KE lututan, met tol ā met elder lun met elos nu kemwu tukeni papu lainul Jisus in uni'lye.

2. A ke elos kopuri'lye, elos kolol la, ā wiselak nu yurol Pontius Pailat leum si.

3. Na Judas, šu tukakunulak, ke el liye tu elos lus el la, el šifwanu auliyuk, ā folokunmu ipen silver tol-ñul nu sin met tol ā met el-
der, 4. fwakañ, Sito sik, tu ña tukakunak sa payi. Ā elos fwak, Mea ma iñi nu šes? kom liauñ ma iñi.

5. Ā el sisot ipen silver nu in imwen tempel, ā šomla, ā šifwanu lokšakla.

6. Ā met tol elos srukak ipen silver, ā fwak, Tiu payi tu kut filiye mao nu in tatū, tu ma iñi me mol sa.

7. Ā elos tukeni papu, ā mol ima si lun potter ke mao, in pukinye metša.

8. Ke ma iñi ima si iñi elos pañpañ Ima lun sa, nu ke len si iñi.

9. Na payikin ma Jeremi met palu polyi, fwakañ, Ā elos es ipen silver tol-ñul, ma elos nunku me mol lal, šu met nutin Israel elos fwak me mol lal; 10. ā ašuñ mao in moli ima si lun potter oanu Leum el oramu nu sik.

11. ¶ Ā Jisus el tu ye mutun leum: ā leum el siyuk sel, fwakañ, Ya kom Togusa lun met Ju? Ā Jisus el fwak nu sel, Oanu kom fwak.

12. Ā ke met tol ā met elder elos sis nu fwel, el tiu tupokoañ.

13. Na Pailat el fwak nu sel, Ya kom tiu loñ kutu ma puspis elos orek ma lo lain kom?

14. Ā el tiu tupokoañ nu sel nu ke sie kas; oanu tu leum el lut lulap.

15. Ā ou meta ke kofwo, leum el tulala nu sin metu sie met kopur šu elos luñselos.

16. Na sie met kopur os yurolos pañpañ Barabbas, el koluk lanu.

17. Tu ou iñi, ke elos tukeni, Pailat el siyuk selos, Ka šu komwos luñšomwos tu ña tulala nu šumwos? Barabbas, ku Jisus šu elos pañpañ Kraist?

18. Tu el etu tu ke šok sel elos esalak.

19. Ke el mutu fwin me mutu lun nununku, mutan kiel sipu nu sel, fwakañ, Nik kom oru kutu ma nu sin met payi si iño; tu ña tonin-foñ ma lulap len si iñi in memi ke el.

20. Ā met tol ā met elder elos papu met puspis tukeni tu elos siyuk Barabbas, ā uni'lye Jisus.

21. Leum el tupokoañ ā fwak nu selos, Šu ka seltal komwos luñšomwos ña in tulala nu šumwos? Elos fwak, Barabbas?

22. Pailat el fwak nu selos, Na mea ña oru nu sin Jisus, šu elos pañon Kraist? Elos nu kemwu fwak nu sel, Lela lun miši on ke šak-šiñ sugo.

23. Ã leum el fwak, Efwo, mea koluk ma el oru? Ã elos wowoyuk pusliki, fwakañ, Lela lun miši on ke šaksiñ sugo.

24. Ke Pailat el liye tu el koflanu oru kutu mao, tu elos la orek fukurkur kutu, el es kof, ã tanla paul ye mutun met puspis tukeni, fwakañ, Ña tiu koluk ke sa lun met payi si iñi: komwos liye.

25. Na met e nu kemwu tupokoañ ã fwak, Sa'l on fwus, ã on tulig natas.

26. Na el tulala Barabbas nu selos: ã ke el sruñlul Jisus, el esalak in uni on ke šaksiñ sugo.

27. Na met meun lun leum elos wis Jisus nu in imwen leum, ã elun met meun nu kemwu elos tukeni tuku nu yurol.

28. Ã elos šarukla nuknuk lal, ã nukmulañ nuknuk sisa katel.

29. Ã ke elos orek tefuro in kokol si tari, elos filiye fwin šiufwel, ã a in le paul leyut: ã elos epas ye mutal, ã aksruksrukal, fwakañ, Paiñ, Togusa lun met Ju!

30. Ã elos anel, ã es a ã sruñil fwin šiufwel.

31. Ã ke elos aksruksrukal tari, elos šarukla nuknuk katel ã nukmulañ nuknuk lal, ã kolol la in uniye on ke šaksiñ sugo.

32. ¶ Ã ke elos fwas liki, elos konoiok met si Sairini, ĕl Saimon: elos ora'l lun wis šaksiñ sugo lal.

33. Ke elos tuku nu yin si pañpañ Golgota,
oanu ma, yin sri in ŝiuf si, 34. elos aŝuñ nu
sel finiger lun nim, wi a toeni: ā ke el pula-
kin, el sañes nim.
35. Ā elos unilye on ke ŝaksiñ sugo, ā eselik
nuknuk lal, koto srifwe; [tu oru payikin ma
met palu polyi, Elos eselik nuknuk luk yuro-
los, ā on fwin sienu nuknuk luk elos orek
koto srifwe.]
36. Ā elos mutanu ŝanol iño; 37. ā
filiye yetun ŝiufwel, ma tukakunulaku
ŝimisla EL IÑI JISUS TOGUSA LUN
MET JU.
38. Na met iñunyar luo oelul uniye on ke
ŝaksiñ; sie on leyut, ā sie on lesi.
39. Ā elos ŝu fwas alukela kaskas enum nu
sel, ososokla ŝiufwelos, 40. ā fwakañ, Kom ŝu
kanaosla imwen tempel, ā muŝa in len tolu,
kom ŝifwanu moli kom. Kom fwin Mwen
nutin God, fwuni ke ŝaksiñ sugo.
41. Ouyape met tol ā met ŝim ā met elder
elos aksruksrukal, fwak, 42. El molūla ku-
tenu, el koflanu ŝifwanu mol el la. El fwin
Togusa lun Israel, lela lun fwuni ke ŝaksiñ
sugo iñi, ā kut fwa lalalfuñi ke'l.
43. El foñyuñ sin God; lela lun as al iñi,
el fwin luñŝi el: tu el fwak, Ña Mwen nu-
tin God.
44. Ā met iñunyar luo, ŝu oelul uniye on
ke ŝakŝiñ, eltal kas ko pe nu sel.

45. Ã auu si akonkos nu ke auu si akeu fwal e nu kemwu los lanu.

46. Ã akurun auu akea Jisus el wowoyuk ke pusral lulap, fwakañ, Ilai, Ilai, lama sabaktenai? oanu fwak, God luk, God luk, efwo kom ku fwas liki yu?

47. Kutu [selos šu tu iño, ke elos loñ, elos fwak, El iñi pañnol Ilaias.

48. Ã kitin misiñi sie selos kasus, ă es insral, ă nakla finiger, ă filiye ke a sugo, ă šuñ nu sel lun nim.

49. Kutenu fwak, Kolyamwun, kut a liye la Ilaias el a la tuku in mol el la.

50. ¶ Jisus, ke el siefwil wowoyuk ke pusral lulap, el miši.

51. Ã liye, nuknuk lisñe in imwen tempel sisalik ip luo luñinu nu ten; ă fwalu rarrar, ă eotu mulpelik; 52. ă luf kiin mas elos igakla; ă manol puspis lun kristin šu motul, elos molyuk, 53. ă fwas liki luf kiin mas tukin pal si ke el molyuk, ă elos šom nu yin siti mutal ă sikmi nu sin met puspis.

54. Ã met senturion, ă elos šu oelul, šanol Jisus, ke elos liye fwal rarrar, ă kutenu iño ma' orala, elos šañeñ ma lulap, fwakañ, Payinu el iñi Mwen nutin God.

55. Ã mutan puspis mutu we, liye an lũsla, elos šu fwas tukol Jisus Galili mi, oru nu sel: 56. Meri Magdalin oelulos, ă Meri kĩen Jemes ă Joses, ă nine kĩen mwen nutin Zebedi.

57. ¶ Ke eukela, met gasrup lun Arimatia, ē
Josef, šu wi pe met tumal lutlut lun Jisus:
58. el fwas nu yurol Pailat, ā ñusi manol Ji-
sus. Na Pailat el šap in ašuñ manol.
59. Ā ke Josef el esla mano, el lumani mao
in nuknuk linen nasnas, 60. ā filiye mao in
lufin mas šašu si lal, ma el tufla in eotu: ā
el epusañ eot lulap si nu ke mutun pot lufin
mas si, ā šomla.
61. Ā Meri Magdalin el iño, ā sienu Meri,
eltal mutu iño tulonot lufin mas si.
62. ¶ Ā len si tuko, ma tukin len si lun
ako, met tol ā met Farisi elos tukeni nu yurol
Pailat, 63. fwakañ, Leum, kem esamak tu
met kusuinkas iño fwak, ke el mol, Tukin
len tolu ña fwa siefwil molyuk.
64. Ke ma iñi kom šap in liauñ ma mwowo
lufin mas si nu ke len si aktolu, fwin tiu ou iñi
met tumal lutlut elos a tuku [in foñ,] ā pusra'l
la, ā fwak nu sin metu, El molyuk: ā ma ku-
suinkas tuk koluk liki ma kusuinkas met.
65. Pailat el fwak nu selos, Met šano os
yuromwos: komwos fwala, ā orauñ akkeyu
oanu komwos etu.
66. Ā elos šom, ā orala lufin mas si ma
mwowo, tawunañ eot si, ā filiye met šano.

ŠAPTER XXVIII.

TAFIN foñ tuk lun sabbat, akurun lenelik
len si umet ke wik, Meri Magdalin, ā

sienu Meri, eltal tuku in liye lufin mas si.

2. Ã, liye, rarrar lulap: tu lipufon si lun Leum sikmi in kosaoe mi, ã tuku ã epusla eot liki mutun pot, ã el mutu fwe.

3. Mutal oanu šarom, ã nuknuk lal fwosfwos oanu wiaoa: 4. Ã ke šañeñ sel met šano elos rarrar, ã oanu met miši.

5. Ã lipufon el tupukoañ ã fwak nu seltal mutan, Komtal tiu šañeñ: tu ña etu tu komtal šuk Jisus, šu uniye on ke šaksiñ sugo met.

6. El tiu os yinu: tu el molyuk, oanu el fwak. Fwasu, liye an ya Leum on nu we.

7. Ã fwasot aksaya, ã luti nu sin met tumal lutlut tu el molyuk; ã, liye, el fwas met komwos tuk nu in Galili; iño komwos fwa liye'l: liye, ña fwak nu šumwos.

8. Ã eltal akpuspusye fwas liki lufin mas si, ke šañeñ ã eñun lulap, ã eltal kasus in fwak nu sin met tumal lutlut.

9. Ã [ke eltal šom in fwak nu sin met tumal lutlut,] liye, Jisus el šunoltal, fwakañ, Paiñ komtal. Ã eltal tuku ã sruukie niel ã ali nu sel.

10. Na Jisus el fwak nu seltal, Nikmit šañeñ: komtal šom fwak nu sin ma lik, tu elos šom nu in Galili, ã iño elos fwa liye yu.

11. Ã ke eltal šom, liye kutu sin met šano elos tuku nu in siti, ã luti nu sin met tol ma nu kemwu ma orala.

12. Ā ke elos wi met elder tukeni mwolil, ā
papu, tari, elos šuñ muni puspis nu sin met
meun, 13. fwakañ, Komwos fwak, Met tumal
lutlut elos tuku ke foñ, ā pusra'l la ke kut
motul.
14. Ā leum fwin loñ ma iñi, kut fwa umwe'l
ā orek komwos in tiu šañeñ.
15. Ā elos es muni, ā oru oanu elos luti nu
selos: ā kas si iñi met Ju elos kaskaskin nu
ke len si iñi.
16. ¶ Na met tumal lutlut sie-ñul-šie elos
šom nu in Galili, nu fwin eol ya Jisus el
orauñ nu selos.
17. Ā ke elos liye'l, elos ali nu sel: ā kutu
silalalfuñi.
18. Ā Jisus el tuku ā kaskas nu selos, fwa-
kañ, Ku e nu kemwu etūku nu sik in kosao
ā fwalu.
19. Tu ou iñi komwos šom, ā luti nu sin
met fwal e nu kemwu, baptais elos la in ēl
Papa, ā Mwen, ā Ñun Mutal;
20. Luti nu selos in liauñ oru ma nu kem-
wu ma ña šapkin nu šumwos: ā, liye, Ña
wi komwos ma patpat, nu ke safla fwalu.
Amen.

MWO ŠAŠU

LUN

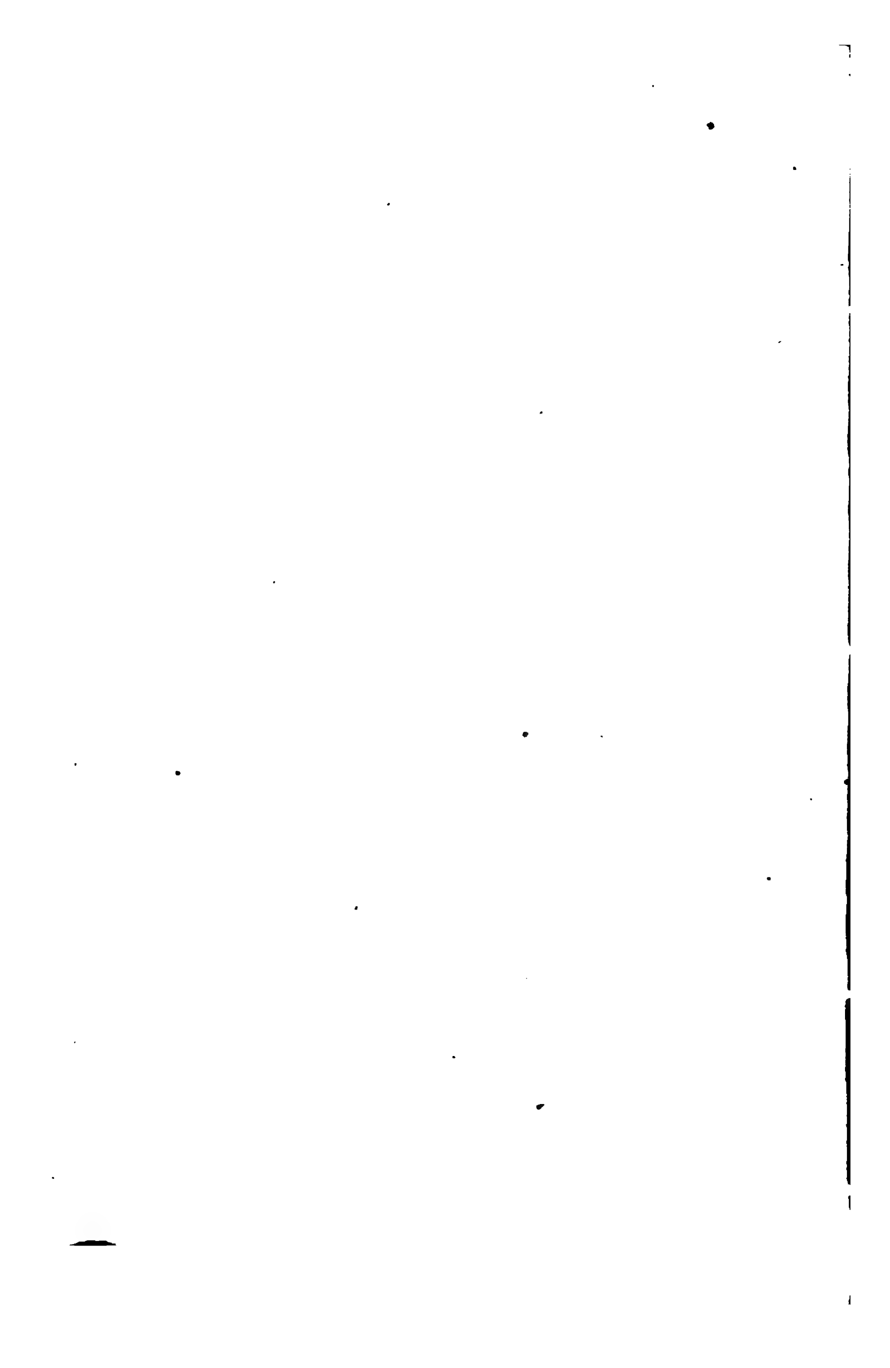
JISUS KRAIST LEUM LAṠ,

MA

LUK EL ŠIM.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.
1871.

MWO ŠAŠU LUN JISUS KRAIST LEUM LAS, MA LUK EL ŠIM.

ŠAPTER I.

TU ma puspis umet elos sriki in akšum-
wosye sie srumsrum ke kutu mao lalal-
fuñi nu šumwosmwos yuros, 2. oanu elos ši
mao nu šes, elos šu ke mutamwauk mi šif-
wanu liye ā orekma ke kas; 3. ña mu mwo
pe sik tu ña etenu šumwosmwos ma nu kem-
wu ke mutamwauk nu iñi, tu ña šim nu šum
in šumwos, O Teofilus, met kato mwowo si,
4. tu kom fwa etu ma šumwos mao kom lut-
lut ke met.

5. ¶ Ke len lun Erod, togusa lun Judea,
sie met tol ēl Zakaraias, lun len lun Ebaia;
ā mutan kīel sie sin an nutin Aaron, ā ēl
Elisabet.

6. Ā eltal, payi ye mutal God, fwafwasyis
tiu sito in me šap nu kemwu ā manu lun
Leum.

7. Ā wañin tulig nataltal, tu Elisabet el
mwuskūl; ā eltal matoanu.

8. Ā ma te oru, ke el orek in len lal me
orekma lun met tol ye mutun God, 9. oanu
manu ma lun met tol, me orekma lal in fureuk
me keñ, ke el ilyuk nu in imwen tempel lun
Leum.

10. Ã met puspis tukeni elos nu kemwu pre
likin umwe pal si ke fureuk me keñ.
11. Ã sie lipufon lun Leum el sikmi nu yu-
rol, ã tu leyut ke lãñ lun me keñ.
12. Ã ke Zakaraias el liye'l, el toninfoñ, ã
šañeñ putati nu fwe'l.
13. Ã lipufon el fwak nu sel, Zakaraias kom
tiu šañeñ: tu pre lom loñyuk tari; ã Elisa-
bet mutan kĩum el tufwa oswe nu šum mwen
si; ã kom tufwa pañpañ ẽl Jon.
14. Ã kom tufwa eñun ã inšimwowo; ã ma
puspis elos tufwa eñun ke el isũsla.
15. Tu el a fwa yok ye mutun Leum,
ã el a tiu nim wain ã me nim ku; ã el fwa
seseslanu ke Ñun Mutal inšien nine kĩel mi.
16. Ã el fwa forok olos la ma puspis tulig
nutin Israel nu sin Jeova God lalos.
17. Ã el fwa fwas ye mutun in ñun ã ku lun
Elaias, tu el fwa forokañ inšien papa nu sin
tulig, ã met tiu akos nu ke lalmetmet lun ma
payi; in ako met šu ako tari nu ke Leum.
18. Ã Zakaraias el fwak nu sin lipufon, Ña
fwa etu ma iñi ke mea? tu ña met matu, ã
mutan kĩuk el matoe pe.
19. Ã lipufon el tupokoañ, fwak nu sel, Ña
Gebriel, šu tu ye mutun God; ã sipe yu mi in
kaskas nu šum, ã fwakot kas eñun iñi nu
šum.
20. Ã, liye, kom fwa sikas, ã tiu ku in kas-
kas, nu ke len si ma iñi fwa orek tari, tu kom

silalalfuñi kas luk, ma fwa payikin ke pal
lalos.
21. Ã met elos tapnu'lañ Zakaraias, ã lut tu
el mutu pat in imwen tempel.
22. Ã ke el fwas liki, el koflanu kaskas nu
selos: ã elos etu tu el liye arurumu in imwen
tempel: tu el sisis nu selos, ã tiu kas.
23. Ã ma te oru, tu ke len in orekma lal ŝom
tari, el ŝom nu in lom sel.
24. Ã tukin len iño Elisabet mutan kĩel el
putete, ã ŝifwanu mwukin malem limikos,
fwakañ, 25. Ou iñi Leum el oru nu sik in ku-
tu len ke El ñetmu nu sik, in es kas mekin
sik yurin metu.
26. ¶ Ã ke malem akonkos God sipamu li-
pufon Gebriel nu sie siti lun Galili, pañpañ
Nazaret, 27. nu sin sie mutan tiu tukwe mo-
gul kaseñ nu sin sie met ẽl Josef, lun sou
lun Devid; ẽl mutan si iñi, Meri.
28. Ã lipufon el tuku nu yurol, ã fwak, Paiñ
kom, mutan oĩ mwowo; Leum wi kom; kom
inŝi mwowo yurin mutan.
29. Ã ke el liye, el toninfoñ ke kas lal, ã el
ŝuk inŝiel in etu paiñuk iñi.
30. Ã lipufon el fwak nu sel, Meri, kom tiu
ŝañeñ; tu kom konoiok kulañ tari yurin God.
31. Ã, liye, kom tufwa putete, ã fwa isũsla
mwen si, ã kom fwa pañon ẽ JISUS.
32. El tufwa fulat, ã tufwa pañpañ El
Mwen nutin Fulat liki nu kemwu: ã Leum

God fwa šuñ nu sel me mutu lun Devid pa-
pa tumal.
33. Ā el fwa togusa lun sou lun Jekob ma
patpat: ā togusai lal a tiu wañinla nu tuk.
34. Na Meri el fwak nu sin lipufon, Ma iñi
a fuka, tu ña tiu etu met?
35. Ā lipufon el tupokoañ ā fwak nu sel,
Ñun Mutal fwa tuku nu fwom, ā ku lun Fu-
lat liki nu kemwu, ā fwa luli komwi; ā ke
ma iñi ma mutal kom tufwa isūsla fwa pañ-
pañ Mwen nutin God.
36. Ā liye, Elisabet, ma tuyum, el pe pute-
te ke mwen ke el matu: ā iñi malem akonkos
ke'l šu pañpañ mwuskūl.
37. Tu wañin ma koflanu yurin God.
38. Ā Meri el fwak, Liye mutan lun Leum;
oru nu sik oanu kas lom. Ā lipufon el šom
luk el.
39. ¶ Ā in kutu len iño Meri el tuyuk, ā ši-
laklek in šom nu yin fwin eol sisik on we,
nu in sie siti lun Juda: 40. ā el utyuk nu in
lom sin Zakaraias, ā paiñul Elisabet.
41. Ā ma te oru, tu ke Elisabet el loñ paiñ-
uk lun Meri, kitin tulig el srosro inšiel; ā
Elisabet el tiñtiñinu ke Ñun Mutal: 42. ā el
kaskas ke pusral lulap ā fwak, Kom inši mwo-
wo yurin mutan, ā inši mwowo fute inšium.
43. Ā fuka ma iñi nu sik, tu nine kīen Le-
um luk el tuku nu yuruk?
44. Tu, liye, ke pusren paiñuk lom fwasyuk

nu in sreik, kitin tulig el srosro inšiuk ke eñun.
45. Ã inši mwowo el šu lalalfuñi; tu a fwa payikin mao ma fwak nu šum yurin Leum mi.
46. Ã Meri el fwak, Inšiuk kakšakin Leum,
47. ã ñunik eñun ke God Laño luk; 48. tu
El liauñ ma pusisel lun mutan kulanšap lal.
Tu, liye, tukin ma iñi fwil nu kemwu elos pañon yu inši mwowo.
49. Tu el šu ku, el oru nu sik ma lulap; ã Ẽl mutal.
50. Ã pakomutu lal on selos šu šañeñ sel fwil mi nu ke fwil.
51. El orek ku ke paul; el akfwas elos elik met fulañ ke ma nunku inšielos.
52. El akpusis elosye met ku liki me mutu lalos, ã akfulatye'los šu pusisel.
53. El akkũpye'los šu musinsral ke ma mwo; ã El sipa'loswot met gasrup pusinpo.
54. El kasu met kulanšap lal, Israel; ke esam pakomutu lal, 55. oanu el fwak (nu sin papa
tumas) nu sel Ebream, ã nu sin fute'l ma patpat.
56. Ã Meri el mutu yurol akurun malem tolu, ã folokla nu lom sel.
57. ¶ Ã Elisabet pal lal fwol ke el isũsla; ã el oswela mwen si.
58. Ã elos šu apkurun nu sel, a šou lal loñ

fuka Leum el pakomuta'l ma lulap; ā elos
oelul eñun ke.
59. Ā ma te oru, tu ke len si akoalkos elos
tuku in kosroela tulig; ā elos pañon ēl Zaka-
raias, oanu ē papa tumal.
60. Ā nine kīel el tupokoañ, ā fwak, Tiu
ou iñi; tu a fwa pañpañ ēl, Jon.
61. Ā elos fwak nu sel, Wañinu in sou lom
pañpañ ē Jon.
62. Ā elos sisñe nu sin papa tumal, ē šu el
luñsel pañpañ ka'l.
63. Ā el siyuk ke tebel lun šim, ā el šim,
fwakañ, Ēl Jon. Ā elos nu kemwu lut.
64. Ā kitin misiñi oalul igakla, ā loul tutul-
la, ā el kaskas, ā kašakin God.
65. Ā šañiñ putati fwe'los nu kemwu šu
mutu apnulos eni. Ā kas iñi nu kemwu sul-
kakin yikelik yin nu kemwu an eol on we
Judea.
66. Ā elos nu kemwu šu loñ likiye mao inši-
elos, fwakañ, Tulig šušu tulig si iñi! Ā
pon Leum oelul.
67. Ā Zakaraias, papa tumal, el tiñtiñinu ke
Ñun Mutal, ā el polyi fwakañ, 68. Inši mwo-
wo Leum, God lun Israel; tu El tuku ā mo-
lūla met sra'l, 69. ā El tulokunak ko in lāñe
kit in lom sin Devid met sra'n; 70. oanu el
kaskas ke olin met palu mutal lal, šu mutu
ke mutamwauk fwalu nu iñi.
71. Tu kut tufwa mol liki met lokwalok las,

ā liki paolos nu kemwu šu sruña kū
in orek pakomutu nu sin papa tum
esam mwuleuñ mutal lal; 73. kas i
ma El tukakunañ nu sin Ebream pap
74. tu El fwa oru nu šes, ke El es k
met lokwalok las, tu kut tufwa oru n
šañeñ, 75. in mutal ā in ma payi y
len nu kemwu ke mol las.

76. Ā kom, tulig, fwa pañpañ met
Fulat liki nu kemwu; tu kom fwa
mutun Leum in ako inek lal; 77. in
metmet lun mol nu sin met lal ke
koluk lalos, 78. ke pakoten kulañ
las; ke mao ma lenelik in kosaoe mi
yuros, 79. in aši kalem nu selos šu
los ā in ñunin miši, in kol nius nu
misla.

80. Ā tulig el kapak, ā ku in ñun, ā
yin mesis nu ke len si el sikmi nu I

ŠAPTER II.

A ma te oru in len iño tu Sisar Au
šap in oaoala fwal e nu kemwu

2. (Ā orek oaoala iñi met ke Sairin
um lun Siria.)

3. Elos nu kemwu šom in oakla nu
lalos.

4. Ā Josep el fwasyuk pe Galili mi
Nazaret, nu Judea, nu siti lun Devid
Betleem, (tu el lun sou ā ka lun

5. in oakla oelul Meri mutan kīel kaseñ, el malulap ke tulig.
6. Ā ma te oru, tu ke eltal iño, len fwolnu ke el isūsla.
7. Ā el oswela mwen si umet ā šuñ nuknuk in losolani, ā fili'lye nu nien moño lun kauu; tu wañin an elos on we nu in imwen met fwas.
8. Ā in anša met šeperd elos mutu in ima si, in liauñ un šip lalos ke foñ.
9. Ā liye, lipufon lun Leum el sikmi nu fwelos, ā ma mwowou lun Leum šaromrom apnu' loseni; ā elos šañeñ ma lulap.
10. Ā lipufon el fwak nu selos, Nik komwos šañeñ; tu, liye, ña wis nu šumwos kas mwonu ke eñun lulap, mao fwa nu sin met e nu kemwu.
11. Tu ma isūsla nu šumwos len si iñi, in siti lun Devid, met Laño, šu Leum Kraist.
12. Ā ma iñi akul nu šumwos: Komwos fwa konoiok kitin tulig nuknuk losilye, on nien me moño lun kauu.
13. Ā kitin misiñi wi lipufon ma puspis in kosao elos kakšakin God, ā fwak, 14. Mwolanu sin God, in fulat liki nu kemwu, ā misla yurin met šu el šulūla.
15. Ā ma te oru, ke lipufon elos šom luk elos nu in kosao tari, met šeperd elos kaskas sie sin sie, Lela kut in šom iñi nu Betlehem, ā liye mao ma te oru, ma Leum el oru nu šeš.
16. Ā elos šilaklak in tuku, ā konoiltotal-

ak Meri ā Josep, ā kitin tulig onu yin kau
moño we.
17. Ā ke elos liye tari, elos sulkakinelik kas
si ma fwak nu selos ke tulig si-iñi.
18. Ā elos nu kemwu šu loñ, lut ke ma met
šeperd fwak nu selos.
19. Ā Meri el likiye ma nu kemwu ma iñi ā
nunkauk ma inšiel.
20. Ā met šeperd elos folokla, oru mwowo ā
kakšakin God ke ma nu kemwu elos loñ ā
liye, oanu ma fwak nu selos.
21. ¶ Ā ke len oalkos in kosroela ma lun
tulig šom tari, elos pañpañ ēl JISUS, oanu
ma lipufon oru met putete inšien nine tuk.
22. Ā ke len lun aknasnasye'l la oanu manu
lun Moses orek tari, elos wis el nu Jerusalem
in fuleuñ nu sin Leum; 23. (oanu ma šim in
ma šap lun Leum, Mwen si umet nu kemwu
fwa pañpañ el mutal lun Jeova;) 24. ā in
orek kiše oanu ma fwak in manu lun Leum,
Luo muli sipa, ku mulioa fwus luo.
25. Ā liye, sie met os Jerusalem, ēl Simeon;
ā el iñi met payi ā mwo, el šaño akmwoye
lun Israel; ā Ñun Mutal on fwel.
26. Ā Ñun Mutal luti nu sel tu el tiu miši
met fwa liye Kraist lun Leum tuk.
27. Ā el tuku ke Ñun nu in imwen tempel;
ā ke papa nine eltal wis tulig Jisus, in oru nu
sel oanu ke manu mu, 28. na el kafsulak in
paul, ā ali nu sin God, ā fwak, 29. Leum, iñi

lela met kulansāp lom in šom misla, oanu ke
kas lom: 30. Tu mutuk liye mol lom, 31.
ma kom akou ye mutun met e nu kemwu;
32. kalem in akkalemye met Pegan, ā ma
mwowo lun met Israel lom.

33. Ā Josef ā nine kīel eltal lut ke kutu ma
kaskas ke'l.

34. Ā Simeon el ali ke'ltal, ā fwak nu sel
Meri nine kīel, Liye, tulig si iñi likiye ke pu-
tatla ā tuyuk ma puspis in Israel; ā ke akul
si fwa kaskas ko ke; 35. (ā kutlas a fwa fo-
kisye pe ñunum sasla,) tu ma nunku inši pus-
pis fwa sikmi.

36. ¶ Ā sie mutan palu, ē Anna, an nutin
Fanuel, lun sruf lun Ašer: el matoanu ā mu-
tu yurin met tumal yiu itkos tukin palsi el
mari; 37. ā el kotinmas akurun yiu oaliñul-
akos, el tiu šom liki imwen tempel, ā el oru
nu sin God ke lālo ā pre foñ ā len.

38. Ā pal si'ñinu el ilyuk ā šuñ pe kulu nu
sin God, ā kaskas ke'l nu selos nu kemwu šu
šano molūla in Jerusalem.

39. Ā ke elos orek ma nu kemwu oanu ma-
nu lun Leum tari, elos folokla nu Galili, nu
in Nazaret siti lalos.

40. Ā tulig el kapak, ā ku in ñun, seseslanu
ke lalmetmet; ā luñ lun God on fwel.

41. ¶ Ā papa nine kīel eltal šom nu Jerusa-
lem yiu nu kemwu nu ke kofwo lun alu-
kela.

42. Ã ke el yitunyuk sie-ñul-luo, elos šomwak nu Jerusalem oanu manu lun kofwo.

43. Ã ke elos orek ma fwol ke len tari, ke elos folokla, tulig Jisus el mutanu Jerusalem; ã Josef ã nine kĭel eltal tiu etu.

44. Ã elos šom len si, nunku mu tu el wi unmet si fwas; ã eltalos šukol yurin sou ã met laltal.

45. Ã ke eltal tiu konoilak, eltal folokla nu Jerusalem in šuk ol.

46. Ã ma te oru, tu tukin len tolu elos konoilok in imwen tempel, mutu infulwe yurin met luti, in loñ olos ã siyuk olos.

47. Ã elos nu kemwu šu loñ ol lut ke lalmetmet ã topuk lal.

48. Ã ke eltal liye'l, eltal lut kakšak: ã nine kĭel el fwak nu sel, Mwen efwo kom ku oru ou iñi nu sital? liye, papa tumom ã ña šuk kom ke ašor.

49. Ã el fwak nu seltal. Komtal šuk yu fuka? Komtal tiu etu tu mwo ña liauñ me orekma lun Papa tumuk?

50. Ã eltal tiu etu kas ma el fwak nu seltal.

51. Ã el oelultal tufuki, ã tuku nu Nazaret, ã aksoltal: ã nine kĭel el likiye kas iñi nu kemwu nu inšiel.

52. Ã Jisus el šifwanu tufwal in lalmetmet ã matala, ã in luñ lun God ã met.

ȘAPTER III.

KE yiu aksie-ñul-limikos ke Taiberius Sisar
togusa, Pontius Pailat el leum lun Ju-
dea, ā Erod el tetrark lun Galili, ā Filip met
lel el tetrark lun Iturea ā kutu an Trekonitis,
ā Laisenias tetrark lun Abilene, 2. ke Annas ā
Kaiafas eltal met tol fulat, kas lun God tuku
nu yin mesis nu yurol Jon mwen nutin Zaka-
raias.
3. Ā el tuku nu yin nu kemwu apkurun nu
Jordan, in luti baptais lun auliyuk in sisla
ma koluk: 4. oaṇu ma șimusla in buk in kas
lun Esaias met palu fwakañ, Pusren sie wo-
woyuk yin mesis, Komwos in akou ịnekin
Jeova, ā nakul ma șumwos.
5. Infwalfwal nu kemwu fwa nanala, ā eol
lulap ā eol sisik fwa akpusisye; ā ma kū
fwa akșumwosye, ā ma șiruprup fwa akfwel-
ye: 6. ā ikwe nu kemwu fwa liye me mol
lun God.
7. Na el fwak nu sin met puspis șu tuku nu
yurol tu el baptais elos la, O fwil lun fai-
per, șu șinșinkakin komwos in șom liki siluñ
a tuku?
8. Ke ma iñi, komwos isūs fwako mwo lun
auliyuk, ā tiu mutamwauk in fwak inșium-
wos, Ebream papa tumas; tu ña fwak nu
șumwos, God el ku in orek tulig nutin
Ebream ke eot iñi.
9. Ā iñi pe tulaiu on ke okun șaku; ke ma

iñi šak e nu kemwu šu tiu isũs fwako mwo pokiye, ā sisla nu in e.

10. Ā met elos siyuk sel, fwakañ, Ke ma iñi mea kem a oru?

11. El tupokoañ ā fwak nu selos, el šu koat luo lal, lela lun šuñ nu sel šu wañin ma lal; ā el šu os me moño nel, lela lun oru ouyape.

12. Na met rošo elos tuke pe in baptais, ā fwak nu sel, Met luti, mea kem a oru?

13. Ā el fwak nu selos, Komwos tiu es yok liki ma leum el šap nu šumwos.

14. Ā met meun elos pe siyuk sel, fwakañ, Ā mea kem a oru? Ā el fwak nu selos, Komwos tiu akluñiñye metu, tiu kiap elos la; ā es me mol lomwos in mwole.

15. Ā ke met elos šano, ā met e nu kemwu nunkauk inšielos ke Jon, el la Kraist, ku sito?

16. Jon el tupokoañ ā fwak nu selos nu kemwu, Payi ña baptaisi komwos la ke kof; ā sie a tuku ku liki yu, ña tiu mwo in tulala ea losin faluk lal; el a fwa baptaisi komwos la ke Ñun Mutal ā e.

17. Pal lal in paul, ā palela fwinpa lal nasnas lanu; ā fwa aseni wit nu in lom sel, ā el fureuk kulin ma in e kamwul.

18. Ā kutenu ma puspis in me lutlut lal el luti nu sin metu.

19. Ā el kaiyuk nu sel Herod tetrark ke Herodias mutan kïel Filip met lel, ā ke ma nu

kemwu ma koluk ma Herod el oru, 20. el
toeni ma iñi nu ke ma nu kemwu tu el kali-
lye Jon nu in prison.
21. ¶ Ā ke met e nu kemwu baptais tari,
ma te oru, tu Jisus wi pe baptais, ā ke el pre,
kosao igakla, 22. ā N̄un Mutal sikmi nu fwel
ke mano oanu mulioa, ā pusra si tuku in
kosaoemi ā fwak, Kom Mwen kulu si nutig,
N̄a ins̄imwowo kin kom.
23. Ā Jisus el akurun yiu tol-ñul matu ke
El mutamwauk in luti, oanu elos nunku, El
mwen nutin Josef, s̄u mwen nutin Hilai, 24.
s̄u mwen nutin Mattat, s̄u mwen nutin Livai,
s̄u mwen nutin Melkai, s̄u mwen nutin Jan-
na, s̄u mwen nutin Josef, 25. s̄u mwen nutin
Matataias, s̄u mwen nutin Emos, s̄u mwen
nutin Neum, s̄u mwen nutin Eslai, s̄u mwen
nutin Nagge, 26. s̄u mwen nutin Maat, s̄u
mwen nutin Matataias, s̄u mwen nutin Sem-
eai, s̄u mwen nutin Josef, s̄u mwen nutin
Juda, 27. s̄u mwen nutin Joanna, s̄u mwen
nutin Resa, s̄u mwen nutin Zorobebel, s̄u
mwen nutin Saletiel, s̄u mwen nutin Nirai,
28. s̄u mwen nutin Melkai, s̄u mwen nutin
Addai, s̄u mwen nutin Kosam, s̄u mwen nu-
tin Elmodam, s̄u mwen nutin Er, 29. s̄u
mwen nutin Jose, s̄u mwen nutin Eliezer, s̄u
mwen nutin Jorim, s̄u mwen nutin Mattat, s̄u
mwen nutin Livai, 30. s̄u mwen nutin Sime-
on, s̄u mwen nutin Juda, s̄u mwen nutin Jo-

sef, ŝu mwen nutin Jonan, ŝu mwen nutin
Elaiekim, 31. ŝu mwen nutin Melea, ŝu mwen
nutin Menan, ŝu mwen nutin Matteta, ŝu
mwen nutin Netan, ŝu mwen nutin Devid,
32. ŝu mwen nutin Jesse, ŝu mwen nutin Ob-
ed, ŝu mwen nutin Booz, ŝu mwen nutin Sal-
mon, ŝu mwen nutin Neasson, 33. ŝu mwen
nutin Eminadab, ŝu mwen nutin Eram, ŝu
mwen nutin Esrom, ŝu mwen nutin Feres, ŝu
mwen nutin Juda, 34. ŝu mwen nutin Jekob,
ŝu mwen nutin Aisaak, ŝu mwen nutin Ebre-
am, ŝu mwen nutin Tera, ŝu mwen nutin Na-
kor, 35. ŝu mwen nutin Seruk, ŝu mwen nutin
Regu, ŝu mwen nutin Felek, ŝu mwen nutin
Heber, ŝu mwen nutin Sela, 36. ŝu mwen
nutin Keinan, ŝu mwen nutin Arfaksed, ŝu
mwen nutin Ŝem, ŝu mwen nutin Noa, ŝu
mwen nutin Lemek, 37. ŝu mwen nutin Ma-
tusala, ŝu mwen nutin Enok, ŝu mwen nutin
Jered, ŝu mwen nutin Maleleel, ŝu mwen nu-
tin Keinan, 38. ŝu mwen nutin Enos, ŝu
mwen nutin Set, ŝu mwen nutin Adam, ŝu
mwen nutin God.

ŜAPTER IV.

A JISUS tiñtiñinu ke Ñun Mutal el folo-
ko Jordan mi, ā Ñun kolol nu yin mesis,
2. devil el srifwel ke len añaul. Ā in len iño
wañinu ma El mono: ā ke elos ŝom tari, el
musinsral tuk.

3. Ã devil el fwak nu sel, Kom fwin Mwen nutin God, šap eot si iñi in efla bred.
4. Ã Jisus el tupok nu sel, fwakañ, Ma šimusla, Met elos tiu mol ke bred mugenu, tu ke kas nu kemwu lun God.
5. Ã devil, ke el wis el ak nu fwin eol fulat, el luti nu sel kitin misiñi togusaï nu kemwu fwalu.
6. Ã devil el fwak nu sel, Mwol iñi nu kemwu nã fwa šiot nu šum, ã ma mwowo lalos: tu ma etũku nu sik; ã ña šuñ nu sin šu ña luñsik.
7. Ke ma iñi, kom fwin ali nu sik, a fwa lom nu kemwu.
8. Ã Jisus el tupok ã fwak nu sel, Fwala liki yu Setan, tu ma šimusla, Kom ali nu sin Jeova, God lom, ã oru nu sin mugenu.
9. Ã el wis el nu in Jerusalem, ã fili'lye on fwin mañon imwen tempel, ã fwak nu Sel, Kom fwin Mwen nutin God, kom šifwanu sis kom la nu ten.
10. Tu ma šimusla, El šapot nu sin lipufon lal, in karwuñin kom; 11. ã elos fwa tapuk kom wi in paolos, fwin tiu ou iñi kom tufwa kontaye nium ke eot.
12. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, ma fwak, Nik kom srifwe Jeova God lom.
13. Ã ke devil el orek srifwe nu kemwu tari, el šom luk El ke kutu pal.
14. ¶ Ã Jisus el folokla nu Galili ke ku

lun Ñun: ā puñal fwaselik yin nu kemwu apneni.

15. Ā El luti in lolñok lalos, elos nu kemwu kaksakin El.

16. Ā El tuku nu Nazaret, yin El matula we; ā, oanu manu lal, El ilyuk nu in imwen lolñok ke len sabat, ā tuyuk in rid.

17. Ā suñ nu sel buk lun Esaias met palu.
Ā ke El lakunalik buk, El konoiok on ya ma
simusla, 18. Ñunin Jeova on fwuk tu El si
mwol nu sik in luti mwo sasu nu sin met
sigasrup; El sipe yu la in akkeiela met asor
insielos, in luti tulala nu sin met kopur, ā in
igasla mutun met kun, in tula'los la met kos,
19. in luti yiu mwowo lun Leum.

20. Ā El limani buk, ā siefwil suñ nu sin met kulansap, ā mutu. Ā mutalos nu kemwu su in imwen lolñok elos sui'lye.

21. Ā El mutamwauk in fwak nu selos, Len si iñi ma simusla iñi payikin in sreumwos.

22. Ā elos nu kemwu orek ma lo ke'l, ā lut ke kas kulañ tuke liki oalul, Ā elos fwak, Ya El iñi tiu mwen nutin Josef?

23. Ā El fwak nu selos, Payi komwos a fwak kas si iñi matu nu sik, "Met satal, kom sifwanu unuwe kom la;" ma kem loñ ma orala in Keperneum, kom ore pe nu yin sum.

24. Ā El fwak, Payinu Ña fwak nu sumwos, An sin met palu tiu as al.

25. Ā Ña fwak ma payi nu sumwos, kotin-

mas ma puspis in Israel ke len lun Elaias, ke
kosao kauli yiu tolu ā malem onkos, ke sral
lulap yin nu kemwu an sa: 26. ā tiu sipa'l
la Elaias nu sin sie selos, tu nu Serepta, mu-
genu, sie siti lun Saidon, nu sin sie kotinmas.
27. Ā ma puspis leper in Israel ke pal si lun
Eliseus met palu; ā wañin sie selos nasnasla,
tu Neaman met Siria mugenu.
28. Ā elos nu kemwu in lolñok, ke elos loñ
ma iñi, elos tiñtiñinu ke mulat, 29. ā elos
tuyuk, ā sisel la liki siti, ā kol ol nu sisken
eol sisik siti lalos musa on we, tu elos fwa
kupurtowi'lye sisla nu ten.
30. Ā El fwas sasla 'luk elos, somla.
31. ¶ Ā El oatu nu Keperneum, siti lun
Galili, ā luti nu selos ke len Sabat.
32. Ā elos lut ke ma luti lal; tu kas lal pen.
33. Ā in lolñok met si mutu, su ñun lun de-
vil fokfok yurol, ā el wowoyuk ke pusra lu-
lap, 34. fwakañ, We! mea kem a oru nu
Sum, Jisus lun Nazaret? ya kom tuku in
kanaos kem la? ña etu la suo komwun;
sie Mutal lun God.
35. Ā Jisus el kaiyuk nu sel, fwakañ, Nimit
kas, ā fwasu luk el. Ā ke devil el siselañ
nu infulwe, el fwas luk el, ā tiu akkoluki el.
36. Ā elos nu kemwu lut, ā elos kaskas sie
sin sie, fwakañ, Kas susu iñi, tu ke pen
ā ku El sap nu sin ñun fokfok, ā elos fwala
liki.

37. Ã puñal fwaselik yin nu kemwu fwal apneni.
38. Ã El tuyuk liki imwen lolñok, ã ilyuk nu in lom sin Saimon. Ã nine kĩel mutan kĩel Saimon, el mwaiok ma lulap ke mas fwol; ã elos siyuk Sel ke'l.
39. Ã El tu yetal, ã kai mas fwol; ã ma wañinla luk el; ã kitin misiñi el tukakak ã oru nu selos.
40. Ã ke fwatu tili, elos nu kemwu šu met mas yurolos ke kutenu mas wis elos nu yurol; ã El filiye paul fwelos nu kemwu, ã akkei elos la.
41. Ã devil elos pe fwala liki ma puspis, wowoyuk, ã fwak, Kom Kraist Mwen nutin God. A El kai elos ã lela elos in tiu kas; tu elos etu tu el Kraist.
42. Ã ke lenelik El šomla, ã fwas nu yin mesis; ã met elos šok ol, ã tuku nu yurol, ã igol ol, lun tiu šom luk elos.
43. Ã el fwak nu selos, Me orekma luk in luti togusaĩ lun God nu yin kutenu siti ouyape; tu ke ma iñi pen yu mi.
44. Ã El luti in lolñok lun Galili.

ŠAPTER V.

AMA te oru, tu, ke met elos eok sel'ani in loñ kas lun God, El tu ke lulu Genesaret, 2. ã liye oak sisik lugue on ke lulu: ã met kwa elos srola liki ã olla ok lalos.

3. Ā El sroauk nu in sugo oak, ma lun Saimon, ā siyuk sel, lun kolla kute sisik liki annu. Ā el mutu fwin oaku ā luti nu sin metu.

4. Ā ke El kaskas tari, El fwak nu sel Saimon, Kom kolot liki annu, ā sisla ok lom in kwa.

5. Ā Saimon el tupok ā fwak nu Sel, Met Luti, Kem patur foñ nu len, ā pusinpo: measis, ke kas lom ña siefwil sisla ok.

6. Ā ke elos oru ma iñi tari, elos eal ik puspis: ā ok lalos miŝalla.

7. Ā elos ponsitamu met wi alos, ŝu mutu in sugoe pe oak, tu elos in tuku ā kas'elos. Ā elos tuku, ā nakla oak lugue, oanu tu mu tamwauk in tili.

8. Ke Saimon Piter el liye, el putatla nu intel Jisus, fwakañ, O Leum, fwala liki yu, tu ña met koluk.

9. Tu el lut, ā elos nu kemwu oelul, ke ik in kwa ma elos es.

10. Ā ouyape Jemes, ā Jon, mwen nutin Zebedi, ŝu oelul Saimon. Ā Jisus el fwak nu sel Saimon, Nik kom ŝañeñ, tu tuk kom fwa kwa met.

11. Ā ke elos wis oak okalos nu fwin meŝi, elos aliki ma nu kemwu ā fwas tuk ol.

12. ¶ Ā ma te oru ke El mutu in sie siti, liye, sie met aflanu ke musin leper: ke el liye'l Jisus, el fokakinye mutal, ā siyuknu nu Sel

fwakañ, Leum, kom fwin luñšom, Kom ku
in ore yu in nasnas.
13. Ã El sralot paul, ã kali'lye, fwakañ, Ña
ke, Kom in nasnas. Ã kitin misiñi mas le-
per wañinla luk el.
14. Ã El kaiyuk nu sel lun tiu fwak nu sin
met: ã kom šom, ã luti komyuñ nu sin met
tol, ã šuñ kiše ke ma orek kom in nasnas, oa-
nu Moses el šap, in akulin elos ye.
15. Ã puñal yokru fwaselik ke'l; ã met
p-u-s-pis elos tukeni in loñ, ã tu El akkei elos
la ke mas lalos.
16. Ã El šifwanu šom nu yin mesis ã pre.
17. ¶ Ã ma te oru ke sie len, ke El luti,
tu kutu met Farisi ã met luti lun manu elos
mutanu we, šu tuke like an nu kemwu met
mutu we lun Galili, ã Judea, ã Jerusalem; ã
ku lun Leum os we in akkei elos la.
18. Ã, liye, met elos wis sie met mas matol-
tol on fwin kūlūs si; ã elos šuk an ya elos in
wisalak nu we, ã in liki'lye ye mutal.
19. Ã ke elos koflanu konoiok an elos wis al
ak nu we ke met puspis, elos utyuk nu
fwin mañon lomwu, ã ko el la nu in lūf si,
on fwin kūlūs sisik nu infulwe ye mutal Jisus.
20. Ã ke El liye lalalfuñi lalos, El fwak nu
sel, Met, ma koluk lom nunok munas nu
šum.
21. Ã met šim ã met Farisi elos mutamwauk
in papu, fwakañ. Met šušu si iñi šu kaskas

ko nu ke God? Šu ku in nunok munas ke
ma koluk, tu God mugenu?
22. Ã ke Jisus etu nunk'olos, El tupok ã
fwak nu selos, Mea komwos pu inšiumwos?
23. Mea fusas liki in fwak, Ma koluk lom
nunok munas nu šum; ku in fwak, Tukakak
ã fwas?
24. Ã tu komwos fwa etu tu Mwen nutin
met ku lal on fwalu in nunok muñas ke ma
koluk (El fwak nu sin met mas matoltol,)
Kom tukakak, ã srukak kũlũs kium, ã fwas nu
in lom šum.
25. Ã kitin misiñi el tuyuk ye mutalos, ã
srukak ma el on fwe, ã šom nu lom sel, kaša-
kin God.
26. Ã elos nu kemwu lut, ã kakšakin God;
ã elos tiñtiñinu ke šañeñ, fwakañ, Kut liye ma
šokuruk misiñi.
27. ¶ Ã tukin ma iñi El šom ot, ã liye met
rošo, ē Livai, el mutu in imwen rošo: ã El
fwak nu sel, Kom fwas tukuk.
28. Ã el aliki ma nu kemwu, tuyuk, ã fwas
tuk ol.
29. Ã Livai el oru nu Sel sie kofwo lulap in
lom sel: ma puspis sin met rošo, ã sin kutenu
met šu oelulos foñla mutu.
30. Ã met šim lalos ã met Farisi elos torkas-
kas lain met tumal lutlut, fwakañ, Efwo kom-
wos ku moño ã nim yurin met rošo ã met
koluk?

31. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Elos šu ku tiu enenu met šatal ; tu elos šu mas.

32. Ña tiu tuku in pañon mu met payi, tu met koluk in auliyuk.

33. Ã elos fwak nu sel, Efwo ku met tumal lutlut lun Jon elos lălo pal puspis, ā orek ali, ā ouyape sin met Farisi; ā ma lom elos moño ā nim ?

34. Ã El fwak nu selos, Ya komwos ku in orek tulig nütin met pusla in lălo, ke met pusla yurolos ?

35. Ã len a fwa tuku ke met pusla eyela luk elos, ā na elos fwa lălo in len iño.

36. Ã El kaskas pe sie pupulyuk nu selos; Wañin met likiye ipen nuknuk šašu nu ke nuknuk ma, fwin ou iñi ip šašu mišelik, ā ip šašu tiu fwol nu ke ip ma.

37. Ã wañin met filiye wain šašu nu in šifwa matu; fwin ou iñi wain šašu foklŭlik šifwa matu, ā širorla, ā šifwa mišalšalla.

38. Tu filiye wain šašu nu in šifwa šašu; ā kemwu a fwa mwo.

39. Ã wañin met šu nim wain matu kitin misiñi el lunsel ma šašu; tu el fwak, Ma matu mwo liki.

ŞAPTER VI.

AMA te oru ke sabat akluo tukin ma si meta, tu el fwas sasla iña korn si; ā

met tumal lutlut elos olōīla korn, ā moño, ulle
mao in pauolos.

2. Ā kutu sin met Farisi fwak nu selos, Efwo
komwos ku oru ma oul in oru ke len sabat?

3. Ā Jisus el tupok nu selos ā fwak, Ya
komwos tiu rid ma iñi, ma Devid el oru, ke el
musinsral, ā elos su oelul? 4. fuka el ilyuk
nu in lom sin God, ā es, ā moño bred luti, ā
suñ pe nu selos su oelul; ma oul in moño, tu
ma lun met tol mugenu?

5. Ā El fwak nu selos, Tu Mwen nutin met
El Leum pe lun sabat.

6. Ā ma te oru ke sie pe len sabat, tu El
ilyuk nu in imwen lolñok ā luti: ā iño met si
ul lana paul leyut.

7. Ā met sim ā met Farisi elos sano'l, el a la
kela ke len sabat; tu elos fwa konoiok ma
kou lain ul.

8. Ā El etu nunkolos, ā El fwak nu sin met
su ul lanu paul, kom tuyuk, ā tu infulwe. Ā
el tuyuk ā tu.

9. Na Jisus el fwak nu selos, Ña siyuk nu
sumwos, la oul ke len sabat in orek mwo, ku
in orek koluk? in molūla mol, ku in kana-
osla?

10. Ā ke El ñetañ nu selos nu kemwu, El
fwak nu sel met si, kom sralot poum. Ā el
oru ou iñi; ā paul kela oanu leyenu.

11. Ā elos tiñtiñinu ke mulat; ā elos papu
sie sin sie, mea elos fwa oru nu sin Jisus.

12. ¶ Ã ma te oru ke len iño, tu El ŝom nu
fwin eola in pre, ā El mutu foñ fon si in pre
nu sin God.
13. Ã ke len El pañon mu met tumal lutlut:
ā El ŝulŭla sie-ñul-luo selos, ŝu El ŝuñ ēlos
met ŝap; 14. Saimon, (ŝu El ŝuñ pe El Piter,)
ā Andru ma lel, Jemes ā Jon, Filip ā Bartolo-
mu, 15. Mattu ā Tomas, Jemes nutin Alfeus,
ā Saimon pañpañ Zelotes, 16. ā Judas ma lel
Jemes, ā Judas Iskariot, ŝu pe met tukaku-
nak.
17. Ã El oelulos oatu, ā tu yin tupaspas, ā
ma puspis sin met tumal lutlut, ā elun met
lulap si elos tuke liki Judea mi nu kemwu ā
Jerusalem, ā fwin we nu mwea mi lun Tair ā
Saidon, in loñ ol, ā in kela ke mas lalos; 18.
ā elos ŝu keok ke ñun fokfok; elos kela.
19. Ã elos nu kemwu tukeni sriki in ka-
li'lye: ā ku fwas luk el, ā akkei elos la nu
kemwu.
20. ¶ Ã El keyuk mutal nu fwin met tumal
lutlut, ā fwak, Inŝi mwowo komwos met
sigasrŭp; tu togusaï lun God ma lomwos.
21. Inŝi mwowo komwos ŝu musinsral iñi; tu
komwos fwa kŭp. Inŝi mwowo komwos ŝu
tuñ iñi; tu komwos fwa isas.
22. Inŝi mwowo komwos ke met fwa sruñe
komwos, ā ke elos fwa sis komwos la luk elos,
ā fwa kas ko ke'umwos, ā sisla ĕ'umwos oa-
nu ma koluk, ke Mwen nutin met.

23. Komwos eñun in len si iño, ā srosro ke
eñun; tu, liye, mol lulap lomwos in kosao; tu
ou iñi papa tumalos oru nu sin met palu met.
24. Ā we nu šumwos šu gasrup! tu komwos
es par lomwos met.
25. We nu šumwos šu kūp! tu komwos fwa
musinsral. We nu šumwos šu isas iñi! tu
komwos fwa ašor ā tuñ.
26. We nu šumwos, ke met e nu kemwu fwa
kas mwo ke'umwos! tu ouyape papa tumalos
oru nu sin met palu sito met.
27. Ā tu Ña fwak nu šumwos šu loñ, Kom-
wos luñšomwos met lokwalok lomwos, oru
mwo nu selos šu sruñe komwos, 28. ali mwo
ke'los šu kas ko nu šumwos, ā pre ke'los šu
orek koluk lanu nu šumwos.
29. Ā el su pukil kom ke olum kom šuñ pe
leyenu nu sel; ā el šu esla nuknuk lik lom,
kom tiu igolol in es nuknuk lū pe.
30. Āšuñ nu sin met nu kemwu šu siyuk
šum; ā el šu esla ma lom, kom tiu siefwil
siyuk sel ka.
31. Ā oanu komwos luñšomwos met in oru
nu šumwos, komwos ore pe oaye nu selos.
32. Tu komwos fwin luñšomwos elos šu luñ-
ši komwos, mea kulu lomwos? tu met koluk
pe elos luñselos elos šu luñši elos.
33. Ā komwos fwin orek mwo nu selos šu
orek mwo nu šumwos, mea kulu lomwos? tu
met koluk elos oru ouyape.

34. Ã komwos fwin osroa nu selos fwensok lomwos in es tuk, mea kulu lomwos? tu met koluk elos osroa nu sin met koluk, tu elos fwa es ouyape.

35. Ã komwos luñsomwos met lokwalok lomwos, ã orek mwo, ã osroa, tiu fwensok lom in siefwil es pe tuk; ã me mol lomwos tufwa ma lulap, ã komwos tufwa tulig nutin Fulat liki nu kemwu: tu El kulañ nu selos su tiu kulü, ã su koluk.

36. Ke ma iñi komwos pakoten, oanu Papa tumomwos El pakoten pe.

37. Komwos tiu nunok koluk ã a fwa tiu nunok koluk nu sumwos: komwos tiu lusla, ã a fwa tiu lis komwos la: komwos nunok munas, ã a fwa nunok munas nu sumwos.

38. Komwos asuñ, ã a fwa siot nu sumwos; srigusrok mwo, tanye, oskoini nu sie, ã kakla, met elos tufwa siot nu in imwomwos. Tu srigusrok si ma komwos sriki ka, fwa sriki ouyape nu sumwos.

39. Ã El kaskas pupulyuk si nu selos: Ya met kun el ku in kol met kun? Ya eltal tiu putatla nu inluf si?

40. Met lutlut el tiu fulat liki met luti lal: ke lutlut sumwosnu el a fwa oanu met luti lal.

41. Ã efwo kom ku liye kutkut ma on in mutun lium, ã sak ma on in mutom kom tiu etu ka?

42. Fuka kom ku in fwak nu sin met lium,
Ma lik, lela ña in esla kutkut ma on in mu-
tom, ke kom šifwanu tiu liye šak ma on in
mutom? Kom mwošounkas, met kom sisla
šak liki mutom, ā na kom tufwa liye mwo in
esla kutkut liki mutan lium.
43. Tu šak mwo a tiu isūs fwako ko-
luk; ouyape šak koluk a tiu isūs fwako
mwo.
44. Tu etu šak nu kemwu ke fwako lal. Tu
met tiu es fokin fig ke mu, ouyape elos tiu es
fokin grep ke kokol.
45. Met mwo el wisla ma mwo liki tatū
mwo inšiel: ā met koluk el wisla ma ko-
luk liki tatū koluk inšiel; tu ke ma puspis
inšiel oalul kaskas ka.
46. Ā efwo komwos ku pañon yu, Leum,
Leum, ā tiu oru ma Ña fwak?
47. Kutenu šu tuku nu yuruk, ā lon kas luk,
ā oru mao, Ña fwa luti nu šumwos el oanu
šu: 48. El oanu sie met šu muša lom, ā
pukin lūāl, ā likiye mao on ten on fwin eot:
ā ke kof lapak, ā sronot fuñla ma lulap nu ke
lom iño, ā koflanu kususkuk mao, tu muša on
fwin eot.
49. Ā el šu loñ, ā tiu oru, el oanu sie met
wañin mao on ten el muša lom on fwin fok;
sronot fuñla ma lulap nu ke mao, ā kitin
misiñi iguri; ā lom iño mišalla ma lu-
lap.

ŜAPTER VII.

KE El kaskas ma iñi nu kemwu tu met
in loñ, tuk El utyuk nu in Kepemeum.
2. Ã sie senturion met kulanŝap lal, ŝu oi
sel, el mas, ã akurun nu miŝi.
3. Ã ke el loñ ke'l Jisus, el sipaot nu Sel
met elder lun met Ju, in pre siyuk Sel lun
oatu ã akkei el la met kulanŝap lal.
4. Ã ke elos tuku yurin Jisus, elos siyuknu
Sel ma lulap, fwakañ, Tu el mwo el ŝu oru
ma iñi ka; 5. tu el luñsel met las, ã el muŝa
imwen lolñok ŝes.
6. Na Jisus oelulos ŝom. Ã ke El tiu lüs-
la liki lomwu, senturion el sipaot met kawuk
nu Sel, in fwak nu Sel, Leum, kom tiu loko-
luke kom; tu ña tiu mwo tu Kom ilyuk ye
külüf sik.
7. Ke ma iñi ña tiu nunku tu ña mwo in tu-
ku nu yurum: ã kom fwaknu kas si, ã met
kulanŝap luk fwa kela.
8. Tu ña pe akos leum, met meun elos akos
yu, ã ña fwak nu sin sie, Kom ŝom, ã el ŝom;
ã nu sin sienu, Kom fwasu, ã el tuku; a nu
sin met kulanŝap luk, Kom oru ma iñi, ã el
oru.
9. Ke Jisus el loñ ma iñi El lut ke'l, ã El
ŝifwanu tapulla, ã fwak nu sin met ŝu fwas
tukol, Ña fwak nu ŝumwos, Ña tiu konoiok
lalalfuñi lulap ou iñi met, mo, tiu in Israel.

10. Ã elos šu sipeyuku, ke foloklanu in lomwu,
elos konoiok met kulanšap su mas kelanu.
11. ¶ Ã ma te oru len si tuk, tu El ilyuk
nu in sie siti pañpañ Nain; ã met tumal lut-
lut puspis oelul fwas, ã ma puspis metu.
12. Ã ke El tuku apkurun nu mutun oaoa
lun siti, liye, elos wisla met miši liki, mwen
si wunu nutin nine kiel, ã el kotinmas; ã ma
puspis met lun siti elos oelul.
13. Ã ke Leum liye'l, El pakomutal, ã
fwak nu sel, Kom tiu tuñ.
14. Ã El tuku kalye ra: ã elos šu wis el tu.
Ã El fwak, Met fwus, Ña fwak nu šum, Tu-
kakak.
15. Ã el šu miši mutu, ã mutamwauk in kas-
kas. Ã El asalañ nu sin nine kiel.
16. Ã šañeñ tuku nu fwelos nu kemwu; ã
elos kakšakin God, fwakañ, Met palu lulap
si sikmi nu yuros, ã God tuku nu yurin met
sran.
17. Ã puñal iñi fwaselik sasla yin nu kem-
wu Judea, ã yin nu kemwu apneni.
18. ¶ Ã met tumal lutlut lun Jon elos luti
nu sel ke ma nu kemwu ma iñi.
19. Ã Jon ke el pañon mu met tumal lutlut
luo el sipa'ltalot nu yurin Jisus, fwakañ, Ya
kom El šu a fwa tuku? ku kem a šuk
sienu?
20. Ke met eltal tuku nu yurol, eltal fwak,
Jon Baptist el sipe ketal mu nu yurum, in

fwak, Ya kom El šu a fwa tuku ku kem a šuk sienu?

21. Ã ke auu si iñi El akkeiela ma puspis ke munas ã mas lalos, ã ke ñun koluk; ã nu sin ma puspis met kun El ora'los in liye.

22. Na Jisus tupok ã fwak nu seltal, Komtal fwasot, ã luti nu sel Jon ma komtal liye ã loñ; fuka met kun elos liye, met ul elos fwas, met leper elos nasnas, met siloñkas loñ, met miši molyuk, mwo šašu luti nu sin met sigasrup.

23. Ã inši mwowo kutenu šu tiu tugulkul ke Ña.

24. Ã ke met šap lun Jon eltal somla, El mutamwauk in kaskas nu sin met ke'l Jon, Mea komwos šom nu yin mesis in liye? Ya a sugo kusususs ke eñu?

25. Ã mea komwos šom in liye? Ya met si nukomañ nuknuk fusas? Liye, elos šu nukomañ nuknuk mwolanu, ã me moño nelos mwo pe, elos mutu in lom sin togusa.

26. Ã mea komwos šom in liye? Ya met palu? Aok Ña fwak nu šumwos, ã yok liki met palu.

27. El iñi, el šu ma šimusla ka, Liye, Ña sipaot met šap luk, ye mutom, šu fwa akou inek lom ye mutom.

28. Tu Ña fwak nu šumwos, Yurolos šu mutan isüsla wañin sie met palu yok luk el Jon

Baptist: ā el ŝu srik liki in togusaï lun God, el yok luk el.
29. Ā met e nu kemwu ŝu loñ ol, ā met roŝo, elos payikin God, in baptaisla tari ke baptais lun Jon.
30. Ā met Farisi ā met manu elos kanaosla papu lun God lain elos, tu elos in tiu baptais ke'l.
31. Ke ma iñi, Ka mea Ña fwa pupulyūki met lun fwil si iñi? ā elos oanu mea?
32. Elos oanu tulig ŝu mutu niin kutakot, ā pañon mu sie sin sie, ā fwak, Kem nigarara nu ŝumwos, ā komwos tiu srosro; kem aŝor nu ŝumwos, ā komwos tiu tuñ.
33. Tu Jon Baptist el tuku tiu moño bred tiu nim wain; ā komwos fwak, Devil yurol.
34. Mwen nutin met El tuku moño ā nim; ā komwos fwak, Liye, met kain moño, ā nim wain, kawuk lun met roŝo ā met koluk!
35. Ā Lalmetmet el payi ke tulig natal nu kemwu.
36. ¶ Ā sie sin met Farisi el luñsel tu El oelul moño. Ā El ilyuk nu in lom sin Farisi, ā El foñyuñ nu ke tebue.
37. Ā liye, sie mutan in siti, ŝu koluk, ke el etu tu Jisus el foñyuñ nu ke tebue in lom sin met Farisi, el wis bok in alabaster me akmusra,
38. ā el tu yakul ke niel tuñ, ā mutamwauk in tanla niel ke sruninmit, ā ēla mao ke aun ŝiufwel, ā ñok niel, ā mwoswela ke me akmusra.

39. Ã ke met Farisi ŝu ŝuloimu, liye, el kaskas inŝiel, fwakañ, Met si iñi el fwin met palu El etu ŝu ã la fuka mutan si iñi ŝu kalul tu el koluk.

40. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, Saimon, kutu ma on sik in fwak nu ŝum. Ã el fwak, Met Luti, oramu.

41. Sie met kutakot ŝuñ mao, luo met lal es ŝumwe mol; sie ke penni lum-foko, ã sie ke lum-ñaul.

42. Ã ke wañin me mol laltal, el nunok munas nu seltal. Ke ma iñi kom fwak nu sik, ŝu seltal luñŝi el yok?

43. Saimon el tupok ã fwak, Ña mu el ŝu el nunok munas yok sel. Ã El fwak nu sel. Payi ma nununku lom.

44. Ã El ella nu sin mutan, ã fwak nu sel Saimon, Ya kom liye mutan si iñi? Ña ilyuk nu in lom ŝum met, kom tiu si nu sik kof in tanla niuk: ã el tanla niuk ke sruninmit, ã ēla ke aun ŝiufwel.

45. Kom tiu ñok yu; ã mutan si iñi tukin pal si Ña ilyuk el ñoknu niuk.

46. Kom tiu ŝuñ ŝifwa in mwosuela ŝiufwuk; ã mutan si iñi el mwoswela niuk ke me akmusra.

47. Ke ma iñi Ña fwak nu ŝum, Ma koluk lal, ma puspis, nunok munas nu sel; tu el luñŝi ma lulap; ã nu sin ŝu nunok munas ma sisik, el luñŝi ma sisik.

48. Ã El fwak nu sel, Ma koluk lom nunok munas nu ŝum.

49. Ā eloṡ ŝu oelul foñyuñ nu ke tabel mutamwauk in fwak inŝielos, Met ŝuŝu si iñi ŝu nunok munas ke ma koluk pe?
50. Ā El fwak nu sin mutan, Lalalfuñi lom moli kom; kom ŝom eñun.

ŜAPTER VIII.

AMA te oru tuk tu El fwas nu in siti ā an sisik met mutu we tiu sisla sie, kaskas ā luti mwo ŝaŝu lun togusaï lun God: ā sie-ñulluo elos oelul; 2. ā kutu mutan ŝu kela met ke ñun koluk ā munas, Meri pañpañ Magdalen ā devil itkos ŝom luk el, 3. ā Joanna mutan kĭel Ŝuza, met tutafpo lun Erod, ā Susanna, ā·ma puspis pe, ŝu oru nu sel ke ma lalos.
4. ¶ Ā ke met puspis elos tukeni, ā tuku nu yurol liki siti nu kemwu, El kaskas ke sie pupulyuk: 5. Sie met takunalik el ŝom in takunalik fute lal; ā ke el takunalik, kutu putatla nu pupaneku; ā loñya mao, ā mwen yin eñyeñu elos koñla mao.
6. Ā kutu putatla on fwin eot; ā ke kapak, paoala, tu wañin eou ka.
7. Ā kutu putatla nu yin kokol; ā kokol wi kapak, ā puani mao.
8. Ā kutepe putatla nu in fok mwo, ā kapak, ā isŭs fwako sie-fok ka. Ā ke El kaskas ma iñi tari, El fwak, El ŝu sra in loñ lela lun loñ.

9. Ã met tumal lutlut elos siyuk Sel, fwakañ, Mea pupulyuk si iñi ?

10. Ã El fwak, Ma ŝiot nu ŝumwos in etu ma foñla lun togusaĩ lun God : ã nu sin kutenu in pupulyũki ; tu liye elos a tiu liye, ã loñ elos a tiu etu.

11. Ã paiñi ma pupulyuk ; Fute kas lun God.

12. Elos pupaneku elos ŝu loñ ; na devil el tuku, ã esla kas liki inŝielos, tu elos in tiu lalalfũni ã mol.

13. Elos on fwin eot, ke elos loñ, elos es kas ke eñun ; ã wañin oka lalos, kutu pal elos lalalfuñi, ã ke pal mel elos putatla.

14. Ã mao putatla nu ke kokol, ke elos loñ, elos ŝom, inŝie ã gasrup ã eñun ke fwalu sruukeni mao, ã elos tiu iŝus fwako mwo.

15. Ã mao on in fok mwo, elos ŝu ke inŝielos payi ã mwo, elos loñ kas ã srukie, ã isũs fwako ke moñfusas.

16. Wañin met, ke el akosak lamu, el afwinye mao ye maŝi, ku filiye ye bed si ; ã el likiye ke sikon lamu, tu elos ŝu ilyuk fwa liye kalem.

17. Tu wañin mao afwinye a fwa tiu igasla ; ã mwukunla, ã a fwa tiu etauk ã fwaselik.

18. Ke ma iñi komwos liauñ, fuka komwos loñ ; tu kutenu ŝu os ma lal, a fwa ŝuñ nu sel ; ã kutenu ŝu wañin ma lal, fwa esla luk el ma el nunku ma lal.

19. ¶ Iñi nine ă met lel elos tuku nu yurol,
ă koflanu utyuk nu yurol ke met puspis.
20. Ă kutu oru nu Sel fwakañ, Nine kĭum ă
met lium elos tu likin umwe, kenu liye Kom.
21. Ă El tupok ă fwak nu selos, Nine kĭuk
ă met lik elos ŝu loñ kas lun God, ă oru m̃ao.
22. ¶ Ă ma te oru ke sie len, tu El wi
met tumal lutlut sroauñ nu fwin oaku; ă El
fwak nu selos, Lela kut in ŝom nu leyeno liki
lulu. Ă elos kolot.
23. Ă ke elos kol, El motul; ă eñ lulap tumi
nu fwin lulu; ă elos seseslanu ke kof, ă ŝen-
ŝenak.
24. Ă elos tuku nu yurol, ă oksa'lak, fwa-
kañ, Met Luti, met luti, kut a miŝi. Na El
tukakak, ă kutuñye eñ ă namwot; ă elos tu
misla.
25. Ă El fwak nu selos, Paya lalalfuñi lom-
wos? Ă elos ŝañeñ lut, fwakañ sie sin sie,
Met ŝuŝu met ŝen! tu El ŝap nu sin eñ ă kof,
ă elos aksol.
26. Ă elos tuku nu yin sin met Gadara, an
tulon an Galili.
27. Ă ke El srola nu fwal si, sie met lun siti,
devil yurol ma patpat, ă el tiu nukomañ
nuknuk, tiu mutu in lom, tu inkulyuku, el
ŝun ol.
28. Ă ke el liye'l Jisus, el wowoyuk, ă pu-
tatla ye mutal, ă fwak ke pusra lulap, Mea
ña oru nu ŝum, Jisus, Mwen nutin God fulat

liki nu kemwu? Ña kenu tu Kom tiu ore yu in keok.

29. (Tu el sap ñun fokfok in fwala liki met si. Tu pal puspis el sruki'lye: ā el kopur ke kapinkoslap ā fetter, ā el otalik me kopur, ā devil sipa'l ot nu yin mesis.)

30. Ā Jisus siyuk sel, fwakañ, Ēwosoun? Ā el fwak, Lision: tu ma puspis devil ilyuk nu in el.

31. Ā elos siyuknu nu Sel, lun tiu sipa'los wot nu yin lūāl.

32. Ā un kusro pig lulap si elos moño fwin eola; ā elos siyuknu nu Sel, tu lela elos in utyuk nu in elos. Ā El fule'los la.

33. Na devil elos som liki met si, ā utyuk nu in piga; ā un pig si elos kasus ma keku yin oatu nu in lulu, ā ma'l.

34. Ke elos su kitauñ piga liye ma orala, elos kaiñla, ā som ā fwakak mao nu in siti ā in anu.

35. Na elos som in liye ma orala; ā tuku nu yurol Jisus, ā konoiok met si, devil som liki met, el mutu ye nien Jisus, nukomañ nuknuk, ā tiu mwul: ā elos sañeñ.

36. Elos pe su liye mao fwak nu selos fuka mao el su devil yurol kela.

37. Na met nu kemwu apneni an sin met Gadara elos siyuknu nu Sel lun fwala luk elos: tu elos sañeñ ma lulap: ā El sroauk nu fwin oaku, ā siefwil folokla.

38. Ā met si šu devil šom luk el met, el
siyuknu nu Sel lun mutu yurol: ā Jisus sipa'l-
ot, fwakañ, 39. kom folokla nu lom šum, ā
fwakak fuka ma lulap ma God oru nu šum.
Ā el šomot, ā luti in siti nu kemwu fuka ma
lulap Jisus oru nu sel.
40. ¶ Ā ma te oru, tu ke Jisus folokla, met
elos eñun in as El; tu elos nu kemwu mutu
šan ol.
41. Ā, liye, sie met tuku, ĕl Jairus, ā el leum
lun lolñok; ā el putatla nu ke nien Jisus, ā
siyuknu nu Sel lun tuku nu in lom sel: 42.
tu an siewunu natal akurun matu yiu sie-
ñul-luo, ā el akurun nu miši. Ā ke El šom
met elos eok Sel.
43. Ā sie mutan mas ke sa širor yiu sie-ñul-
luo, šu kitela ma nu kemwu ma lal ke met
šatal, ā elos koflanu akkei el la, 44. el tuku
tuk'ol, ā kalye sisken nuknuk lal; a kitin
misiñi sa'l širor wañinla.
45. Ā Jisus el fwak, Šu kal yu wi? Ke
elos nu kemwu laflafwekin, Piter ā elos šu
oelul fwak, Met Luti, met puspis apinkom
weni ā eokis kom, ā kom fwak, Šu kal yu wi?
46. Jisus el fwak, Sienu kal yu wi; tu Ña
etu tu mwo fwas liki yu.
47. Ā ke mutan liye tu el tiu mwukin, el
tuku rarrar, ā putatla ye mutal, el fwak nu
Sel ye mutun met nu kemwu, ke ma el kal'-
ilye ka, ā fuka el kela kitin misiñi.

48. Ã El fwak nu sel, An, kom eñun, tu lalalfuñi lom orek kom in kela; kom šom in misla.
49. Ke El kaskas, sie met el tuku in lom mi sin leum lun lolñok, fwak nu sel, An nutum miši; tiu lokoluki Met Luti.
50. Ã ke Jisus loñ, El tupok nu sel, fwakañ, Nik kom šañeñ; lalalfuñi mugenu, ã el tufwa kela.
51. Ã ke El tuku nu in lomwu, El lela met in tiu utyuk, Piter, ã Jemes, ã Jon, ã papa ã nine lun tulig elos mugenu.
52. Ã elos nu kemwu tuñ, ã asro'l. Ã El fwak, Nik komwos tuñ; el tiu miši, tu motul.
53. Ã elos isasunkusa nu Sel, etu tu el miši.
54. Ã El lus elos la nu kemwu, ã es paul, ã pañon, fwakañ, Mutan fwus, tukakak.
55. Ã ñunal siefwil tuku, ã kitin mišiñi el tukakak: ã El šap in šuñ ma nel.
56. Ã kĭel tumal eltal lut. Ã El kaiyuk nu seltal tu eltal in tiu fwak nu sin met ma orala.

ŠAPTER IX.

NA El pañnõni nu sie met tumal lutlut sieñul-luo, ã šuñ nu selos ku, ã šap ke devil nu kemwu, ã in akkeiela mas.
2. Ã El sipa'los wot in luti togusaĩ lun God, ã in akkeiela met mas.
3. Ã El fwak nu selos, Komwos tiu es mao

ke fwas, tiu sikal, tiu nuk, tiu bred, tiu
muni; tiu kais luo koat.
4. Ā kutenu lom komwos ilyuk nu we, mu-
tu we, ā šom liki.
5. Ā kutenu šu tiu es komwos, ke komwos
šom liki siti si iño, fotoñla fok ke niumwos
ke sie akul lain alos.
6. Ā elos šomla, ā fwas sasla an met mutu
we, luti mwo šašū, ā akkeiela yin nu kem-
wu.
7. ¶ Ā Erod tetrark el loñ ma nu kemwu
ma El oru: ā el toninfoñ, tu kutu fwak, Jon
el molyuk yin miše mi; 8. ā kutu, Elaias el
sikmi: ā kutenu, sie sin met palu el siefwil
molyuk.
9. Ā Erod el fwak, Ña tala šiufwin Jon;
ka šu iñi, sin šu ña loñ kutu ma. Ā el kenu
liye'l.
10. Ā met šap, ke elos folokla, elos fwak nu
Sel ma nu kemwu elos oru. Ā El es elos, ā
šom muku yin mesis, an lun siti pañpañ Bet-
saida.
11. Ā met, ke elos etu, elos fwas tuk ol; ā
El es elos, ā kaskas nu selos ke togusaï lun
God, ā akkei elos la elos šu enenu in kela.
12. Ā ke len mutamwauk in foñuni, sie-ñul-
luo elos tuku ā fwak nu Sel, Kom sipaot me-
tu, tu elos fwa šom nu yin met mutu we ā an
apneni, ā mutu we, ā es ma nelos; tu kem
mutu yin mesis.

13. Ã El fwak nu selos, Komwos ŝuñ ma nelos. Ã elos fwak, Srukwalun nu bred limikos ã ik lugue mugenu yuros; kut nikin kut a la ŝom mol me moño nun met iñi nu kemwu.
14. Tu met elos akurun tausan limikos. Ã El fwak nu sin met tumal lutlut, Ora'los in mutu kais lum-ñaul srupin met.
15. Ã elos oru ou iñi, ã ora'los nu kemwu in mutu.
16. Na El es srukwalun nu bred limikos ã ik lugue, ã ñetak nu in kosao, El ali ke mao, ã kunŝalik, ã ŝuñ nu sin met lutlut in filiye ye mutun metu.
17. Ã elos moño, ã nu kemwu kŭp; ã elos srukak kuom sie-ñul-luo luin me moño ma on yurolos.
18. ¶ Ã ma te oru, ke El muku pre, met tumal lutlut elos oelul; ã El siyuk selos, fwakañ, Met elos mu, Ña ŝu?
19. Elos tupokoañ fwak, Jon Baptist; ã kutu Elaias; ã kutenu mu, sie sin met palu umet el siefwil molyuk.
20. El fwak nu selos, Ya komwos mu ŝu Ña? Piter el tupokoañ fwak, Kom Kraist lun God.
21. Ã El kaiyuk nu selos ma lulap, ã ŝap elos in tiu fwak ma iñi nu sin sienu met;
22. fwakañ, Mwen nutin met keokiuñ ke ma puspis, ã met elder ã leum tol ã met ŝim elos tufwa sis El la, ã uniye, ã siefwil molyuk len si aktolu.

23. Ā El fwak nu selos nu kemwu, Sienu
fwin luñši fwas tukuk, lela lun šifwanu lafla-
fwekun al, ā srukak šaksiñ sugo lal piñanu
len, ā fwas tukuk.
24. Tu kutenu met šu luñši laño mol lal
tufwa tūla mao: ā kutenu met šu luñši tūla
mol lal keik, El iñi tufwa laño mao.
25. Tu mea mwo sin met, el fwin es fwal nu
kemwu, ā el šifwanu tūla, ku sisila?
26. Tu kutenu met a fwa mekin sik ā ke kas
luk, Mwen nutin met fwa mekin sel ke
El a fwa tuku in ma mwowo lal, ā ma lun
Papa, ā ma lun lipufon mutal.
27. Ā Ña fwak nu šumwos payi, kutu šu tu
iñi, elos tiu pulakin mišsi nu ke pal si elos
liye togusaï lun God.
28. ¶ Ā ma te oru akurun len oalkos tukin
kas iñi, El es Piter ā Jon ā Jemes, ā fwasyuk
nu fwin eola in pre.
29. Ā ke El pre, mutal ekla, ā nuknuk lal
fwosfwos ā šarom.
30. Ā liye, met luo, Moses ā Elaias, eltal oelul
kaskas; 31. eltal sikmi in ma mwowo ā kas-
kas ke miši El tufwa oru nu Jerusalem.
32. Ā Piter ā elos šu oelul toas ke metkel.
Ā ke elos ñutalik, elos liye ma mwowou lal, ā
met luo šu tu yurol.
33. Ā ma te oru, ke eltal šom luk El, Piter
el fwak nu sin Jisus, Met Luti, mwo nu šes
in mutanu iñi; ā lela kut in muša lom sra

tolu; sie šum, ā sie sin Moses, ā sie sin Elaias: el nūkin ma el fwak.

34. Ke el kaskas ou iñi, sie pukunieñ tuku, ā lololosi; ā elos šañeñ ke élos ilyuk nu in pukunieñ.

35. Ā pusra si tuke liki pukunieñ, fwakañ, El iñi Mwen kulu nutig; komwos loñ ol.

36. Ā ke pusra šomla tari, Jisus mugenu mutu. Ā elos mwukin mao, ā tiu fwak nu sin sie met in len iño ke mao ma elos liye.

37. ¶ Ā ma te oru, ke len si tuk ke elos oatu fwin eola mi, met puspis elos šun ol.

38. Ā, liye, sie met yurolos el wowoyuk, fwakañ, Met Luti, Ña siyuknu nu sum, kom in ñetañ nu sin mwen nutig; tu el tulig siewunu nutig.

39. Ā, liye, sie ñun el es el, ā kitin misiñi el wowoyuk; ā el ora'l lun lulek ā atinfulak; ā el tupurpurelik, upa in šom luk el.

40. Ā ña siyuknu nu sin met tumom lutlut in sis el la, ā elos koflanu.

41. Ā Jisus tupokoañ fwak, O fwil silalafuñi ā koluk, putaka Ña mutu yurumwos, ā mutañ komwos? wisi mwen nutom.

42. Ā ke el fwasu devil el sisi'lye nu in foko, ā ora'l lun lulek. Ā Jisus kaiyuk nu sin ñun fokfok, ā El akkei el la tulig, ā siefwil asa'lañ nu sin papa tumal.

43. Ā elos nu kemwu lut ke ku lulap lun God. Ā ke elos nu kemwu lut ke ma nu kem-

wu ma Jisus el oru, El fwak nu sin met tu-
mal lutlut, 44. Lela kas iñi in utyuk nu in
sreumwos, tu Mwen nutin met a fwa etükyuñ
nu in pon metu.
45. Ā elos tiu etu kas si iñi, ā mao mwuk-
mwuk ke'los tu elos tiu etu mao: ā elos šañeñ
in siyuk Sel ke kas si ino.
46. ¶ Na elos tukeni asiuki sie sin sie, šu se-
los fwa yok liki.
47. Ā Jisus, etu ma asiuki inšielos, El es sie
tulig, ā fili'lye yurol, 48. ā fwak nu selos, Kut-
enu met šu es tulig si iñi in Ĕk el es yu; ā
el šu es yu, es El šu sipe yu mi: tu el šu srik-
liki yurumwos, el iñi fwa yok.
49. Ā Jon el tupokoañ ā fwak, Met Luti, kem
liye sie sisla devil in Ĕum; ā kem mu lun tiu
ou iñi, tu el tiu wi kem fwas.
50. Ā Jisus el fwak nu sel, Nik kom ou iñi
nu sel; tu el šu tiu lain kit el wi kit.
51. ¶ Ā ma te oru, ke pal si a fwol a fwa
utükyuk El nu lüñ, El nunkol šumwos in
šom nu Jerusalem, 52. ā El sipaot met šap ye
mutal: ā elos šom, ā ilyuk nu yin sisik lun
met Samaria, tu elos in ako ke'l.
53. Ā elos tiu es El, tu mutal oanu El kenu
šom nu Jerusalem.
54. Ā ke met tumal lutlut Jemes ā Jon liye
ma iñi, eltal fwak, Leum, kom luñšom tu ke-
tal šap e in tuku in kosaoe mi, ā fur'elos yuk,
oanu Elaias el oru met?

55. Ā El tapulla, ā kai'eltal, ā fwak, Komtal tiu etu ñunumtal.

56. [Tu Mwen nutin met el tiu tuku in kanaosla mol lun met, tu in mol elos la.] Ā elos šom nu sienu an sisik.

57. ¶ Ā ma te oru, tu, ke elos fwas inganeku, sie met el fwak nu Sel, Leum, ña tufwa fwas tukum yin nu kemwu kom fwas nu we.

58. Jisus el fwak nu sel, Inluf lun fok, ā añ kien mwon yin eñyeñu; ā Mwen nutin met wañin an El likiye šiufwel on we.

59. Ā El fwak nu sin sienu, Kom fwas tukuk. Ā el fwak, Leum, lela ña'n šom met ā pukinye papa tumak.

60. Jisus El fwak nu sel, Lela met miši in pukinye met miši lalos: ā kom šom ā luti togusaï lun God.

61. Ā sienu el pe fwak, Leum, ña tufwa fwas tukum; ā lela ña'n šom met šuñ mwilkas nu selos mutu in lom sik.

62. Ā Jisus El fwak nu sel, Met si fwin likiye paul nu ke plau, ā tapulla, el tiu fwol nu ke togusaï lun God.

ŠAPTER X.

TUKIN ma iñi Leum El filiye kutenu met it-ñul pe, ā sipa'los wot kais luo fwas ye mutal nu in siti nu kemwEu ā an,l a fwa šifwanu tuku nu we.

2. Ke ma iñi El fwak nu selos, Payi kapak

masla ma lulap, ā pu met orekma; ke ma iñi
komwos pre nu sin Leum lun ma kapak masla,
tu El sipaot met orekma nu yin ma kapak
masla Lal.
3. Komwos šom; liye, Ña sipe komwos la
oanu kosro lam nu yurin kosro wolf.
4. Komwos tiu wis nukin muni, tiu nuk ke
fwafasyis, tiu faluk; ā tiu paiñ met ingaⁿ
neku.
5. Ā in kutenu lom komwos ilyuk nu we,
komwos fwak met, Misla nu ke lom si iñi.
6. Ā mwen nutin misla el fwin mutu iño,
misla lomwos fwa mutu fwe; fwin tiu ou iñi,
fwa siefwil foloko nu yurumwos.
7. Ā komwos mutanu in lom si iñi, moño ā
nim mao elos ašiot. Tu mwo in šuñ me mol
nu sin met orekma. Komwos tiu šom liki
lom iñi nu lom iño.
8. Ā in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ā
elos es komwos, moño mao ma elos likiye ye
mutomwos; 9. ā akkei el la met mas šu mutu
we, ā fwak nu selos; Togusaï lun God tuku
apkurun nu šumwos.
10. Ā in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ā
elos tiu es komwos, komwos fwasot nu in inek
lun siti si iñi, ā fwak, 11. Aok pukpuk lun
siti lomwos, ma fulful ke nius, kem ēlla
lain komwos; ā ouyape komwos etenu ma
iñi,' tu togusaï lun God apkurun nu šu-
mwos.

12. Ã ña fwak nu šumwos, tu in len si iño an Sodom mwo liki siti si iño.

13. We nu šum Koresin! we nu šum Betsaida! tu fwin orek me orek ma lulap in Tair ã Saidon met, ma orek yin šumtal iñi, eltal auliyuk u-met in nuknuk mwa šeñšeñ ã apat.

14. Ã an Tair ã Saidon in ošun mwo liki šumtal.

15. Ã kom Keperneum, ma akfulatye nu in kosao, fwa sisyikla nu in hell.

16. El šu loñ komwos, loñ yu; el šu sruñe komwos, sruña yu; ã el šu sruña yu, sruñ el šu sipe yu mi.

17. Ã it-ñul elos siefwil folokla ke eñun, fwakañ, Leum, aok devil elos akos kem ke Ẽ'um.

18. Ã El fwak nu selos, Ña liye Setan el putatla in kosaoe mi oanu šarom.

19. Liye, Ña šiot nu šumwos ku in loñye fwin serpent ã skorpion, ã ke ku nu kemwu lun lokwalok; ã wañinu ma ku in akkoluki komwos.

20. Ã tu ke ma iñi komwos tiu eñun, tu ñun elos akos komwos; ã tu komwos eñun ke ma iñi, tu ẽumwos šimla in kosao.

21. ¶ In auu si iño Jisus el eñun in ñun, ã fwak, Ña kulu nu Šum, O Papa, Leum in kosao ã fwalu, tu Kom mwukin ma iñi liki lalmetmet ã lalkuñ, ã oaliñalik mao nu sin kitin tulig; aok O Papa, tu ou iñi mwo ye mutom.

22. [Ā el forla nu sin met tumal lutlut ā
fwak,] Papa tumuk El aši nu Eik ma nu kem-
wu; ā wañin met etu šu Mwen, tu Papa mu-
genu; ā šu Papa, tu Mwen mugenu, ā nu sin
šu Mwen tufwa fwakulak.
23. Ā El šifwanu tapulla nu sin met tumal
lutlut muku ā fwak, Inši mwowo mutalos šu
liye mao ma komwos liye.
24. Tu Ña fwak nu šumwos, ma puspis met
palu ā togusa elos kenu liye mao ma kom-
wos liye, ā elos tiu liye; ā in loñ mao ma
komwos loñ, ā elos tiu loñ.
25. ¶ Ā, liye sie met manu el tuyuk, ā sri-
fwel, fwakañ, Met luti, mea ña oru tu ña fwa
es mol ma patpat?
26. El fwak nu sel, Mea šimusla in manu?
fuka kom rid?
27. Ā el tupokoañ fwak, Kom luñšom Jeova
God lom ke inšium kemwu, ā ke ñunum
kemwu, ā ke ku lom kemwu, ā ke nunkom
kemwu; ā met tulon lom oanu kom šifwanu.
28. Ā El fwak nu sel, Payi ma kom tupok;
oru ma iñi, ā kom tufwa mol.
29. Ā ke el luñšel šifwanu payikunal, el
fwak nu sin Jisus, Ā šu met tulon luk?
30. Ā Jisus tupokoañ fwak, Sie met el oatu
Jerusalem mi nu Jeriko, el tuku nu yurin
met iñunyar, šu šarukla nuknuk lal, ā kun-
ta'lye ā fili'lye akurun nu miši, šomla.
31. Ā ma te oru tu sie met tol el oatu nu in

inek iño; ā ke el liye'l el fwas alukela nu leyeno.

32. Ā ouyape sie met Livait, ke el mutu iño, el tuku ā ñetañ nu sel, ā fwas alukela nu leyeno.

33. Ā sie met Samaria, ke el fwafwasyis, el tuku yin el mutu we; ā ke el liye'l el pakomuta'l,
34. ā tuku nu yurol, ā lolūni kinit ke'l, okūye kaki ā wain nu ke, ā fili'lye fwin kosro natal, ā wis el nu in imwen met fwas, ā liye'lañ.

35. Ā lutu ke el šomla, el es akurun kwater si in šuñ nu sin šu liye'lañ, ā fwak nu sel, Kom liye'lañ; ā kom fwin siefwil es kutepe, ke ña siefwil tuku, ña fwa mol nu šum.

36. Kom nunku šu ka met tolu iñi met tulon lal, šu fwas nu yurin met iñunyar?

37. Ā el fwak, El šu pakomuta'l, Na Jisus el fwak nu sel, Kom fwasot, ā oru ouyape.

38. ¶ Ā ma te oru ke elos fwafwasyis tu El utyuk nu in sie an sisik met mutu we; ā sie mutan ē Marta el es El nu in lom sel.

39. Ā sie tāel pañpañ Meri, šu muta pe ke nien Jisus, ā loñ kas lal.

40. Ā Marta el kafofo ke orek ma lulap, ā el tuku nu yurol, ā fwak, Leum, ya kom pulesu tu ma tāik el fili yu wi mugenu in oru? ke ma iñi kom sipa'l lun kase yu.

41. Ā Jisus el tupok ā fwak nu sel, Marta

Marta, kom nunkauk ā lokolok ke ma puspis: 42. ā sie me enenu; ā Meri el šulūla ma mwo, ma a tiu etūkla luk el.

ŠAPTER XI.

AMA te oru, tu ke El pre in sie an, ke pre tari, sie sin met tumal lutlut el fwak nu Sel, Leum, luti nu šes in pre, oanu Jon el lute pe tumal lutlut lal.

2. Ā El fwak nu selos, ke komwos pre, fwak, Papa tumus šu in kosao, Ē'los oul payi. Togusaï Lalos tuku. Lela Elos luñselos in oru, ou in kosao, ouyape nu fwalu.

3. Kite kit mi me mono piñanu len.

4. Ā nunok munas nu šes ke ma koluk las; tu kut pe nunok munas nu selos nu kemwu šu tiu payi nu šes. Ā tiu kol kit kut in mel; [tu es kitla liki ma koluk.]

5. Ā El fwak nu selos, Šu šumwos fwa sie met kawuk lal, ā fwa šom nu yurol infulwin foñ, ā fwak nu sel, Met kawuk, ši nu sik srukwal tolu; 6. tu sie met kawuk luk ke el fwafwasyis tuku nu yuruk, wañin nu ma ñ'un likiye ye mutal.

7. Ā el šu lomwu fwa tupokoañ ā fwak, Kom tiu lokoluki yu; mutun oaoa kauli, ā tulig nutig elos on yuruk fwin kūlūs; Ña koflanu tukakak in šiot nu šum.

8. Ña fwak nu šumwos, El fwin tiu tukakak ā šuñ nu sel tu el met kawuk lal, ā tu ke

siyuknu siyuknu el tufwa tukakak ā ŝuñ nu sel yikas el enenu.

9. A ña fwak nu ŝumwos, Siyuk, ā a fwa ŝiot nu ŝumwos; ŝuk, ā komwos tufwa konoiok; tomwolak, ā a fwa igasla nu ŝumwos.

10. Tu elos ŝu siyuk es; ā el ŝu ŝuk konoiok; ā nu sin ŝu tomwolak a fwa igasla.

11. Sie mwen el fwin siyuk bred sin sie ŝumwos ŝu papa, ya el fwa ŝuñ eot nu sel? ku el fwin siyuk ik, ya el fwa ŝuñ serpent nu sel in aolla, ik?

12. Ku el fwin siyuk atro, ya el fwa ŝuñ skorpion nu sel?

13. Ke ma iñi komwos met koluk fwino etu in ŝuñ ma mwowo nu sin tulig nutumwos; fuku ma yoknu Papa tumomwos ŝu in kosao a fwa ŝuñ Ñun Mutal nu selos ŝu siyuk sel.

14. ¶ Ā El sisla devil liki, ā El sikas. Ā ma te oru, ke devil el ŝom liki, ma sikas el kaskas; ā met elos lut.

15. Ā kutu selos fwak, El sisla devil like ke Beelzebul leum lun devil.

16. Ā kutenu srifwel, elos siyuk Sel akul si in kosaoe mi.

17. Ā El etu nunkolos ā fwak nu selos, Togusaï nu kemwu ŝifwanu aes tufwa wañinla; ā lom ŝifwanu aes iguri.

18. Ouyape Setan el fwin ŝifwanu aes, fuka togusaï lal tufwa tu? tu komwos mu Ña sisla devil liki ke Beelzebul.

19. Ā Ña fwin sisla devil liki ke Beelzebul,
ke ŝu mwen nutomwos sis elos la? ke ma iñi
elos tufwa met nununku lomwos.
20. Ā Ña ke kufin paul God fwin sisla devil
liki, payi togusaï lun God tuku nu yuromwos.
21. Ke met ku ŝifweni me meun el liauñ
lom sel, ma lal on misla: 22. ā ke sie ku luk
el tuku nu fwel, a kutñu'l la, el esla luk el nu
kemwu me meun lal ma el lalalfuñi ke, ā ki-
telik ma el es.
23. El ŝu tiu wi yu el lain yu; el ŝu tiu wi
yu wiseni el luselik.
24. Ke ñun fokfok fwala liki met si, el fwa-
fwasyis sasla an paoala, ŝuk moñla; ā tiu nu
konoiok, el fwak, Ña fwa folokla nu lomsik
yin ña fwas we mi.
25. Ā ke el tuku, el konoiok la imom ā
yinla.
26. Na el ŝom, ā es kutenu ñun itkos koluk
luk el; ā elos ilyuk ā mutu we: ā ma tuk
lun met si iñi koluk liki ma meta.
27. Ā ma te oru, ke El kaskas ma iñi, sie
mutan yurin met puspis tukeni el srukak pus-
ral, ā fwak nu Sel, Inŝi mwowo inŝien su os-
we kom la, ā mutun titi ma kom titi ka.
28. Ā El fwak, Aok, mwo pe elos ŝu loñ
kas lun God, a liauñ mao elos inŝi mwowo
liki.
29. ¶ Ā ke met puspis tukeni tiñtiñi, El mu-
tamwauk in fwak, Fwil si iñi fwil koluk.

Elos šuk sie akul; ā wañin akul fwa šiot nu ka, tu akul si lun Jonas met palu.

30. Tu oanu Jonas el sie akul nu sin met Nineva, ouyape Mwen nutin met fwa nu sin fwil si iñi.

31. Kosoa yin eur el fwa tuyuk yin ošun yurin met lun fwil si iñi, ā lus elos la; tu el tuku yin tafwun fwale mi in loñ lalmetmet lun Solomon; ā liye, sie yok luk el Solomon mutu iñi.

32. Met Nineva elos tufwa tuyuk in ošun yurin fwil si iñi, ā fwa lusla mao: tu elos auliyuk ke ma luti lun Jonas; a, liye, sie yok luk el Jonas mutu iñi.

33. Ā wañin met, ke el akosyuk lamu, el filiye niin mwukma, tiu ye tup si, tu on fwin sikon lamu, tu elos šu utyuk fwa liye kalem.

34. Kalem lun mano muta: ke ma iñi ke mutom mwo, monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem; ā ke koluk, monum pe tiñtiñinu ke los.

35. Ke ma iñi liauñ tu kalem ma in kom a tiu los.

36. Ke ma iñi fwin monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem, wañin an los ke, ma nu kemwu fwa tiñtiñinu ka kalem, oanu ke lam akkalemye kom mwo.

37. ¶ Ā ke El kaskas, sie met Farisi siyuknu sel lun oelul moño; ā El utyuk nu lū, ā foñyuñ.

38. Ã ke met Farisi liye, el lut tu El tiu tanla met moño tuk.

39. Ã Leum el fwak nu sel, Iñi komwos met Farisi orek likin kup ã pulet in nasnas; ã insiumwos tiñtiñinu ke kanaosten ã koluk.

40. Komwos lalfon, ya El su orek ma lik El tiu orek ma lũ pe?

41. Mwo tu komwos suñ me pakomutu ke kutu ma os yurumwos; ã, liye, ma nu kemwu fwa nasnas yurumwos.

42. Ã we nu sumwos met Farisi: tu komwos aksieñulye mint ã ru, ã sak keñ kemwu, ã aksitoiyela ma nununku ã luñ lun God: mwo tu komwos in oru ma iñi, ã tiu sisla ma iño.

43. We nu sumwos met Farisi! tu komwos luñsomwos me mutu fulat in lolñok, ã paiñ niin kitakot.

44. We nu sumwos [met sim ã met Farisi mwosounkas!] tu komwos oanu luf kiin mas, wañin akulinye, ã met su fwafwasyis fwe elos tiu etu mao.

45. Na sie sin met manu el tupok ã fwak nu Sel, Met Luti, ke kas si iñi kom kas ko pe ke's.

46. Ã El fwak, We nu sumwos pe, met manu! tu komwos likiye mao fwin met ma toas lanu in wis, ã komwos sifwanu tiu kal ma elos wis ke sie kufin poumwos.

47. We nu sumwos! tu komwos musa in-

kulyuk lun met palu, ā papa tumomwos elos on'elos la.

48. Ke ma iñi komwos orek ma lo tu komwos mu payi me orekma lun papa tumomwos: tu payi elos on'elos la, ā komwos muša inkulyuk lalos.

49. Ke ma iñi pe lalmetmet lun God fwak, Ña tufwa sipaot met palu ā met šap, nu selos, ā kutu selos elos tufwa uniye ā kolyaï.

50. Tu sa lun met palu nu kemwu ma širor ke mutamwauk fwalu nu iñi, fwa siyuk fwil si iñi kā; 51. sa lun Ebel mi nu ke sa lun Zakaraias, šu miši infulwin lañ ā tempel: Payinu Ña fwak nu šumwos, a fwa siyuk fwil si iñi ke mao.

52. We nu šumwos met manu! tu komwos esla ki lun lalmetmet; komwos šifwanu tiu ilyuk, ā elos šu ilyuk komwos igulye.

53. Ā ke El kaskas ma iñi nu selos, met šim ā met Farisi elos mutamwauk in ora'l ma lulap, ā in akmu lun kaskas ke ma puspis; 54. elos mutu šan ol, ā šuk in srukie kutu ma ke oalul, tu elos fwa kas lain ul.

ŠAPTER XII.

INFULWIN pal sa, ke met puspis nu puspis elos tukeni, oanu tu elos loñye sie sin sie, El mutamwauk umet in fwak nu sin met tumal lutlut, Komwos liauñ me pulolak lun met Farisi, ma mwošounkas.

2. Tu wañin kutu ma afwin ma a fwa tiu
igakla; ā mwukin, ma a tiu etauk.
3. Ke ma iñi, kutenu ma komwos kaskas in
los a fwa loñ in kalem: ā ma kaskas nu in
sre in fukil a fwa fwakak fwin mañon lomwu.
4. Ā Ña fwak nu sumwos met kawuk luk,
Nik komwos sañeñ selos su uniye mano, ā
tuk wañin kutenu ma elos ku in oru.
5. Ā Ña luti nu sumwos su komwos fwa
sañeñ: Komwos sañeñ Sel, su tukin pal si El
uniye El ku in sisla nu in hell; aok, Ña fwak
nu sumwos, komwos sañeñnu Sel.
6. Ya tiu kuko kitin mwon sisik limikos ke
kitin muni luo, ā sie selos tiu mulkunla ye
mutal God?
7. Aok tu aun siufwomwos nu kemwu oa-
oala. Ke ma iñi nik komwos sañeñ; komwos
mwo liki mwon sisik puspis.
8. Ouyape Ña fwak nu sumwos, kutenu met
su tufwa fwak yu yuk ye mutun met, Mwen
nutin met el tufwa fwakulak ye mutun lipu-
fon lun God.
9. Ā el su lafwekin yu ye mutun met, fwa
lafwekunal ye mutun lipufon lun God.
10. Ā el su kaskas sie kas lain Mwen nutin
met, a fwa nunok munas nu sel: ā el su kas-
kas ko lain Ñun Mutal a fwa tiu nunok mu-
nas nu sel.
11. Ā ke elos wis komwos nu niin lolñok, ā
nu niin leum sisik, ā ma ku, komwos tiu nun-

kauk fuka ă mea ma komwos tufwa tupok,
ku ma komwos tufwa fwak; 12. tu Ñun Mu-
tal el fwa luti nu šumwos ke auu ša, ma mwo
komwos tufwa fwak.
13. ¶ Ã sie sin un met el fwak nu selos,
Met Luti, kom fwak nu sin ma lik, tu el wi
yu kitelik mwurinpunu.
14. Ã El fwak nu sel, Met šu ore yu met
nununku, ku met kitelik nu šumtal?
15. Ã El fwak nu selos, Komwos liauñ ă sis-
mouk ma rapku; tu mol lun met tiu ke ma
puspis ma lal.
16. Ã El kaskas sie pupulyuk nu selos fwa-
kañ, Fwal sin sie met gasrup kapak ma
puspis: 17. ă el nunkauk inšiel, fwakañ,
Mea ña fwa oru, tu wañin an ña likiye ma
kapak luk on we?
18. Ã el fwak, Ña fwa oru ma iñi; Ña tu-
fwa kanaosla imwen ma kapak luk, ă muša
yok liki; ă iño ña tufwa filiye nu kemwu ma
kapak luk ă ma luk.
19. Ã ña tufwa fwak nu sin ñunik, Ñunik,
ma puspis ma lom on nu ke yiu puspis; es
moñla lom, moño, nim ă eñunak.
20. Ã God fwak nu sel, Kom lalfon, foñ
si iñi elos siyuk šum ke ñunum: na lun šu
ma iño, ma kom likiye?
21. Ou iñi el šu likiye ma lal ke'l šifwanu,
ă tiu gasrup nu ke'l God.
22. Ã El fwak nu sin met tumal lutlut, Ke

ma iñi Ña fwak nu šumwos, Komwos tiu
nunkauk ke mol lomwos, ma komwos fwa
moño; tiu ke monumwos, ma komwos a nu-
komañ.
23. Mol mwo liki me moño, ā mano mwo li-
ki nuknuk.
24. Komwos nunkauk mwon reven; tu elos
tiu takunalik tiu kosrôni; wañin lom sin ma
lalos ā sin ma kapak; ā God kiti nu selos: ā
fuka komwos a yok ā mwo liki mwon?
25. Ā šu šumwos ke nunkauk el fwa aklūs-
ye ke sie kubit?
26. Ke ma iñi komwos fwin tiu ku in oru
kutu ma ke ma sisik, efwo komwos ku nun-
ku ke kutenu?
27. Komwos nunku ke kiuf, elos kapak fu-
ka: elos tiu orekma, elos tiu isap; ā Ña fwak
nu šumwos, tu Solomon in nu kemwu ma
mwowou lal el tiu yinla oanu sie selos.
28. Na God el fwin akkapye ma ouiñye, ma
on in ima si misiñi, ā lutu sisla nu in fwun-
you; mea yok El tufwa nukom komwos yuñ,
O komwos lalalfuñi ma sisik?
29. Ā komwos tiu šuk ma komwos a moño,
ā ma komwos a nim, ā komwos tiu fosña.
30. Tu metu lun fwal nu kemwu elos šuk
ke ma iñi; ā Papa tumomwos El etu tu kom-
wos enenu ma iñi.
31. Ā mwo tu komwos šuk togusaï lun God;
ā ma iñi nu kemwu tufwa šiot pe nu šumwos.

32. Nik komwos ŝañeñ, u sisik; tu Papa tumomwos El kenu ŝiot togusaï nu ŝumwos.

33. Komwos kuko ma lomwos, ā kitala me pakomutu: komwos orek nu ŝumwos nukin muni ma tiu matula, ma mwowo in kosao ma a tiu wañinla, yin wañin met pusupas utyuk nu we, ā mwotil tiu akkoluki.

34. Tu yin ma mwowo lomwos on we, iño pe inŝiumwos fwa on we.

35. ¶ Lela komwos in loseni kapinŝiomwos, ā lam lomwos in fururiuk; 36. ā komwos ŝifwanu oanu met ŝu mutu ŝano leum lalos, ke el ŝom nu ke akonkon tuku; tu ke el tuku ā tomwolak, elos ŝilaklak in igasla nu sel.

37. Inŝi mwowo met kulanŝap iño, ŝu ke leum tuku el fwa konoiok la ŝano. Payinu ña fwak nu ŝumwos, el a fwa losi'lye, ā ora'los in foñyuñ nu ke tebue, ā el tufwa tuku ā kulanŝap alos.

38. Ā el fwin tuku in ŝano akluo, ku tuku in ŝano aktolu, ā konoiolosyuk ou iñi, inŝi mwowo met kulanŝap iño.

39. Ā etu ma iñi, tu met kato el fwin etu auu ŝu met pusupas a tuku, el tufwa ŝano, ā in tiu pulesu lom sel in muŝalla.

40. Ke ma iñi komwos in ako pe; tu Mwen nutin met el tuku auu si ke komwos tiu nunku.

41. ¶ Na Piter el fwak nu Sel, Leum, kom

kaskas pupulyuk si iñi nu ke's, ku nu ke kewanu?

42. Ã Leum fwak, Na ŝu met tutafpo mwo ã lalmetmet, ŝu leum lal el tufwa ora'l lun liauñ sou lal, in aŝuñ nu selos me moño nelos ke pal mwo si?

43. Inŝi mwowo met tutafpo iño, ŝu leum lal ke el tuku el fwa konoiok in oru ou iñi.

44. Payi Ña fwak nu ŝumwos, el a fwa ora'l lun liauñ ma nu kemwu ma lal.

45. Ã met kulanŝap iño el fwin fwak inŝiel, Leum luk patlanu in tuku; ã el fwa mutamwauk in poukol met kulanŝap mogul ã mutan, ã in moño ã nim, ã in srui;
46. Leum lun met kulanŝap iño el tufwa tuku in len si ke el tiu ŝan ol, ã in auu si ke el tiu etu, ã el a fwa otalalik ã a fwa likiye ma lal yurin ma silalalfuñi.

47. Ã met kulanŝap iño, ŝu etu ma luñŝi lun leum lal, ã tiu ako, ã tiu oru ma luñŝi lal, tufwa poukol ka puspis.

48. Ã el ŝu tiu etu, ã oru ma puspis ke popo, tufwa poukol ka pu. Tu nu sin ŝu aŝuñ ma lulap, tufwa ŝuk ma lulap ke'l; ã nu sin ŝu met filiye ma puspis yurol elos tufwa siyuk yok liki ke'l.

49. ¶ Ña tuku in sis e nu fwalu; ã mea Ña luñsik, fwin ma tanak iñi?

50. Ã sie baptais luk in baptaisla ka; ã fuka Ña keokiuñ nu ke pal si orek tari!

51. Ya komwos nunku tu Ña tuku in sipaot misla nu fwalu? Ña fwak nu šumwos, Mo; tu in eselik.

52. Tu tuko met limikos in sie lom elos eselik, tolu lain luo, ă luo lain tolu.

53. Papa tufwa eselik lain mwen, ă mwen lain papa; nine lain an, ă an lain nine; sienu nine lain sienu an, ă sienu an lain sienu nine.

54. ¶ Ă el fwak pe nu sin un met si, Ke komwos liye pukunieñ si sikyuk kepin kosao, kitin misiñi komwos fwak, lañ kakla; ă ma ouyape.

55. Ă ke eñ eur tu mi, komwos mu, Tufwa fwol: ă tufwa ouyape.

56. Komwos mwošounkas, komwos ku in etu mutun kosao ă fwalu; ă fuka tu komwos tiu etu pal si iñi?

57. ¶ Ăok, ă efwo komwos ku šifwanu tiu nunkauk kutu ma payi?

58. Ke kom wi met añañ lom fwas nu sin leum sisik, ke fwas ineku, kom sriki ma lulap tu el in tula kom la; fwin tiu ou iñi el fwa wis kom nu sin met nununku, ă met nununku el fwa es kom yuñ nu sin met rošo, ă met rošo el sis kom yuñ nu in prison.

59. Ña fwak nu šum, kom koflanu fwala liki, nu ke pal si kom šuñ mol nu ke kitin muni sisik utuko.

ŠAPTER XIII.

KUTU met mutaiñi ke pal si iño šu fwak
nu Sel ke met Galili, sa'n šu Pailat el
toeni nu ke kiše lalos.
2. Ã Jisus tupokoañ fwak nu selos, Ya kom-
wos nunku mu tu met Galili iñi elos kö-
luk liki met Galili nu kemwu, tu elos keokiuñ
ke ma iñi?
3. Ña fwak nu šumwos, Mo: tu komwos
fwin tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa
miši ou iñi.
4. Ku elos met sie-ñul-oalkos imwen šan Sai-
loam putatla nu fwe, ã on'elos la, Ya komwos
nunku mu tu elos koluk liki met nu kemwu
šu mutu Jerusalem?
5. Ña fwak nu šumwos, Mo: tu komwos
fwin tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa
miši ou iñi.
6. ¶ El kaskas pe pupulyuk si iñi; Sie met
el eoki šak fig in ima fain si lal; ã el tuku ã
šuk fwako ka, ã tiu konoiok.
7. Na el fwak nu sin met liauñ ima fain si
lal, Liye, yiu tolu iñi ña tuku in šuk fwako
on wulin šak iñi, ã tiu konoiok; kom pokiye
mao; efwo el ku akkoluki foko?
8. Ã el tupokoañ fwak nu Sel, Leum lela in
on ke yiu si iñi pe, nu ke pal si ña fwa puk-
puk apneni, ã šuñ fok mwo nu ke; 9. ã el
fwin isũs fwako, tari: ã fwin wañin, tuko kom
tufwa pokiye mao.

10. ¶ Ā El luti in sie imwen lolñok ke len sabat.

11. Ā, liye, sie mutan iño el mas ke ñun munas yiu sie-ñul-oalkos, ā el foiñyuk, ā el koflanu šifwanu keyuk.

12. Ā ke Jisus liye'l, El paññol mu, ā fwak nu sel, Mutan, mas lom tulala liki kom.

13. Ā El filiye paul fwel; ā kitin misiñi el šumwoselik, ā kakšakin God.

14. Ā leum lun lolñok el tupokoañ ke mulat, tu Jisus akkei el la ke len sabat, ā el fwak nu sin metu, Len onkos len orekma lun metu; ke ma iñi komwos tuku in len iño in kela, ā tiu ke len sabat.

15. Na Leum tupok nu sel, ā fwak, Mwošounkas, ya komwos nu kemwu ke len sabat tiu tulala kau mogul natal ku ass liki an el moño we, ā kolol nu yin el nim kof we?

16. Ya tiu mwo tu mutan si iñi, an nutin Ebream, šu Setan el loseni, liye, yiu sie-ñul-oalkos iñi, in tula'l la liki me kopur iñi ke len sabat?

17. Ā ke El fwak ma iñi tari, met añañ lal nu kemwu elos mekin; ā met e nu kemwu elos eñun ke mwo nu kemwu ma El oru.

18. ¶ Na El fwak, Togusaï lun God oanu mea? pupulyuk šu Ña tufwa polyauk ka?

19. Ma oanu futin mustard si, ma met si es, ā sisla nu in kolkol lal; ā ma kapak, ā tufwa

šak lulap; ā mwon yin eñyeñu elos mutu fwin lešak ka.

20. ¶ Ā El siefwil fwak, Ke pupulyuk šu Ña fwa polyauk togusaï lun God?

21. Ma oanu me pulolak, ma mutan si es ā mwukin nu in me srigusrok flour tolu, nu ke pal si ma nu kemwu pulolak.

22. ¶ Ā El fwas sasla siti ā an sisik met mutu we, luti, ā fwafwasyis nu Jerusalem.

23. Na sie el fwak nu Sel, Leum, ya met pu fwa mol? Ā El fwak nu selos,
24. Komwos kaifwauñ in ilyuk nu in mutun oaoa ousrik-srik; tu Ña fwak nu šumwos, ma puspis elos sriki in ilyuk, ā koflanu.

25. Ke met kato el tuyuk, ā kaliye mutun oaoa tari, ā komwos mutamwauk in tu likin umwe, ā in tomwolak sruñul, fwakañ, Leum, Leum, igasla nu šes; ā el tufwa tupok ā fwak nu šumwos, Ña tiu ete komwos an komwos tu we mi.

26. Na komwos tufwa mutamwauk in fwak, Met kem moño ā nim ye mutom, ā met kom luti in inganek las.

27. Ā El tufwa fwak, Ña fwak nu šumwos, Ña tiu ete komwos an komwos tu we mi; fwala liki yu, Komwos nu kemwu šu orek ma koluk.

28. Iño tufwa tuñnu ā ñañorñor in mwusi, ke komwos tufwa liye Ebream ā Aisaak, ā Jekob, ā met palu nu kemwu, in togusaï lun God, ā komwos sisila liki.

29. Ã elos tufwa tuku yin kutulap tu we mi,
ã yin roto tu we mi, ã yin epuñ tu we mi, ã
yin eur tu we mi, ã fwa foñyuñ yin tebue in
togusaï lun God.
30. Ã, liye, masi tuko elos fwa metla, ã masi
meta elos fwa tukla.
31. ¶ Ã len si iñi kutu sin met Farisi tuku,
fwak nu Sel. Kom tuyuk liki, ã fwasot; tu
Erod el kenu uni kom wi.
32. Ã El fwak nu selos, Komwos fwasot, ã
fwak nu sin alopeksi'ño, Liye, Ña sisla devil
liki, ã Ña akkeiala misiñi ã lutu, ã len si ak-
tolu Ña orek tari.
33. Ã mwo tu Ña fwafwasyis misiñi, ã lutu,
ã mwulila: tu ma koflanu oru tu met palu
uniye likin Jerusalem.
34. O Jerusalem, Jerusalem, šu uniye met
palu, ã tuñ lalos šu sipeyuku nu šum; fuka
pal puspis Ña luñšik šuloini tulig nutum nu
sie, oanu mwonyen el šuloini trokrok natu ye
paul, ã komwos siluñši!
35. Liye, lom šum on wañin karwuñinye: ã
payi Ña fwak nu šumwos, Komwos tufwa tiu
liye yu tuk, nu ke pal si ke komwos a fwak,
Inši mwowo el šu tuku in Ẽl Leum.

ŠAPTER XIV.

AMA te oru, tu ke El utyuk nu in lom sin sie leum lun met Farisi in moño bred ke len sabat, elos šan ol.

2. Ã liye, sie met ye mutal šu mas pulun-
sron.
3. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sin met ma-
nu ã met Farisi, fwakañ, Ya oul ku tiu oul in
kela ke len sabat?
4. Ã elos misla. Ã El as al, ã akkeiel la, ã
lela lun šom; 5. ã tupok nu selos, fwakañ,
Šu šũmwos ass nata ku kau mogul putatla nu
inluf si, ã el tiu šilaklak in sruklulak ke len
sabat?
6. Ã elos koflanu siefwil tupokoañ nu sel ke
ma iñi.
7. ¶ Ã El fwakak sie pupulyuk nu selos
šuloimu, ke Ėl liye fuku elos šuli an fulat:
fwakañ nu selos, 8. Ke sienu met el šuli kom
nu ke akonkon, kom tiu mutu yin fulat liki
nu kemwu; tu el fwin šuloimu sie met fulat
liki kom; 9. ã el šu šuli komtal tuku ã fwak
nu šum, Tuyuk el lun in mutu iñi; ã kom
mutamwauk ke mekin in mutu yin pusisel.
10. Tu ke kom šuliyukmi, kom šom mutu
yin pusisel lanu; tu ke el šu šuli kom mi tu-
ku, el tufwa fwak nu šum, Met kawuk, fwa-
su nu meta; na elos šu wi kom moño tufwa
šunakin kom.
11. Tu el šu šifwanu akfulatye'l el tufwa
pusisel: ã el šu šifwanu akpusiselye el tufwa
fulat.
12. Na el ouyape fwak nu sel šu šuloi'lmu, Ke
kom orek dinner ku supper, kom tiu šuloimu

met kawuk lom, ku ma lium, ku met sou lom, ku met gasrup tulon lom: tu elos pe tufwa siefwil šuli kom, ā tufwa moli kom ka.

13. Tu ke kom orek kofwo, kom šuloimu met sigasrup, met fuka, met ul, met kun, 14. ā kom tufwa inši mwowo ka; tu elos koflanu moli kom la; tu kom tufwa es mol ke molyuk lun met payi.

15. ¶ Ā ke sie selos šu oelul foñyuñ nu ke tebue loñ ma iñi, el fwak nu Sel, Inši mwowo el šu tufwa moño in togusaï lun God.

16. Na El fwak nu sel, Sie met el orek supper lulap, ā šuloimu ma puspis.

17. Ā ke pal si supper el sipaot sie met kulanšap lal in fwak nu selos šu el šuli, Fwasu, tu ma nu kemwu ako iñi tari.

18. Ā elos nu kemwu mutamwauk in fwak ma igolulosi. Masi meta el fwak nu sel, Ña mol sie an tari, ña kenu šom liye; Ña kenu tu kom igul yu wi.

19. Ā sie pe el fwak, Ña mol kais limikos kau mogul, ā ña šom srik alos: ña kenu tu kom igul yu wi.

20. Ā sienu el fwak, Ña mari mutan kluk, ā ke ma iñi ña koflanu tuku.

21. Ā met kulanšap iñi tuku, ā fwakak ma iñi nu sin leum lal. Na met kato el mulat ā fwak nu sin met kulanšap lal, Kom šilaklak in šom nu inek lulap ā ma sisik lun siti ā

wisalmu met sigasrup, ă met fuka, ă met ul,
ă met kun.
22. Ā met kulanŝap el fwak, Leum ña oru
oanu kom ŝap, ă kutenu an fwos.
23. Ā leum el fwak nu sin met kulanŝap,
Kom fwala nu inek lulap ă ma sisik, ă kaif-
we'los in tuku, tu lom sik tufwa tiñtiñinu.
24. Tu ña fwak nu ŝumwos, Tu wañin sie
sin met ŝu ña ŝuloimu elos tufwa pulakin
supper nuk.
25. ¶ Ā un met lulap si oelul fwas: ă El
tapulla, ă fwak nu selos, 26. Met sinû fwin
tuku nu yuruk, ă tiu sruñu papa tumal, ă
nine, ă mutan kĭel, ă tulig, ă lel, ă loul, aôk,
ă mol lal pe, el kôflanu met tumuk lutlut.
27. Ā el ŝu tiu wis ŝaksiñ sugo lal, ă fwas
tukuk, el koflanu met tumuk lutlut.
28. Tu ŝu ŝumwos, el nunku in muŝa imwen
ŝan, el tiu mutanu met ă nunkauk me mol
in orek, el la os ku tiu os?
29. Fwin tiu ou iñi, tukin pal si el mutam-
wauk, ă tiu ku in orek tari, elos nu kemwu
ŝu liye, mutamwauk in aksruksrukal, fwakañ,
30. Met si iñi el mutamwauk in muŝa lom, ă
el tiu ku in orek tari.
31. Ku togusa ŝu, ke el ŝom in meun lain
sienu togusa, el tiu mutanu met, ă papu el a
la ku ke sie-ñul tausan in ŝun ol ŝu tuku lain
ul ke lo-ñul tausan?
32. Fwin tiu ou iñi, ke sienu el lûs lanu luk

el, el sipaot met eumwel, ā kenu etu ma ora'l lun misla.

33. Ke ma iñi ouyape, el ŝu ŝumwos tiu aliki ma nu kemwu ma lal, el koflanu met tumak lutlut.

34. ¶ Sol mwo: ā solu fwin tiu emak, ā fwa solela ya?

35. Ma a fwa tiu mwo ke an, ā tiu mwo ke elosak fok lun kau; ā met elos sisla. El ŝu ŝra in loñ lela lun loñ.

ŜAPTER XV.

NA met roŝo ā met koluk elos nu kemwu fwas apkurun nu yurol in loñ ol.

2. Ā met Farisi ā met ŝim elos torkaskas, fwakañ, Met si iñi El es met koluk, ā oelulos moño.

3. Ā El kaskas pupulyuk si iñi nu selos, fwakañ, 4. Met ŝu ŝumwos ŝip sie-fok nata, el fwin tūla sugo selos, ya el tiu likiye eu-eu yin mesis, ā fwas tukin ma sugo tūla, nu ke el konoilok?

5. Ā ke el konoilok, el eñun likiye on fwinpisel.

6. Ā ke el tuku nu yin sel, el pañnoini nu sie met kawuk lal ā met tulon, fwakañ nu selos, Komwos wi yu eñun; tu ña konoiok sugo ŝip nutig ma tūla.

7. Ña fwak nu ŝumwos, tu ouyape fwa eñun in kosao ke sie met koluk ŝu auliyuk, yokli-

ki ke met payi eu-eu su tiu fwos ke auli-
yuk.
8. ¶ Ku mutan su ipen silver sie-ñul yurol,
sie ip fwin tūla, ya el tiu akosyuk lamu, ā im-
momla lomwu, ā suknu suknu nu ke el kon-
oiok?
9. Ā ke el konoiok, el pañon mu met kawuk,
ā met tulon nu sie, fwakañ, Komwos wi yu
eñun; tu ña konoiok ip si tūla.
10. Ouyape Ña fwak nu sumwos, eñun ye
mutun lipufon lun God ke sie met koluk su
auliyuk.
11. ¶ Ā El fwak, Sie met mwen lue
natal.
12. Ā el su fwus seltal fwak nu sin papa tu-
mal, Papa, kom si nu sik ma luk ke mao. Ā
el eselik nu seltal ma lal.
13. Ā tiu len puspis tuk, mwen fwus si el
orani nu sie ma nu kemwu, ā el som nu yin
lūsila ā sinunte ma lal nu kemwu in orek ma
koluk.
14. Ā ke el kitala nu kemwu, sral ma lulap
tuku nu fwal si iño; ā el mutamwauk in lis
ma lal.
15. Ā el som mutu yurin sie met lun an si
iño; ā el sipa'l la nu in ima lal lun kite piga.
16. Ā el kenu koñ kutu pus nun pig lun kūp;
ā wañin met kite'l.
17. Ā ke el sifwanu mutu nunku, El fwak,
Fuka met orekma puspis yurin papa os me

moño yurolos ă sisi kutu, ă ña miši ke musinsral!

18. Ña a tuyuk ă šom nu yurol papa tumak, ă a fwak nu sel, Papa ña orek ma koluk lain kosao ă ye mutom, 19. ă tiu mwo tuk in pañon yu mwen nutum: ore yu oanu sie sin met orekma lom.

20. Ā el tuyuk, ă tuku nu yurin papa tumal. Ā ke el iño mi lūsila, papa tumal el liye'l, ă pakomutu, ă kasus, ă keiyuñ nu in kaiwel, ă ñok ol.

21. Ā mwen el fwak nu sel, Papa, ña orek ma koluk lain kosao, ă ye mutom, ă tiu mwo tuk in pañon yu mwen nutum.

22. Ā papa el fwak nu sin met kulanšap lal, Komwos usi nuknuk kato ma mwo lanu, ă nukmu'lañ; ă šuñ riñ nu ke paul, ă faluk nu ke niel; 23. ă usi šugo kaf puspusinu, ă uniye; ă lela kut in moño, ă eñun; 24. tu mwen si nutig iñi el miši, ă siefwil mol; el tūla, ă siefwil lo. Ā elos mutamwauk in eñun.

25. Iñi mwen matu natal el os in ima si; ă ke el tuku ă apkurun nu lomwu, el loñ on ă srosro.

26. Ā el pañon mu sie sin met kulanšap, ă siyuk, mea ma iñi?

27. Ā el fwak nu sel, Ma lium el tuku; ă papa tumom el uniye kaf puspusinu, tu el es el mol ă mwo.

28. Ã el mulat, ã tiu luñsel in utyuk nu lũ:
Ke ma iñi papa el tuke liki, ã siyuknu nu sel.
29. Ã el tupokoañ fwak nu sin papa tumal,
Liye, yiu puspis ña kulanšipe kom, ã wañin
palsi ña folokunla šap lom; ã wañin pal si
kom ši nu sik tulig nutin goat, tu ña fwa
orek eñun yurin met kawuk luk; 30. ã kitin
misiñi ke mwen nutum iñi tuku šu aknunta
me mol lom yurin met kosro, kom uniye kaf
puspusinu ke'l.
31. Ã el fwak nu sel, Mwen, kom mutu yuruk ma patpat, ã ma nu kemwu ma luk ma lom.
32. Mwo tu kut orek eñun ã inšimwowo; tu el iñi ma lium el miši, ã siefwil mol; ã el tũla, ã siefwil lo.

ŠAPTER XVI.

ÃEL fwak pe nu sin met tumal lutlut, Sie met gasrup, šu met tutafpo lal; ã kutu met tukakunulañ nu sel, tu el sinunteï ma lal.
2. Ã el pañnol mu ã fwak nu sel, Fuka ma iñi ma ña loñ ke'um? fwakak ma kom oru ke tutafpo lom; tu ña'n nũkin kom a la tutafpo tuk.
3. Na met tutafpo el fwak nu inšiel, Mea ña oru? tu leum el asla tutafpo liki yu; ña koflanu pukpuk: ã ña mekin in ñus.
4. Ña nunkauk ma ña oru, tu, ke el sis yu

la liki tutafpo, elos tufwa es yu nu in lom selos.

5. Na el pañon mu met nu kemwu sumwe mol lun leum lal, ā fwak nu sin el meta, Ma yikas yurum lun leum luk?

6. Ā el fwak, srigusrok in oil sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā silaklak in mutu, ā simusla lum-ñaul.

7. Na el fwak nu sin sie pe, Ā ma yikas yurum sumwe mol? Ā el fwak, Srigusrok in wit sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā simusla oal-ñul.

8. Ā leum lun met tutafpo sito el kaksakin al, tu el oru lalmetmetnu: tu tulig nutin fwalu in fwil lalos elos lalmetmet liki tulig nutin kalem.

9. Ā ña fwak nu sumwos, Komwos oru nu sumwos met kawuk ke mamon ma sito: tu ke ma wañinla, elos tufwa es komwos nu in lom kamwul.

10. El su payi ke ma sisik, el payi pe ke ma lulap; ā el su sito ke ma sisik, el sitoe pe ke ma lulap.

11. Ke ma iñi komwos fwin tiu payi ke mamon sito, su a fwa siot nu sumwos in liauñ ma payi?

12. Ā komwos fwin tiu payi ke ma lun sienu met, su a fwa siot nu sumwos ma lomwos?

13. Wañin met kulansap ku in oru nu sin luo leum; tu el a fwa sruñu sie, ā luñsi sienu;

fwin tiu ou iñi el a fwa srukie sie, ā sisila sienu.
Komwos koflanu oru nu sin God ā mamon.
14. ¶ Ā met Farisi pe šu rapku, loñ ma iñi
nu kemwu; ā elos aksruksruk al.
15. Ā El fwak nu selos, Komwos elos šu ak-
šumwosyi komwos ye mutun metu; ā God
etu inšiumwos; tu ma mwolanu yurin met,
ma koluklanu ye mutal God.
16. Manu ā ma palu nu ke'l Jon: tukin pal
si iño luti ma togusai lun God, ā met e nu
kemwu eoigusyuk nu lū.
17. Ā kosao ā fwalu wañinla fusas liki kitin
ma sisik lun manu in wañinla.
18. El šu sisila mutan kiel, ā mari sienu, el
orek kosro: ā el šu mari el šu met tumal sis
el la, el orek kosro.
19. ¶ Sie met gasrup, šu nukomañ nuknuk sie-
nu sisa ā linen srik eōu, ā el eūnu nel piñanu len.
20. Ā sie met sigasrup ē Lazarus, šu likiye
nu ke mutun oaoa lal, tiñtiñinu ke ruf, 21. ā
kenu elos in šuñ nel kutkut in moño ma pu-
tatla liki tebu lun met gasrup; ā kutepe, kosro
ñaliñul elos tuku ā lou ruf ke'l.
22. Ā ma te oru, tu met sigasrup el miši, ā
lipufon elos wis el nu in ūmwel Ebream: met
gasrup el miše pe, ā pukpuki.
23. Ā in hell el ñetak mutal, mutu yin
mwaioknu, ā liye Ebream lūsela, ā Lazarus
in ūmwel.
24. Ā el wowoyuk ā fwak, Papa Ebream,

pakomutuk, ā sipamu Lazarus, tu el isuñye mutun kufin paul nu in kof, ā in eou lo'k; tu ña ñalnu in furur iñi.

25. Ā Ebream el fwak, Mwen, esam tu ke pal kom mol kom es ma mwo lom, ā ouyape Lazarus ma koluk; ā iñi el mwo oi el, ā kom koluk oi yum.

26. Ā kutepe yek liki ma iñi nu kemwū, maslo kotal elik, sie an lual lulap on; oanu tu elos šu luñši šom iñi mi nu yurum koflanu; ouyape elos koflanu fwas nu yuros šu luñši fwas iño mi.

27. Na el fwak, ke ma iñi ña pre nu šum, papa, tu kom sipa'lot nu lom sin papa tumuk;
28. tu met limikos lik; tu el fwa orek ma lo nu selos, fwin tiu ou iñi elos pe tuku nu yin si iñi lun ñalnu.

29. Ebream el fwak nu sel, Moses ā met palu yurolos: lela elos in loñ olos.

30. Ā el fwak, Mo, papa Ebream, tu fwin sie šom nu yurolos yurin miše mi, elos tufwa auliyuk.

31. Ā el fwak nu sel, Elos fwin tiu loñ Moses ā met palu, ouyape fwin sie molyuk yurin miše mi el koflanu kutoñ olosi.

ŠAPTER XVII.

NA El fwak nu sin met tumal lutlut, Ma koflanu oru tu ma tugulkul a tiu tuku; ā we nu sel, ke šu elos a tuku!

2. Fwin sripsrip eot in tete in kaiwel ā sisella nu mwea, mwo liki tu el aktugulkulye sie sin ma sisik iñi.

3. Komwos liye komwos yuñ; Ma lium el fwin orek ma koluk nu šum, kom kaiyuk nu sel; ā el fwin auliyuk, kom nunok munas nu sel.

4. El fwin orek ma koluk nu šum pal itkos ke len si, ā pal itkos ke len si el fwin siefwil forla nu šum fwakañ, Ña auliyuk; kom fwa nunok munas nu sel.

5. Ā met šap elos fwak nu sin Leum, Kom aklapye lalalfuñi las.

6. Ā Leum el fwak, Lalalfuñi lom fwin oanu futin mustard si, komwos ku in fwak nu sin šak sikemain iñi, Kom fwusak ke oka, ā eoki nu mwea, ā a fwa akos komwos.

7. ¶ Ā šu šumwos met kulanšap lom orek ima, ku kitauñ kau, fwa fwak nu sel piyañu, ke el tuku in ima si, Kom šom ā foñyuñ nu ke tebue?

8. Ku kom a la fwak nu sel, Kom akoala supper nuk, ā los kom weni, ā oru nu sik, nu ke ña moño ā nim tari, ā tuk kom tufwa moño ā nim?

9. Ya el kulu nu sin met kulanšap iño tu el oru me šap? Ña mu mo.

10. Ā ouyape komwos, ke komwos tufwa oru ma iño nu kemwu ma šap nu šumwos, komwos fwak, Kem met kulanšap tiu mwo. Kem orenu ma mwo simem in oru.

11. ¶ Ã ma te oru, ke El šom nu Jerusalem,
tu El fwas sasla Samaria ã Galili.
12. Ã ke El ilyuk nu in sie an sisik met
mutu we, Met leper sie-ñul, šu tu u-iño elos
šun ol.
13. Ã elos srukak pusralos ã fwak, Jisus,
Met Luti, pakomutas.
14. Ã ke El liye'los, El fwak nu selos, Kom-
wos šom ã luti komwos nu sin met tol. Ã
ma te oru, tu, ke elos šom elos nasnas.
15. Ã sie selos, ke el liye tu el kela, el folok-
la, ã ke pusra lulap el kakšakin God, 16. ã
el putatla fokšiufwi nu ke niel, šuñ kulu nu
Sel. Ã el met Samaria.
17. Ã Jisus tupokoañ fwak, Ya tiu ma sie-
ñul nasnasla ? ka pa ya eu ?
18. Ma a tiu konoiok šu foloklain kakšakin
God, metsa iñi mugenu.
19. Ã El fwak nu sel, Kom tuyuk ã šom ;
lalalfuñi lom moli komla.
20. ¶ Ã ke met Farisi elos siyuk Sel, pal ña
togusaï lun God a fwa tuku, El tupokoañ nu
selos ã fwak, Togusaï lun God tiu tuku ke
ma lik.
21. Elos a tiu fwak, Liye iñi ! ku, liye iño !
tu, liye, togusaï lun God inšiumwos.
22. Ã El fwak nu sin met lutlut, Len a fwa
tuku, ke komwos fwa kenu liye sie sin len lun
Mwen nutin met, ã komwos a tiu liye.
23. Ã elos a fwak nu šumwos, Liye iñi ; ku,

liye iño: nik komwos šom tuk olos, tiu fwas tuk olos.

24. Tu oanu šarom sikmi ye kusra iñi ā ak-kalemye ye kusra iño; Mwen nutin met a fwa ouyape in len lal.

25. Ā umet El keokiuñ ke ma puspis ā fwil si iñi sis El la.

26. Ā oanu ke len lun Noa, fwa ouyape ke len lun Mwen nutin met.

27. Elos moño, elos nim, elos mari, elos šuñ in mari, nu ke len si Noa el ilyuk nu in oaku, ā šaloñla tuku, ā kanaos elos la nu kemwu.

28. Ā ouyape ke len lun Lot; elos moño elos nim, elos kuko, elos kitala, elos eoki, elos muša: 29. ā ke len si Lot el šom liki Sodom ma eaf e ā brimston in kosaoe mi, ā kanaos elos la nu kemwu.

30. Fwa ouyape ke len si Mwen nutin met a fwa sikmi.

31. In len si iño, el šu on fwin mañon lomwu, ā ma lal on in lomwu, lela lun tiu fwuni in esla mao; ā el šu in ima si, lela el pe lun tiu folokla.

32. Komwos esam mutan kīel Lot.

33. El šu šuk in laño mol lal, fwa tūla mao; ā el šu tūla mol lal fwa laño mao.

34. Ña fwak nu šumwos, in foñ si iño met luo on fwin kūlūs si; esla sie, ā sie fwa on.

35. Mutan luo tukeni ilil, esla sie, ã sie mutu.

36. Met luo mutu in ima si; esla sie, ã likiye sie.

37. Ã elos tupok ã fwak nu Sel, Leum, oiya? Ã El fwak nu selos, Iño yin mano on we, mwon igul elos tukeni šokšok.

ŠAPTER XVIII.

A El kaskas sie pupulyuk nu selos ke ma iñi, tu mwo met pre pal e nu kemwu, ã tiu tutola ke; 2. fwakañ, Sie met nununku el mutu in sie siti, el tiu sañeñ sin God, ã tiu šunakin ke met.

3. Ã sie kotinmas mutu in siti si iño; ã el tuku nu yurol, fwakañ, Kom akšumwosye yu ke met añañ luk.

4. Ã el tiu luñsel ke kutu pal; ã tuk el fwak inšiel, Ã ña fwin tiu šañeñ sin God, ã tiu šunakin met: 5. ã tu kotinmas si iñi el lokoluki yu, ña fwa akšumwosye'la, fwin tiu ou iñi ke pal puspis el tuku, el aktutoye yu.

6. Ã Leum El fwak, Komwos loñ ma met nununku sito fwak.

7. Ya God el tiu akšumwosye met El šulula lal, šu wowoyuk nu Sel len ã foñ, ã el šan olos ma patpat?

8. Ña fwak nu šumwos El šilaklak in akšumwosy'elos la, ã tu ou iñi, ke Mwen nutin

met a tuku, ya El konoiok lalalfuñi on
fwalu ?
9. ¶ Ā El kaskas pupulyuk si iñi nu sin ku-
tu šu šifwanu foñyuñ nu selos tu elos met
payi, ā sruñu kutenu.
10. Met luo eltal utyuk nu in imwen tempel
in pre; sie met Farisi, ā sienu met rošo.
11. Met Farisi el tu ā pre ou iñi inšiel, God,
ña kulu nu Šum, tu ña tiu oanu kutenu met,
met iñunyar, met tiu payi, met kosro, ku tiu
oanu met rošo iñi.
12. Ña lālo pal luo ke wik si, ña kitela ak-
sie-ñulle ke ma nu kemwu ma luk.
13. Ā met rošo tu lūsila el tiu keyuk mutal
nu in kosao, tu el tuk inumwel, fwakañ, O
God, pakomutuk ña met koluk.
14. Ña fwak nu šumwos, met iñi el oatu nu
lom sel, payi liki sienu: tu elos nu kemwu
šu šifwanu akfulatye, tufwa pusisel: ā el šu
šifwanu akfwokpapye'l, el a tufwa fulat.
15. ¶ Ā elos wis pe nu yurol kitin tulig, tu
El fwa ka 'elosi; ā ke met tumal lutlut elos
liye, elos kai elos yuk.
16. Ā Jisus el pañnolos mi, ā fwak, Lela kit-
in tulig in tuku nu yuruk, ā tiu igulolosi; tu
sin ma ou iñi ma lun togusaï lun God.
17. Payinu Ña fwak nu šumwos, El šu tiu es
togusaï lun God oanu kitin tulig el koflanu
ilyuk nu lū.
18. ¶ Ā sie leum el siyuk Sel, fwakañ, Met

Luti Mwo, Mea ña oru tu mol mu patpat fwa
usru luk?
19. Jisus El fwak nu sel, Efwo kom ku
pañon yu Mwo? Wañin mwo, siewunu, God.
20. Kom etu ma ŝap, Nik kom kosro, Nik
kom akmus, Nik kom pusupas, Nik kom ki-
kiap, oru mwo nu sin papa tumom ā nine
kĭum.
21. Ā el fwak, Ma iñi nu kemwu ña liauñ
ke ña tulig nu iñi.
22. Ā ke Jisus el loñ ma iñi, El fwak nu
sel, Ā sie ma sito ŝum; kom kuko ma nu
kemwu ma lom, ā kitelik nu sin met sigasrup,
ā a fwa os ma lom in kosao; ā fwasu, fwas
tukuk.
23. Ā ke el loñ ma iñi el pakomutu ma lu-
lap: tu el met gasrup lanu.
24. Ā ke Jisus el liye tu el pakomutu ma
lulap el fwak, Fuka ma upa nu selos ŝu gas-
rup fwa ilyuk nu in togusaï lun God!
25. Tu kosro kamel el fwas sasla kor ke ni-
lel fusas liki met gasrup ilyuk nu in togusaï
lun God.
26. Ā elos ŝu loñ mao, elos fwak, Na ŝu ku
tu el tufwa mol?
27. Ā El fwak, Mao met elos koflanu oru,
God el ku in oru.
28. Na Piter el fwak, Liye, kem likiye ma
nu kemwu, ā fwas tukum.
29. Ā El fwak nu selos, Payinu Ña fwak

nu šumwos, Wañin met šu likiye lom, ku kïe
tuma, ku lel, ku kïen ñatu, ku tulig, ke togu-
saï lun God, 30. el a tiu es ma pusliki ke pal
si iñi, ā in fwal fwa tuku mol ma patpat.
31. Na El es sie-ñul-luo, ā fwak nu selos,
Liye, kut fwasyuk nu Jerusalem, ā ma nu
kemwu ma met palu šimūsla ke Mwen nu-
tin met fwa orek tari.
32. Tu fwa asalañ nu sin met Pegan, ā ak-
sruksrukal, ā aknuntal, ā anel: 33. ā elos tu-
fwa sruñlul, ā uni'lye: ā len si aktolu el fwa
siefwil molyuk.
34. Ā wañinu ma iñi elos etu: ā kas si iñi
mwukla luk elos, ā elos tiu etu ma iñi ma
kaskas ke.
35. ¶ Ā ma te oru, ke El fwas apkurun nu
Jeriko, sie met kun el mutu pupaneku ñus.
36. Ā ke el loñ met puspis fwas alukela, el
siyuk, Mea si iñi.
37. Ā elos fwak nu sel, Jisus lun Nazaret
fwas alukela.
38. Ā el wowoyuk, fwakañ, Jisus Mwen
nutin Devid, pakomutuk.
39. Ā elos šu fwas met kaiyuk nu sel lun
misla; ā el wowoyuk yokliki, Mwen nutin
Devid, pakomutuk.
40. Ā Jisus tu ā šap elos in wis el nu yu-
rol. Ā ke el tuku apkurun, El siyuk sel, 41.
fwakañ, Mea kom luñšom Na'n oru nu šum?
Ā el fwak, Leum, tu ña'n ñutalik.

42. Ã Jisus el fwak nu sel, Kom ñutalik: lalalfuñi lom moli kom.

43. Ã kitin misiñi el ñutalik, ã fwas tuk ol, kakŝakin God: ã met e nu kemwu ke elos liye, elos on nu sin God.

ŜAPTER XIX.

A Jisus el utyuk ã fwas sasla Jeriko.

2. Ã liye, sie met ē Zakeus, ŝu leum yurin met roŝo, ã el iñi met gasrup.

3. Ã el ŝuk in liye'l Jisus, ŝu El; ã koflanu ke met puspis, tu el met futoto.

4. Ã El kasus nu met, ã fwunyuk nu wulin ŝak sikamor in liye'l; tu El tufwa fwas alukela.

5. Ã ke Jisus tuku nu yin si, El ñetak, ã liye'l, ã fwak nu sel, Zakeus, kom ŝilaklak in fwuni: tu misiñi Ña mutu in lom ŝum.

6. Ã el ŝilaklak, ã fwuni, ã eñun as El.

7. Ã ke elos liye, elos nu kemwu torkaskas, fwakañ, Tu El ŝom in kawuk sin sie met ŝu koluk.

8. Ã Zakeus el tu, ã fwak nu sin Leum, Liye, Leum, tafwu ma luk ña ŝuñ nu sin met sigasrup; ã ña fwin es kutu ma liki sienu met, ke ma sito, ña aolla pe ã ŝuñ nu sel ma akosle ka.

9. Ã Jisus fwak nu sel, Len si iñi ma laño tuku nu lom si iñi, tu el ouyape mwen nutin Ebream.

10. Tu Mwen nutin met El tuku in šuk ā
mol ma tūla.
11. ¶ Ā ke elos loñ ma iñi, El laesla ā kas-
kas sie pupulyuk, tu El apkurun nu Jerusa-
lem, ā tu elos nunku mu tu togusaī lun God
fwa sikmi kitin misiñi.
12. Ke ma iñi El fwak, Sie leum el šom nu
yin lūsila in šifwanu es mwulal togusaī, ā tu-
fwa foloko.
13. Ā el pañon mu met kulanšap sie-ñul lal,
ā šuñ nu selos muni paun sie-ñul, ā fwak nu
selos, Komwos kukakin nu ke pal si ña tufwa
tuku.
14. Ā met yin sel elos sruñ al, ā sipaot sie
kas tuk ol, fwakañ, Kem sañes tu met si iñi
togusa lumem.
15. Ā ma te oru, tu ke el foloko, el es togusaī
laī tari, na el šap in pañon mu met kulanšap
iño nu sel, nu sin šu el šuñ muni nu sel met,
tu el fwa etu ma yikas elos nu kemwu laesla
ke kuko.
16. Ā masi meta tuku, fwakañ, Leum, paun
si lom laesla paun sie-ñul.
17. Ā El fwak nu sel, Mwonu, kom met ku-
lanšap mwo; tu kom payi ke kitin ma sisik,
kom tufwa es mwol lun siti sie-ñul.
18. Ā masi akluo tuku, fwakañ, Leum, paun
si lom laesla paun limikos.
19. Ā el fwak ouyape nu sel, Kom pe mwol
lun siti limikos.

20. Ā sienu tuku, fwakañ, Leum, liye, pa iñi
paun si lom ma ña liauñ likiye on in napkin;
21. tu ña ŝañeñ ŝum, tu kom met upa si;
kom srukak ma kom tiu likiye, ā kosroini
ma kom tiu takunalik.

22. Ā el fwak nu sel, Likin olum ña tufwa
nununke kom, kom met kulanŝap koluk.
Kom etu tu ña met upa si, srukak ma ña tiu
likiye, ā kosroini ma ña tiu takunalik; 23.
ke ma iñi, efwo kom ku tiu ŝuñ muni luk nu
in bank, tu ke ña foloko ña tufwa es ma luk
wi kutepe?

24. Na El fwak nu selos ŝu tu apkurun,
Esla luk el paun si, ā ŝuñ nu sel ŝu paun sie-
ñul ma lal.

25. (Ā elos fwak nu sel, Leum, paun sie-ñul
yurol.)

26. Tu ña fwak nu ŝumwos, Nu selos nu
kemwu ŝu os ma la, ŝuñ pe; ā el ŝu wañin
ma lal esla ma lal luk el.

27. Ā tu met lokwalok iño luk, ŝu sañes tu
ña togusa lalos, wis elos mi, ā onelosi ye mutuk.

28. ¶ Ā ke El kaskas ma iñi tari, El fwas
met, fwasyuk nu Jerusalem.

29. Ā ma te oru, ke El tuku apkurun nu
Betfes ā Betani, nu ke eol pañpañ Oliv, El
sipaot luo tumal lutlut, 30. fwakañ, Kom-
tal fwasot yin sisik meto: ke komtal utyuk
nu lū komtal tufwa konoiok kolt kopuri, wañ-
in met mutu fwe met; tula'l la, ā usi.

31. Ã fwin sienu met siyuk šumtal, Efwo
komtal ku tula'l la? komtal fwak nu sel ma
iñi, Tu Leum luñši el.
32. Ã eltal šu El sipaot, eltal šomot, ã kono-
iok oanu El fwak nu seltal.
33. Ã ke eltal tulala kolt, elos šu ma natu
fwak nu seltal, Efwo komtal ku tulala kolt?
34. Ã eltal fwak, Tu Leum el luñši el.
35. Ã eltal wis el nu yurin Jisus; ã elos fili
ye nuknuk lalos on fwin kolt, ã elos liki'lye
Jisus fwe.
36. Ã ke El šom, elos lakunalik nuknuk
lalos ineku.
37. Ã ke El fwas apkurun nu yin oatu fwin
eol Oliv mi, elos nu kemwu sin met lutlut
mutamwauk in eñun ã on nu sin God ke pusra
lulap ke ma nu kemwu me orek ma lulap
ma elos liye met; 38. fwakañ, Inši mwowo
Togusa šu tuku in ẽ Jeova; misla nu in kosao,
ã mwolanu yin fulat liki nu kemwu.
39. Ã kutu sin met Farisi yurin met puspis
tukeni elos fwak nu Sel, Met Luti, kaiyuñ
met tumom lutlut.
40. Ã El tupokoañ ã fwak nu selos, Ña
fwak nu šumwos, tu elos iñi fwin misla, kitin
misiñi eot elos tufwa wowoyuk.
41. ¶ Ã ke El fwas apkurun, El liye siti, ã
tuñ nu ke, 42. fwakañ, Kom fwino etu met,
aok kom, aok in len si iñi len lom, ma oma lun
misla lom! pa iñi mwuknulos la liki mutom.

43. Tu len tufwa tuku nu fwom, ke met lokwalok lom elos tufwa orauk niin šan apin komweni, ā mutu apin kom la, ā kulus kom la apneni nu kemwu.

44. Ā elos fwa akfwelye kom la nu ke fok, ā tulig nutum wi kom lū; ā in kom elos tiu likiye sie eot fwin sie: tu kom tiu etu pal si Leum el tuku nu yurum.

45. Ā El utyuk nu in tempel, ā mutamwauk in sisla elos šu kitala ā elos šu kuko; 46. fwakañ nu selos, Ma šimusla, Lom Sik imwen pre, ā komwos orala ma inluf lun met iñunyar.

47. Ā El lutlut piñanu len nu in tempel. Ā met tol fulat ā met šim ā leum lun metu, elos šuk in uni'lye, 48. ā elos koflanu konoiok ma elos fwa oru; tu met e nu kemwu kenu ma lulap in loñ ol.

ŠAPTER XX.

Ā MA te oru, ke sie sin len iño, ke El luti nu sin met nu in tempel, ā luti mwo šašu, met tol fulat ā met šim wi met elder elos tuku nu yurol, 2. ā kaskas nu Sel, fwak añ, Kom oru nu šes, ke šap šu kom oru ma iñi? ku šu šiot nu Šum šap si iñi?

3. Ā El tupokoañ ā fwak nu selos, Ña pe siyuk šumwos ke masi; ā tupok mu nu sik.

4. Baptais lun Jon, ya in kosaoe mi, ku yurin met mi?

5. Ā elos šifwanu asiuki sie sin sie, fwakañ,
Kem fwin fwak, In kosaoe mi; El tufwa
fwak, Ke ma iñi efwo komwos ku tiu lalal-
fuñ ol.
6. Ā kem fwin fwak yurin met mi; met e
nu kemwu tufwa tuñal kit; tu elos nunku
mu Jon el met palu.
7. Ā elos tupok, elos koflanu fwak ma ya.
8. Ā Jisus el fwak nu selos, Ña pe tiu oru
nu šumwos ke šap šu Ña oru ma iñi.
9. ¶ Na El mutamwauk in kaskas nu sin
met pupulyuk si iñi; Sie met el eok ima
fain si, ā filauñ nu sin met ima, ā šom nu yin
lūsila ke pal lūlis.
10. Ā ke pal fwol el sipaot met kulanšap
nu sin met in ima si, tu elos sipamu nu sel
fwako in ima fain si; ā met in ima si elos
sruñlul, ā sipa'lot pusinpo.
11. Ā el siefwil sipaot sie pe met kulanšap;
ā elos sruñlul pe, ā ora'l koluk, ā sipa'lot pu-
sinpo.
12. Ā el siefwil pe sipaot ma si aktolu; ā el-
os konta'lye pe, ā sis el la liki.
13. Na leum lun ima si el fwak, Mea ña fwa
oru? Ña tufwa sipaot mwen kulu si nutig;
elos a la šunakunal ke elos liye'l.
14. Ā ke met in ima si liye'l, elos šifwanu
asiuki sie sin sie, fwakañ, El iñi met usru;
fwasu, kut in uni'lye, ā usru tufwa las.
15. Ā elos sis el la liki ima fain si, ā uni'lye.

Ke ma iñi, mea leum lun ima fain si tufwa oru nu selos?

16. El a fwa tuku ā on'elos la met in ima fain si, ā el tufwa ŝuñ ima fain si nu sin kutenu. Ā ke elos loñ, elos fwak, Mo, tiu ou iñi.

17. Ā El ŝo elosi ā fwak, Ke ma iñi, mea ma iñi ma ŝimusla? Eot si ma met muŝa sisila met, ma iñi on in srumwosrik in eot.

18. El ŝu tufwa putatla fwin eot si iñi tufwa muŝala; ā on fwin ŝu mao fwa putatla, tufwa ili'lye nu ma sisik.

19. ¶ Ke auu si iñi met tol fulat ā met ŝim olos sriki in filiye paolos fwel; ā elos ŝañeñ sin metu: tu elos etu tu El kaskas pupulyuk si iñi lain alos.

20. Ā elos ŝan ol, ā sipaot met kwakas ŝu ŝifwanu srifwe in ora'los met payi, tu tufwa srukie kas lal, ou tu elos tufwa asalañ nu in ku ā nu ŝap lun leum.

21. Ā elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, kem etu tu kom fwak ā luti payi, ā tiu pulesu metu, tu kom luti inek lun God ma ŝumwos.

22. Ya oul ku tiu oul kut in ŝuñ kiŝe nu sin Sisar?

23. Ā El etu sruf lalos, ā fwak nu selos, Efwo komwos ku srifwe yu?

24. Luti nu sik penni si, mutun ŝu, ā ŝim ŝu on ke? Ā elos tupokoañ Ā fwak, Lun Sisar.

25. Ā El fwak nu selos, Ke ma iñi, ŝuñ nu

sel Sisar ma lun Sisar, ā nu sin God ma lun
God.
26. Ā elos koflanu srukie kas lal ye mutun
metu: ā elos lut ke ma El tupok, ā elos mis-
la.
27. ¶ Na kutu sin met Saddusi elos tuku nu
yurol, šu fwak wañin siefwil molyuk; ā elos
siyuk Sel, 28. fwakañ, Met Luti, Moses el šim
nu šes, Met sinu fwin met lel miši, mutan
kïel, ā mogul miši wañin tulig, tu met lel el
es mutan kïel, ā orek fute nu sin met lel.
29. Ke ma iñi tamulel itkos; ā masi meta
el es mutan kïel, ā miši wañin tulig.
30. Ā masi akluo es el pe kïel, ā el miši
wañin tulig.
31. Ā masi aktolu es el; ā ouyape met it-
kos; ā elos tiu likie tulig, ā elos miši.
32. Ā tuk olos mutan el miše pe.
33. Ke ma iñi ke pal molyuk el mutan kïen
šu selos? tu met itkos as al mutan kïelos.
34. Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Tulig
nutin fwalu elos mari ā šuñ in mari: 35. ā tu
elos šu mwo ou tu elos fwa es fwal iño ā mol-
yuk yin miše mi, elos tiu mari, ā tiu šuñ in
mari.
36. Tu elos koflanu siefwil miši; tu elos oa-
nu lipufon; ā elos tulig nutin God, ā tulig
nutin siefwil molyuk.
37. Ā tu met miši siefwil molyuk, aok Mo-
ses el luti nu ke tušak, ke el pañon Jeova,

God lun Ebream, ā God lun Aisaak, ā God lun Jekob.

38. Tu El tiu God lun met miši, tu lun met mol: tu met nu kemwu mol nu Sel.

39. Na kutu sin met šim elos tupokoañ fwak, Met Luti, kom kaskas mwo.

40. Ā tukin ma iñi elos tiu pulaïk in siyuk Sel kutu mao.

41. Ā El fwak nu selos, Fuka elos Fwak Kraist Mwen nutin Devid?

42. Ā Devid el šifwanu fwak in buk in Psalm, Jeova el fwak nu sin Leum luk, Kom mutu on le pouk leyut,
43. nu ke pal si Ña orek met lokwalok lom me lañon nium.

44. Ke ma iñi Devid El pañnol Leum, na fuka El mwen natal?

45. Na ke met e nu kemwu loñ, El fwak nu sin met tumal lutlut,
46. Komwos liauñ met šim, šu kenu fwafwasyis in nuknuk lūlis, ā luñši paiñuk in imwen kutakot, ā niin mutu fulat in imwen lolñok, ā ye op niin kofwo:
47. šu kanaosla lom sin kotinmas, ā ke kiapun pre lūlis: elos iñi es lusla ma lulap.

ŠAPTER XXI.

ĀEL ñetak, ā liye met gasrup šuñ kiše lalos nu in niin fwil tatū.

2. Ā El liye pe sie kotinmas sigasrup el šuñ nu lū kitin muni sisik luo.

3. Ā El fwak, Payi Na fwak nu šumwos, tu

kotinmas sigasrup iñi el ŝuñ nu lŭ yok luk
elos nu kemwu.
4. Tu elos iñi nu kemwu ke ma puspis lalos
ŝuñ nu ke kiŝe lun God ; ă el ke sigasrup lal
ŝuñ nu lŭ ma nu kemwu me mol lal.
5. ¶ Ã ke kutu kaskas ke tempel, fuka ma
yinla ke eot mwo ă me kiŝe El fwak, 6. ke
ma iñi ma komwos liye, len a fwa tuku in
len sa sie eot fwa tiu on fwin sie, mao a mo-
guklanu.
7. Ã elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, ă
ma iñi a orek ña ? ă akul ŝu ke ma iñi tufwa
orek ?
8. Ã El fwak, Liauñ tu met tiu kiape kom-
wos la ; tu met puspis fwa tuku in Ek, fwa-
kañ, Ña Kraist ; ă apkurun pal si : [ke ma
iñi] komwos tiu ŝom tuk olos.
9. Ã ke komwos loñ meun ă mogŭku, nik
komwos ŝañeñ ; tu ma iñi fwa tuku met ; tu
tiu kitin misiñi safla.
10. Na El fwak nu selos, Sie an, tufwa tu-
yuk lain sie an, ă togusaï lain togusaï.
11. Ã rarrar ma lulap, in kutu an, ă sral, ă
lolo ; ą me aklañuñ lulap ă akul lulap sikmi
in kosaoe mi.
12. Ã met ma iñi tuk, elos tufwa likiye pao-
los on fwomwos, ă kolyaï komwos, in es kom-
wos yuñ nu ke lolñok, ă nu in prison, ă in
kol komwos la ye mutun togusa ă leum ke
Ẽk.

13. Ā ma iñi fwa oru nu šumwos ke ma lo.

14. Ke ma iñi, komwos oru inšiumwos, in tiu nunkauk met ma komwos tufwa tupok tuk.

15. Tu Ña fwa šiot nu šumwos oalu ā lalmetmet, ma met lokwalok nu kemwu lomwos elos koflanu mu sito, ā koflanu tupuk ka.

16. Ā kie tuma, ā met lili, ā met sou, ā met kawuk, elos tufwa tukakin komwos yuk; ā elos fwa oru tu kutu šumwos fwa miši.

17. Ā met e nu kemwu tufwa sruñe komwos la ke Ēk.

18. Ā sugo aunšiufwomwos a fwa tiu wañinla.

19. Komwos mol ñunumwos ke moñfusas lomwos.

20. Ā ke komwos a fwa liye un met meun apneni Jerusalem, na komwos etu tu apkurun in mušal lanu mao.

21. Na lela elos šu mutu in Judea in kasus nu fwin eola; ā lela elos šu mutu infulwe fwala liki; ā lela elos šu mutu in kutenu an in tiu fwas utyuk nu lū.

22. Tu len iñi len in anwuk, tu ma nu kemwu ma šimusla met fwa payikin.

23. Ā we nu selos šu putete, ā nu selos šu katiti in len iño! tu a fwa mwaiok ma lulap in fwalu, ā siluñ nu fwin met iñi.

24. Ā elos a fwa putatla ke mutun kutlas, ā a fwa kol komwos la met srou nu in an nu

kemwu; ā met Pegan elos tufwa loñye Jeru-
salem, nu ke pal si lun met Pegan tufwa
payikin.
25. Ā a fwa akul in fwatu, ā malem, ā itu;
ā on fwalu fosña lun metu wi toninfoñ;
mwea ā-nua ñurñur; 26. inŝien met munasla
ke ŝañeñ, ā ke ŝukuk ma a tuku nu fwalu:
tu ku in kosao a fwa kususus.
27. Ā na elos fwa liye Mwen nutin met tuku
in pukunieñ ke ku ā ma mwowou ma lulap.
28. Ā ke ma iñi mutamwauk in te oru, na
komwos ñetak, ā keyuk ŝiufwomwos; tu me
mol lomwos apkurun.
29. Ā El fwak nu selos sie pupulyuk; Liye
ŝak fig, ā ŝak nu kemwu; 30. iñi ke elos sru-
nak, komwos liye ā ŝifwanu etu tu akurun
pal fwol.
31. Ouyape komwos, ke komwos liye ma iñi
te oru, komwos etu tu tegusaï lun God
akurun.
32. Payinu Ña fwak nu ŝumwos, Fwil si iñi
a tiu wañinla, nu ke ma nu kemwu fwa
payikin.
33. Kosao ā fwalu a wañinla, ā kas luk a tiu
wañinla.
34. Ā komwos liye komwos, fwin tiu oŭ iñi
inŝiumwos tufwa toas ke srital koluk, ā sruï,
ā inŝie ke mol si iñi, ā len si iño fwa tuku nu
fwomwos komwos nŭkin ka.
35. Tu oanu sruf el a fwa tuku on fwelos nu

kemwu šu mutu on fwin mutun fwal e nu kemwu.

36. Ke ma iñi komwos šano, ā pre pal e nu kemwu; tu komwos fwa mwo in fwala liki ma nu kemwu fwa te oru, ā in tu ye mutun Mwen nutin met.

37. Ā ke len El luti nu in tempel; ā ke foñ El šomot, ā mutu fwin eol pañpañ Oliv.

38. Ā met e nu kemwu elos tuku u-lutue nu yurol nu in tempel, tu in loñ ol.

ŠAPTER XXII.

IÑI kurun kofwo lun bred tiu pulolak, pañpañ Alukela.

2. Ā met tol fulat ā met šim elos šuk fuka elos tufwa uni'lye; tu elos šañeñ sin metu.

3. Na Satan el ilyuk nu in Judas mwulal Iskariot, el sie sin sie-ñul-luo.

4. Ā el šomot, ā papu yurin met tol fulat ā kaptin, fuka el tufwa tukakunulak nu selos.

5. Ā elos eñun, ā mwuleuñ in šun muni nu sel.

6. Ā el tukakunañ ā šuk pal mwo in tukakunulak nu selos, ke wañinu met si.

7. Na len si lun bred tiu pulolak tuku, ke uniye me alukela.

8. Ā El sipaot Piter ā Jon, fwakañ, Komtal šom ā ako alukela nu šes, tu kut fwa moño.

9. Ā elos fwak nu Sel, An ya kom luñšom tu ketal ako?

10. Ã El fwak nu selos, Liye ke komtal utyuk nu in siti, sie met el wis ale in kof si el tufwa ŝun komtal; komtal fwas tukol nu in lom el tufwa utyuk nu we.
11. Ã komtal tufwa fwak nu sin met kato lun lomwu, Met Luti el fwak nu ŝum, Pa ya fokil sin metsa, yin Ña tufwa moño alukela yurin met tumuk lutlut?
12. Ã el tufwa luti nu ŝumtal sie fokil lulap luñ ako tari; komtal ako iño.
13. Ã eltal ŝom ā konoiok oanu El fwak nu seltal: ā eltal akoa alukela.
14. Ã ke auu si tuku, El foñyuñ nu ke tebue, ā met ŝap sie-ñul-luo oelul.
15. Ã El fwak nu selos, Ña kenu ma lulap in moño alukela iñi yurumwos met Ña keokiuñ tuk:
16. Tu Ña fwak nu ŝumwos, Ña tiu siefwil moño ma iñi tuk, nu ke pal si fwa payikin in togusaï lun God.
17. Ã El es kup, ā ŝuñ kulu, ā fwak, Komwos es ma iñi, ā kitelik yurumwos;
18. tu Ña fwak nu ŝumwos, Ña a fwa tiu nim fok in fain, nu ke pal si togusaï lun God a fwa tuku.
19. ¶ Ã El es bred, ā ŝuñ kulu, ā kunŝalik, ā ŝuñ nu selos, fwakañ, Ma iñi monuk, ma ŝiot ke komwos; oru ma iñi in esam yu.
20. Ouyape kup tukin supper, fwakañ, Kup si iñi mwilkas ŝaŝu ke sa'k, ma ŝiror ke umwos.

21. Tu, liye, pon ŝu tukakin yu yuk wi yu on fwin tebue.

22. Ã payi Mwen nutin met el ŝom, oanu ma papu met; tu we nu sin met iño ŝu tukakunulak!

23. Ã elos mutamwauk in siyuk nu selos sie sin sie, ŝu selos a fwa oru ma iñi.

24. ¶ A ouyape sie akukain tuku nu yurolos, ŝu selos fwa fulat liki nu kemwu.

25. Ã El fwak nu selos, Togusa lun met Pegan elos leum lalos; ã elos ŝu leum lalos elos pañpañ leum kulañ.

26. Ã komwos tiu ou iñi; tu el ŝu fulat yurumwos, lela lun oanu met fwus; ã el ŝu leum oanu el ŝu kulanŝap.

27. Ka ŝu yok, el ŝu foñyuñ nu ke tebue, ku el ŝu kulanŝap? ya tiu el ŝu mutu moño? ã Ña yurumwos oanu el ŝu kulanŝap.

28. Komwos elos ŝu wi yu mutu ke mel luk.

29. Ña ŝiot mwol nu ŝumwos ke togusaï oanu Papa tumak El ŝi mwol nu Sik;
30. tu komwos tufwa moño ã nim fwin tebu luk in togusaï luk, ã mutu fwin me mutu lun leum, ã nununku sruf sie-ñul-luo lun Israel.

31. ¶ Ã Leum El fwak, Saimon, Saimon liye, Setan el luñsel es kom, tu el likliki kom oanu wit:
32. Ã Ña pre ke kom, tu lalalfuñi lom tiu wañinla: tu ke kom forla, kom akkeiela met lili lom.

33. Ã el fwak nu Sel, Leum, ña ako in wi
Kom nu in prison ã nu ke miši.
34. Ã El mu, Ña fwak nu šum, Piter, mwoṅ
sisa tiu kakla misiñi, nu ke pal si kom fwa
lafwekin pal tolu tu kom tiu ete yu.
35. Ã El fwak nu selos, Ke Ña sipe kom-
wosla wañin nukin muni, ã tiu nuk ke fwa-
fwasyis, ã tiu faluk, ya kutu fwos yurumwos?
Ã elos mu, Wañin.
36. Na El fwak nu selos, Tu iñi, el šu
nukin muni yurol, lela lun es, ã ouyape nuk
ke fwafwasyis: ã el šu wañin kutlas ma lal,
lela lun kukakin nuknuk lal, ã moli sie.
37. Tu Ña fwak nu šumwos, tu ma iñi ma
šimusla a fwa payikin ke Ña, Ã elos oaku-
lañ nu ke met koluk: tu mao keik a fwa
payikin.
38. Ã elos fwak, Leum, liye, kutlas luo iñi.
Ã El fwak nu selos, Tari.
39. ¶ Ã El fwas liki ã šom, oanu El oru
met, nu ke eol Oliv, ã met tumal lutlut pe
fwas tuk ol.
40. Ã ke El tuku nu an si, El fwak nu selos,
Komwos pre tu komwos tiu ilyuk nu in mel.
41. Ã El šom luk elos oanu eot sisiwot, ã
sikukmutunti, ã pre, 42. fwakañ, Papa, kom
fwin luñšom, esla kup si iñi liki yu; ã tiu ou
Ña luñsik, tu ou kom luñšom.
43. Ã sie lipufon sikmi in kosaoe mi nu
yurol, in akkui El.

44. Ã El keokiuñ, ã inšiauñ pre ma lulap, ã
fwiol oanu sa tul lulap nu in foko.
45. Ã ke El tuyuk liki pre, ã tuku nu yurin
met tumal lutlut, El konoi olos yuk la motul
ke asor, 46. ã El fwak nu selos, Efwo kom-
wos ku motul? tukakak ã pre, fwin tiu ou
iñi komwos ilyuk nu in mel.
47. ¶ Ã iñi ke El kaskas, liye elun met si, ã
el šu pañpañ Judas, sie sin sie-ñul-luo, el fwas
met elos tuk, ã kolikiuñ nu yurin Jisus in
ñok ol.
48. Ã Jisus El fwak nu sel, Judas, ya kom
tukakunak Mwen nutin met ke ñok?
49. Ã ke elos šu tu apnu'laini liye ma fwa
te oru, elos siyuk Sel, Leum, ya kem poki ke
kutlas?
50. Ã sie selos, el poki met kulanšap lun
met tol fulat, ã otala sral leyut.
51. Ã Jisus tupokoañ ã fwak, Tarinu ma iñi.
Ã El kalye sral, ã akkeï el la.
52. Na Jisus fwak nu sin met tol fulat, ã
kaptin lun tempel, ã met elder, šu tuku nu
yurol, Ya komwos tuke liki oanu lain met
iñunyar, ke kutlas ã šaku?
53. Ke Ña wi komwos in tempel piñanu len,
komwos tiu sralmu pomwos lain yu; tu iñi
auu lomwos, ã ku lun los.
54. ¶ Na elos es El, ã kol ol, ã wis El nu in
lom sin met tol fulat. Ã Piter el fwas lūsela
tuk.

55. Ā ke elos tanak e infulwin lomwu, ā tukeni mutu, Piter el oelulos mutu.
56. A sie mutan fwus el liye'l ke el mutu mutun e, ā el sui'lye, ā fwak, Met si iñi el pe oelul.
57. Ā el lafwekunal, fwakañ, Mutan, ña tiu eta'l.
58. Ā kitin pal tuk sie pe el liye'l, ā fwak, Kom pe sie selos. Ā Piter el fwak, Met, mo.
59. Ā akurun auu si tuk, sie pe el fwaknu fwakañ, Payinu el iñi pe oelul; tu el met Galili.
60. Ā Piter el fwak, Met, ña tiu etu ma kom fwaku. Ā kitin misiñi ke el kaskas, mwon sisa kakla.
61. Ā Leum El tapulle, ā ñetañ nu sel Piter. Ā Piter el esam kas lun Leum fuka ma El fwak nu sel, Met mwon sisa kakla tuk, kom tufwa laflafwekin yu pal tolu.
62. Ā Piter el som, ā tuñ ma lulap.
63. ¶ Ā met su sruki'lye Jisus, elos aksruksruk al, ā pook ol.
64. Ā ke elos nukomla mutal tari, elos pukil mutal, ā siyuk Sel, fwakañ, Kom polyauk su pouk kom.
65. Ā ma puspis pe ma koluk lanu elos kaskas lain ul.
66. Ā ke lenelik, met elder lun met ā met tol fulat ā met sim elos tukeni, ā kol ol nu in mwolil lalos, fwakañ, 67. Ya kom Kraist?

fwak nu šes. Ã El fwak nu selos, Ña fwin fwak nu šumwos, komwos a tiu lalalfuñi.

68. Ã Ña fwin siyuk pe nu šumwos, komwos a tiu tupok mu nu sik, tiu lela tu Ña in šom.

69. Tuko Mwen nutin met El tufwa mutu on le paul leyut lun ku lun God.

70. Na elos nu kemwu fwak, Ke ma iñi, ya kom Mwen nutin God? Ã El fwak nu selos. Komwos fwak tu Ña el.

71. Ã elos fwak, Efwo kem ku šuk kutepe ma lo? tu kem šifwanu loñ ke oalul.

ŠAPTER XXIII.

ÃELUN met nu kemwu elos tuyuk, ã kol ol nu sel Pailat.

2. Ã elos mutamwauk in ko al, fwakañ, Kem konoiok met si iñi El aksito'yela met an sa, ã oru lun tiu šuñ kiše nu sin Sisar, fwakañ, Tu El šifwanu Kraist sie togusa.

3. Ã Pailat el siyuk Sel, fwakañ, Ya kom Togusa lun met Ju? Ã El tupokoañ nu sel ã fwak, Kom fwak mao.

4. Na Pailat el fwak nu sin met tol fulat, ã nu sin metu, Wañin ma sito ña konoiok ke met si iñi.

5. Ã elos fwaknu, fwakañ, El kaifwinu metu, luti an Ju nu kemwu, mutamwauk Galili mi nu yin si iñi.

6. Ke Pailat El loñ ke Galili, el siyuk El la
met Galili ku sito.
7. Ã ke el etu tu El ma lun an sin Erod, el
sipa'lot nu sin Erod šu šifwanu muta pe nu
Jerusalem ke pal si iño.
8. Ã ke Erod liye'l Jisus, el eñun ma lu-
lap; tu ma patpat el kenu liye'l, tu el loñ
ma puspis ke'l; ã fwensok lal in liye kutu
menmen ma El oru.
9. Na el siyuk Sel ke kas puspis; ã wañin
ma El tupok nu sel.
10. Ã met tol fulat ã met šim elos tu ã
kaskas lain ul ma lulap.
11. Ã Erod wi met meun lal orek ma koluk
lanu nu Sel, ã aksruksruk al, ã nukmulañ ke
nuknuk mwolanu, ã siefwil sipa'lot nu sel
Pailat.
12. Ã len si iño Pailat ã Erod eltal ka-
wukin sie sin sie; tu met eltal eokaseï sie sin
sie.
13. ¶ Ã Pailat, ke el pañon mu nu sie met
tol fulat ã leum ã metu, 14. el fwak nu selos,
Komwos wis met si iñi nu yuruk, oanu sie šu
aksitoeye metu; ã, liye, ña siyuk ol met ye
mutomwos, ã wañin ma sito ña konoiok ke
met si iñi, ke mao komwos kaskas lain ul.
15. Ãok, Erod ouyape; tu ña sipe komwos
nu yurol: ã, liye wañinu ma El oru tu El
miši.
16. Ke ma iñi ña tufwa sruñlul, ã tula'l la.

17. (Tu ke tupek el tulala sie nu selos ke kofwo.)

18. Ã elos tukeni nu sie wowoyuk, fwakañ, Eslanu met si iñi, ã tula'l la Barabbas nu šes.

19. Ke sie meun in siti, ã ke akmus elos sis el la nu in prison.

20. Ke ma iñi Pailat, tu el luñsel tula'l la Jisus, el siefwil kaskas nu selos.

21. Ã elos wowoyuk, fwakañ, Uni'lye on ke šaksiñ sugo, uni'lye on ke šaksiñ sugo.

22. Ã el fwak nu selos pal si aktolu, Efwo, mea ma koluk ma El oru? Wañinu ma ña konoiok ke'l tu El miši. Ke ma iñi ña fwa sruñlul, ã lela lun šom.

23. Ã elos oru ma lulap ke pusra lulap tu El miši on šaksiñ sugo; ã pusralos ã pusren met tol fulat elos penla.

24. Ã Pailat el šap in oru oanu elos siyuk.

25. Ã el tulala nu selos el šu ke sie meun ã akmus sisila nu in prison, šu elos siyuk ka; ã el asalañ Jisus nu ke ma luñši lalos.

26. ¶ Ã ke elos kololot, elos srukie sie Saimon, met Kurene, ke el tuke liki an si, ã elos likiye šaksiñ on fwel, tu el wis mao tukin Jisus.

27. Ã elun met ma lulap fwas tuk ol, ã mutan, šu ašor ã tuñnu ke'l.

28. Ã Jisus el tapulla nu selos fwak, An nutin Jerusalem, komwos tiu tuñ ke Ña, tu tuñ ke komwos, ã ke tulig nutumwos.

29. Tu, liye, len a fwa tuku, in len šu elos
tufwa fwak, Inši mwowo mutan mwuskūl,
ā inšie šu tiu putete, ā titi šu tiu katiti.
30. Na elos fwa mutamwauk in fwak nu ke
eol, Komwos putatla nu fwus; ā nu ke eol
sisik, Komwos afwin kit la.
31. Tu elos fwin oru ma iñi ke šak mol, fu-
ka ke šak masla ?
32. A ouyape luo pe, met koluk, oelul koko-
ot in anwuki.
33. ¶ Ā ke elos tuku nu an si pañpañ Kal-
vari, iño elos uni'lye on ke šaksiñ sugo, a met
koluk, sie on le paul leyut, ā sie on lesi.
34. Na Jisus el fwak, Papa nunok munas
nu selos, tu elos tiu etu ma elos oru. Ā elos
eselik nuknuk lal, ā šuk fwo.
35. Ā met elos tu liye. Ā met leum pe oel-
los aksruksruk al, fwakañ, El molūla kutenu,
lela lun šifwanu mol El la, El fwin Kraist,
ma šulū lun God.
36. Ā met meun elos ouyape aksruksruk al,
tuku nu yurol, ā šuñ finegar nu Sel, 37. ā fwa-
kañ, Kom fwin Togusa lun met Ju, Kom šif-
wanu moli koin.
38. Ā ma šimula pe elos šim, yetal ke letter
lun Grik, ā Roma, ā Hebru ,EL IÑI TOGU-
SA LUN MET JU.
39. ¶ Ā sie sin met koluk, šu sripsripyuk,
el kas ko nu Sel, fwakañ, Kom fwin Kraist,
kom šifwanu moli kom ā ketal.

40. Ã sienu tupokoañ kaïyuk nu sel, fwa-
kañ, Ya kom tiu sañeñ sin God, tu kom lisyik-
la ouyape?
41. Ã kital fwol ka; tu kital es mol ke me
orekma las; ā met si iñi wañin ma koluk ma
El oru.
42. Ã el fwak nu sin Jisus, Leum, esam yu
ke kom fwa tuku nu in togusaï lom.
43. Ã Jisus el fwak nu sel, Payinu Ña fwak
nu sum, Len si iñi kom wi yu mutu in Para-
dais.
44. Ã akurun auu akonkos, ā los on fwal nu
kemwu nu ke auu akeu.
45. Ã fwatu los, ā nuknuk lisñe in tempel
misalik infulwe.
46. ¶ Ã ke Jisus El wowoyuk ke pusra lu-
lap, El fwak, Papa, Ña likiye ñunik in pom!
ā ke El fwak ma iñi El misi.
47. Ã ke senturion el liye ma orala, el kak-
sakin God, fwakañ, Payinu El iñi met payi
si.
48. Ã met e nu kemwu su tukeni nu sie nu
ke mao, ke elos liye ma orala, elos tuk inum-
wolos, ā foloklа.
49. Ã elos nu kemwu su eta'l, ā mutan su
fwas tuk ol Galili mi, tu lūsila, liye ma nu
kemwu.
50. ¶ Ã, liye, sie met, ē Josef, met papu: el
met mwo, ā met payi: 51. (el iñi tiu oelulos
ke papu ā ma elos oru;) el met Arimatea, sie

siti lun met Ju; el šifwanu šano ke togusaï lun God.

52. Met si iñi el šom nu yurol Pailat, ā ñuse manol Jisus.

53. Ā el wis il ye, ā nukmula in linen, ā lik-i'lye nu in lufin mas si, ma tufla in eot si, wañin met on lū met.

54. Ā len si iño len ako, ā akurun len Sabat.

55. Ā mutan pe, šu oelul tuku Galili mi, elos fwas tuk, ā liye lufin mas si, ā fuka ke manol likiye.

56. Ā elos folokla, ā ako fokin šak keñ ā me akmusra; ā moñla ke len sabat, oanu ke ma šap.

ŠAPTER XXIV.

A LEN si umet ke wik, ke lu-tutañ, elos tuku nu ke lufin mas si, ā wis fokin šak keñ ma elos ako met, ā kutenu oelulos.

2. Ā elos konoiok eot si epusla liki lufin mas si.

3. Ā elos utyuk nu lū, ā tiu konoiok manol Leum Jisus.

4. Ā ma te oru, ke elos toninfoñ ka, liye, met luo tu yurolos in nuknuk šaromrom.

5. Ā ke elos šañeñ, ā fokakinye mutalos nu in foko, eltal fwak nu selos, Efwo komwos ku šukun met mol yurin met miši?

6. El tiu os iñi, tu El molyuk. Komwos esamak fuka ma El kaskas nu šumwos ke El

mutu in Galili met, 7. fwakañ, Mwen nutin
mėt fwa etũkyuñ nu in pon met koluk, ă
anwuki on kē šaksiñ sugo, ă len si aktolu
siefwil molyuk.

8. Ă elos esamak kas lal, 9. ă folokla liki
lufin mas si, ă luti ma nu kemwu ma iñi nu
sin sie-ñul-sie, ă nu selos nu kemwu šu lũla.

10. Ă Meri Magdalen, ă Joanna, ă Meri
nine kĩel Jemes, ă kutenu mutan oelulos, šu
fwakak ma iñi nu sin met šap.

11. Ă kas lalos oanu kas lusroñten nu selos,
ă elos tiu lalalfuñ olos.

12. Na Piter el tuyuk ă kasus nu lufin mas
si; ă šumwoli el liye nuknuk linen on yin
selos, ă el šomla, ă lut in šiel ke ma te oru.

13. Ă, liye, luo selos eltal šom len si iñi nu
sie an sisik pañpañ Emeus, ma lũs liki Jeru-
salem akurun furloñ on-ñul.

14. Ă eltal tukeni kaskas ke ma nu kemwu
ma orala.

15. Ă ma te oru, tu, ke eltal tukeni kaskas
ă asiyuki, Jisus el šifwanu fwas apkurun, ă
oelultal fwas.

16. Ă mutaltal srou tu eltal tiu eta'l.

17. Ă el fwak nu seltal, Kaskas šu komtal
kaskaskin sie sin sie, ke komtal fwafwasyis
ă ašor?

18. Ă sie seltal, šu ē Kleopas, tupokoañ
fwak nu Sel, Ya kom metša mugenu in
Jerusalem, ă tiu etu ma te oru iño in len iñi?

19. Ā El fwak nu seltal, Ka mea? Ā eltal
fwak nu Sel, Ke Jisus lun Nasaret, šu met
palu ku ke me orekma ā kas ye mutal God
ā met e nu kemwu.
20. Ā fuka met tol fulat ā leum las elos asa-
lañ nu ke paani lun mas, ā uni'lye on ke šak-
siñ šugo.
21. Ā fwensok lumem tu El iñi El šu tufwa
molūla met Israel. Ā kutepe wi ma iñi, len
si iñi len si aktolu tukin ma iñi orekla.
22. Aok, ā kutu mutan ouyape šu wiyus
orek kem in lut, šu taño lufin mas si ke lutu-
tañ: 23. ā ke elos tiu konoiok manol, elos tu-
ku, fwakañ, tu elos pe liye arurumu lipufon,
šu fwak mu El mol.
24. Ā kutu selos šu wi kem šom nu lufin
mas si, ā konoiok mao oanu ma mutan fwak;
tu elos tiu liye'l.
25. Na El fwak nu selos, O met lalfon, ā
matoltol inšiumwos in lalalfuñi ma nu kem-
wu ma met palu elos kaskas; 26. Ya tiu mwo
tu Kraist el keokiuñ ke ma iñi, ā in ilyuk nu
in ma mwowou lal?
27. Ā mutamwauk mi ke Moses ā met palu
nu kemwu, el akkalemye nu selos ma nu kem-
wu ma šimusla ke'l.
28. Ā elos fwas apkurun nu an si, yin eltal
šom nu we: ā El oru oanu tu El fwas nu
met kutu.
29. Ā eltal igolol, fwakañ, Kom mutanu yu-

rital; tu ma akurun eukela, ā len foñuni. Ā El ilyuk in mutu yuroltal.

30. Ā ma te oru ke El foñyuñ nu ke tebue yuroltal, El es bred, ā pre, ā kunšalik, ā šuñ nu seltal.

31. Ā mutaltal igakla, ā eltal eta'l; ā El efla ye mutalos.

32. Ā eltal fwak sie sin sie, Ya inšius tiu furur inšius, ke El wi ketal kaskas ineku, ā ke El akkalemye Baibel nu šes?

33. Ā eltal tuyuk ke auu si iñi, ā folokla nu Jerusalem, ā konoiok sie-ñul-sie tukeni mutu, ā elos šu oelulos, 34. fwakañ, Payinu Leum El molyuk, ā sikmi nu sel Saimon.

35. Ā eltal fwakak ma oru inganeku, ā fuka eltal eta'l ke kunšalik bred.

36. Ā ke elos kaskas ou iñi, Jisus el šifwanu tu infulwelos, ā fwak nu selos, Misla nu šumwos.

37. Ā elos šañeñ ā mutok ā nunku mu elos liye sie ñun.

38. Ā El fwak nu selos, Efwo komwos ku toninfoñ ā efwo ku silalalfuñi fwasyuk inšiumwos?

39. Komwos liye po'k ā niuk, tu Ñanu iñi: kal yu wi ā liye; tu ñun wañin ikwe ā sri, oanu komwos liye keik.

40. Ā ke el kaskas ou iñi tari, El luti nu selos paul a niel.

41. Ā iñi ke elos silalalfuñi ke eñun, ā lut, El

fwak nu selos, Ya os me moño yurumwos
yinu ?
42. Ã elos šuñ nu Sel ipen ik munmun, ã
ipen huni komb.
43. Ã El es ã moño ye mutalos.
44. Ã El fwak nu selos, Ma iñi kas ma Ña
fwak nu šumwos, ke Ña mutu yurumwos
met, tu ma nu kemwu payikin, ma šimusla
in manu lun Moses, ã in ma palu, ã in psalm
ke Ña.
45. Na El igasla etu lalos, tu elos in etu Bai-
bel: 46. Ã fwak nu selos, Ou íñi ma šimusla
ã ou iñi mwo tu Kraist in keokiuñ, ã in mol-
yuk yurin miše mi ke len si aktolu: 47. ã tu
auliyuk ã ella ma koluk fwa lutiyuk in Ẽl
yin an nu kemwu, mutamwauk nu Jerusa-
lem.
48. Ã komwos met lo ke ma iñi.
49. Ã liye, Ña sipaot mwuleuñ lun Papa
tumuk nu fwomwos: ã komwos mutanu nu
in siti Jẽrusalem, nu ke pal si komwos tufwa
nuknukyuñ ke ku tu lũñ mi.
50. Ã El kololos wot nu ke Betani, ã El sru-
kak paul, ã akinšimwowoye'los la.
51. Ã ma te oru ke El akinšimwowoye'los la,
etũkla El luk elos, ã utũkyuk nu in kosao.
52. Ã elos ali nu Sel, ã folokla nu Jerusalem
ke eñun lulap.
53. Ã pal nu kemwu elos os in tempel kak-
šakin ã kulunu nu sin God. Amen.